

FOCUS 3

Maturita Booklet

Maturita Booklet Focus 3
Kolektiv autorů Ventures Books
Vydalo nakladatelství Euromedia Group, a.s.,
Nádražní 896/30, 150 00 Praha 5
První vydání 2020
© Bohemian Ventures 2020
859-64-3400-900-6
Vyrobeno Euromedia Group, a.s.
Nádražní 896/30, 150 00 Praha 5
www.venturesbooks.cz
Vydáno 2020

FOCUS 3

Maturita Booklet

OBSAH

FOCUS ON MATURITA 1–8	4
Maturita Booklet	20
Unit 1 – A NEW LOOK	20
Unit 2 – IT’S JUST A GAME	23
Unit 3 – ON THE GO	26
Unit 4 – EAT, DRINK AND BE HEALTHY	30
Unit 5 – PLANET EARTH	34
Unit 6 – GOOD HEALTH	38
Unit 7 – ENTERTAIN ME	41
Unit 8 – MODERN SOCIETY	45
Gramatika	48
Zkouškové strategie	62

VÝSLOVNOST

Specifické hlásky v anglické výslovnosti:

[θ]	three	[θri:]
[ð]	this	[ðɪs]
[æ]	dad	[dæd]
[ə]	sister	[ˈsɪstə]
[ɜ:]	bird	[bɜ:d]

Hlavní přízvuk se označuje horní kolmičkou před přízvučnou slabikou tehdy, nejedná-li se o jednoslabičné slovo: cartoon [ka:'tu:n], seven ['sevən], ale sun [san]. Vedlejší přízvuk se označuje dolní kolmičkou: kangaroo [ˌkæŋgə'ru:].

FOCUS ON MATURE 1

EXAM PRACTICE

- 1 Complete the Vocabulary Booster with your own ideas. Use the Wordlist on page 128 and Word Store 1.

VOCABULARY BOOSTER

DESCRIBING A PERSON

Appearance and age	Age	Build	General appearance	Hair, face and eyes	Special features
	middle-aged, in his/her (early/late) thirties, in his/her teens	medium height, well-built, a bit plump/overweight, slim/skinny	extremely attractive/well-built/awesome, rather unattractive	red-haired, pale-skinned, brown-eyed, frowning, wrinkled, messy	a tattoo, pierced nose/eyebrow, scar
Clothes	General	Pattern	Material	Specific	Jewellery/Accessories
	casual/sports, formal/smart, vintage, designer	plain, checked, patterned, striped, polka dot	cotton, woollen, silk, leather, denim	sweatshirt, waistcoat, tracksuit	high-heels, long earrings, silver necklace
Personality	Positive	Negative			
	imaginative, reliable, charming	arrogant, mischievous, selfish			

I'd like to describe ... He/She's **quite** tall / **rather** unattractive / **absolutely** gorgeous ...

I/Some people **find him/her** immature **because** ...

For example, he/she **tends to** ...

CLOTHES AND FASHION

I **usually wear** / **tend to wear** / **choose** (sports) clothes.

My **wardrobe** is full of _____. My **favourite garment** is _____.

I **never put on** _____.

I'm really **keen on** / **(not) much into** fashion. / I **follow fashion trends**.

I **believe fashion is** art / a way of making people spend more money. / I'd **rather wear** vintage/hand-made clothes because they are original/unique/ _____.

She likes wearing designer items / bright colours / unusual accessories. I like the way she mixes the colours.

- 2 Work in pairs. Take turns to ask each other questions 1–8. Answer the questions in as much detail as possible. Use the Vocabulary Booster.

- Describe a person you admire. What does he/she look like? What clothes does he/she usually wear? What is he/she like?
- Describe a book/film character that you find nasty or unpleasant. What does he/she look like? What clothes does he/she usually wear? What is he/she like?
- Who do you take after in your family in terms of looks? What exactly?
- Who are you like in your family in terms of personality, talents and interests? What do you have in common?
- What clothes do you usually wear for the different seasons of the year? What clothes do you wear at home?
- What clothes do you dislike wearing? What would you never wear at school, at a house party or on a night out?
- Do you follow the latest fashion trends? Why? / Why not?
- Do you think fashion is an art form or a business? Why?

- 3 Read the text and answer the questions.

Does what you wear say something about who you are?

You can buy a pair of Converse sneakers for \$60, a very similar pair but with no All Star logo in one of the chain shops for about \$15–20 or no-brand sneakers at an open-air market for \$10. Regardless of their price, all of them will probably be produced in developing countries like Vietnam or Bangladesh. People trust the brands believing they deliver a better quality product or because of peer pressure. 'I love sneakers,' says 21-year-old Carolyn. 'I love Converse shops and I look for special offers, but the sneakers that have lasted the longest were bought in a little shop for the price of a sandwich!'

Well, some teenagers would never buy a pair of cheap sneakers. They would be afraid of being rejected by their peer group. Anne has been a teacher for ten years. 'I've noticed,' she says, 'that peer pressure to get brand name clothes, especially shoes, is much stronger in poorer areas. That might seem a paradox but richer kids don't need to show off: it's much more trendy to get vintage clothes than the world's brands.'

Peer pressure might force you to make certain choices, but are they ethical? In April 2013, an eight-storey clothing factory collapsed in Dhaka, Bangladesh, killing over 1,100 workers and wounding 2,200 more. After that, the world started to look at the fast fashion industry from a different perspective. People who grow cotton in China and India or who sew clothes in Bangladesh earn about two dollars a day. If you buy a pair of jeans for ten dollars you can be pretty sure the low price is a result of labour violations including working overtime, low security and child labour. Obviously, it's not only about the world of fashion. Have you seen the video on YouTube showing cocoa farmers on Ivory Coast who taste chocolate for the first time in their lives because they normally can't afford it?

What are the ethical alternatives? Well, there are a few. One of them is looking for the Fairtrade mark. It is given by fair trade certifiers.

- Why do some people prefer to buy brand name clothes even if they are more expensive?
- What ethical choices can customers make?
- What do you take into consideration most when you go shopping? Brands? Price? Ethics?

READ MORE ABOUT

March 25, 1911: Triangle Shirtwaist Factory fire in New York City; November 23, 1984: MESIT factory collapse in Uherské Hradiště, Czechoslovakia; September 11, 2012: Ali Enterprises garment factory fire, Karachi, Pakistan

Thanks to this we know that we can buy a given product without feeling guilty. Another option is to buy second hand: you fight not only against unfair labour, but you are also environmentally conscious. Local brands are also a great option.

Now, is it better to buy from a more expensive or a cheaper company? It depends. Both might be quite similar in terms of their environmental policy and labour conditions. So, one question is how conscious and sensitive you are, another is what you can afford. And whether you can agree to pay not for the product but for the logo.

4 Work in pairs. Look at pictures A and B. The pictures show two situations in which people are buying clothes.

Student A: Choose one picture (A or B) and describe it.

Student B: Describe the other picture.

You may use the following ideas:

- Place
- People
- Items on sale
- Atmosphere
- Other

The following questions may help you:

- 1 Who can you see in the picture? Where are the people?
- 2 What can you say about the place?
- 3 What are the people doing / going to do?
- 4 What feelings/emotions do they show?
- 5 What else can you say about the people? Make some guesses.

5 Work in pairs. Look at pictures A and B again and compare them. Say what is similar / the same / different. Take turns to answer the questions.

Questions:

- 1 What shopping situations do the pictures show?
- 2 Who are the people in the pictures? What is similar and what is different?
- 3 What are the similarities and differences between these two ways of shopping?
- 4 Which way appeals to you more? Why?

VOCABULARY BOOSTER

Both pictures show/present ... **However**, in the first picture the customer probably ... **whereas** in the second picture ...

The main similarity/difference between the two kinds of shopping is ... **I guess** ...

I prefer the kind of shopping shown in picture A/B because ...

6 Before you do Exercise 7, read the online article below and some comments on it.

Prince Harry hates selfies

Buying expensive clothes is an example of vanity – another example is definitely taking selfies. During the Australian War Memorial in Canberra, Prince Harry did not agree to a selfie with him being taken by a teenage girl. He said that he hates selfies and that selfies are bad. The selfie phenomenon spread rapidly in 2013, when they started to dominate social media. People took photos of themselves in different poses – traditionally or with a selfie-stick.

Comments (234)

I definitely agree with Prince Harry. To me selfie-obsession isn't innocent. It's about vanity and a growing ego, a symbol of a narcissistic age. James, 30

I totally disagree. What about self-portraits by famous artists like van Gogh? Were they a sign of narcissism as well? Anne, 28

I hate selfies, but for a different reason. I'm a professional photographer and I can tell you it's worth having one proper photo session than taking thousands of selfies on which all the girls look like frightened fish. Jonathan, 24

Nobody says much about cyber safety and to me this is the key issue. Posting a selfie might help people find your location, reveal personal or family information and it instantly sends a message that you're not at home. Pamela, 25

7 Work in pairs. Talk about taking selfies and posting them on social media, using the vocabulary in exercise 6.

EXAM TIME

1 Look at pictures A and B. The pictures show two situations connected with taking photos. Choose one of the pictures and describe it.

You may use the following ideas:

- Location and situation
- People
- Kinds of photos
- Techniques of taking photos
- Atmosphere/Feelings/Emotions
- Other

2 Look at pictures A and B again and compare them. Say what is similar / the same / different.

3 Present your opinion on how the choices we make as customers can influence the world.

MATURITA TIP

Here you can talk e.g. about the different choices we make when buying brand name clothes / second-hand clothes / clothes sold by local producers. You can talk about the influence of our choices on different people (factory owners/ workers / fashion designers/companies / customers) as well as on the environment, economy and society.

FOCUS ON MATURITA 2

EXAM PRACTICE

- 1 Complete the Vocabulary Booster with your own ideas. Use the Wordlist on page 129 and Word Store 2.

VOCABULARY BOOSTER

SPORTS

I'm **fond of** / **keen on** / **I'd like to try** / **I enjoy watching** /
I'm **considering taking up**:

individual sports – archery, boxing, _____.

team sports – volleyball, rugby, _____.

indoor sports – wrestling, table tennis, _____.

outdoor sports – rowing, cycling, _____.

winter sports – snowboarding, skating, _____.

summer sports – swimming, windsurfing, _____.

extreme sports – bungee/base jumping, bouldering, _____.

SPORTS EVENTS AND PLACES

I've been to a football **match** / cycling/motor **race** / tennis
tournament / marathon / swimming **competition**.

In my neighbourhood there is/isn't a football **pitch** / ice **rink** /
tennis **club** / sports **centre** / gym / rowing club.

SPORTS PEOPLE

I **really admire** / My favourite sports person is _____
because _____.

I think a successful sports person should be hard-working/
determined/courageous/passionate/ _____.

- 2 Work in pairs. Take turns to ask each other questions 1–8. Answer the questions in as much detail as possible. Use the Vocabulary Booster.

Questions:

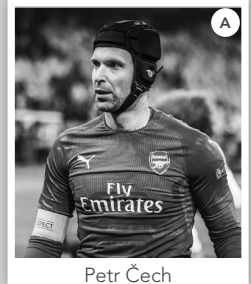
- 1 Do you practise any sports? What are they? What sports equipment have you got? Which sport would you like to practise if you had the time and/or money?
- 2 What do you think about extreme sports? Would you like to try any of them? Why?
- 3 What sports events are held in your city/neighbourhood? Have you ever been to a sports event? If not, would you like to? What sport event would it be?
- 4 Are there any sports facilities in your neighbourhood? If not, which in your opinion would be worth investing in?
- 5 Do you like watching sports on television? Which are your favourite sports to watch? Do you watch the Olympic Games? Which do you prefer: the Summer or Winter Olympic Games?
- 6 Who are your favourite Czech or international sportspeople? Why are they special to you? Are they good role models?
- 7 Do you agree kids should have many more hours of physical education at school? Why? / Why not?
- 8 In your opinion, what physical qualities and personality traits should a successful sports person have? Why?

- 3 Read the text and answer the questions.

WE'RE PROUD OF THEM!

THANKS TO THE SURNAME

Known as 'Big Pete', Petr Čech was born in Pízeň in 1982 as ... one of triplets! He took up football at the age of seven, at first as a striker, then he moved to the position of goalkeeper. When he was 17, he started playing for Chmel Blšany and then, at the age of 18, he signed his first contract with Sparta Praha. Later he played for Rennes and Chelsea, and then he moved to Arsenal. And, of course, he plays for the Czech Republic's national team. As he explains in his online diary, Čech is not only his nationality but also his surname, which makes him an ideal candidate for the national team's goalkeeper position. He says it has always been an honour for him to be called up to the Czech squad. With 116 caps, he is considered one of the best goalkeepers of his generation and has received lots of awards. Strikingly, despite being extremely busy, he manages to find some free time not only for his wife and two kids, but also for his hobby, which is playing the drums.

Petr Čech

WHEN A LEGEND BECOMES YOUR COACH

The career of Barbora Špotáková would definitely have been different if she hadn't met the Czech javelin legend: Jan Železný. In her early career, Bára was a heptathlete. (The heptathlon is a combined athletics event which includes seven events: the 100 metres hurdles, the high jump, the shot put, the 200 metres, the long jump, the javelin and the 800 metres.) It was Železný who encouraged her to focus on the javelin despite her versatile talent and soon it turned out it was a great decision. Špotáková is the 2007 World Champion, the 2008 and 2012 Olympic Champion and the 2014 European Champion in the javelin. She is a fighter and she never gives up in sport – but she can also see a life beyond. In 2009 she got a Master's Degree at the Czech University of Life Sciences in Prague and in spring 2013 she had a son... but returned to the stadiums only four months later!

Barbora Špotáková

Which person/people:

- 1 was/were doing a different sport before they finally focused on the sport which brought them success?
- 2 have/has a sibling who does the same sport?
- 3 started doing sports when they were very young?
- 4 found it difficult to train in the Czech Republic?

READ MORE ABOUT

Biathletes: Gabriela Soukalová and Ondřej Soukup, Olympic medalists in rowing: Ondřej Synek, Mirka Knapková

DESPITE THE OBSTACLES

That day at the Vancouver 2010 Winter Olympics attracted media coverage: speed skater Martina Sáblíková made history winning two gold medals the same day – one in the 5000 metres, another in the 3000 metres. She also got bronze for the 1500 metres. This spectacular success didn't come easily. Sáblíková comes from Nové Město na Moravě. A former basketball player, she was encouraged to try skating. We probably wouldn't see her now defeating her opponents if it hadn't been for her enthusiasm. At the time she started her skating challenge, there was no speed skating oval rink in the Czech Republic. Her coach, Petr Novák, made Martina cycle, run and do special jumping exercises to increase her muscle bulk before she could travel to Italy and Germany to train on the ice. Interestingly, Sáblíková is also a road cyclist and was the national champion in 2010 and 2013. We bet she could be one of the very few sportspeople to win medals in both the Winter and Summer Olympics! Her brother, Milan, is also a talented speed skater.

Martina Sáblíková

IN HONOUR OF HIS GRANDPA

Jaromír Jágr is undoubtedly an ice-hockey icon. Born in 1972, he began skating when he was only three years old and soon showed his talent. At the age of 16 he was already a professional player with Poldi Kladno in the Czech Elite League. When he was only 17, he played in the Czech national team at the World Championship. In 1990 he signed his first big contract with the Pittsburgh Penguins. In 2015 he started playing for the Florida Panthers of the National Hockey League. Jágr is the leading points scorer among active NHL players, and one of the oldest as well. Throughout his entire career he has worn the number 68 – in honour of the 1968 Prague Spring and his grandfather, who was imprisoned for political reasons and died in prison the same year.

Jaromír Jágr

- 4 Work in pairs. Imagine the following situation. Your English-speaking friend has a nephew who would like to take up a sport and possibly do it professionally. He doesn't know which sport to choose. Your friend wants to give him advice and asks you about your opinion. Discuss some possible options.

You may use the following ideas:

- Boy's age
- Experience with the sports listed
- His physical qualities and personality traits
- Places in his neighbourhood where he could do the sport(s)
- Equipment he would have to buy and other expenses
- Other

Sports to choose from:

• Basketball	• Tennis
• Speed skating	• Rowing

VOCABULARY BOOSTER

To the best of my knowledge, in ice skating you ought to start quite early so he might be a bit too old, whereas age is not that important in rowing or basketball. / To play basketball you have to be tall.

Speed skating is an individual sport so you need to be determined to train alone. / I think he can play basketball/ tennis for fun and only then see if he is talented enough to become a professional player.

It will be difficult for him to train if there isn't an ice rink / a tennis court nearby.

I don't know much about the financial situation of his parents, but tennis is quite costly: you have to buy the racket and lessons with a good coach are very expensive.

The best idea would be to find a junior rowing club / a basketball sports club. Then the costs could be quite low. / You don't really need special equipment to play basketball.

EXAM TIME

- 1 Work in pairs. Imagine the following situation. You and your English-speaking friend who is visiting you in the Czech Republic have decided to practise some sport at the weekend. Discuss all the possible options and choose one place that suits both of you.

You may use the following ideas:

- Your personal preferences
- Time of the year / Weather forecast
- The necessary equipment
- The cost
- Other

Ideas to choose from:

- Visiting a recently opened luxurious swimming pool
- Going cycling to the forest on the outskirts of the city
- Taking part in the charity marathon organised in a city nearby
- Going skating to an indoor skating rink

MATURITA TIP

This task focuses on negotiation skills. You need to discuss the potential pluses and minuses, present arguments, counter-arguments and also solutions (e.g. **obstacles**: you or your friend might not have the necessary equipment, the entrance fee might be too high; **solutions**: you can borrow a bike from a neighbour, there may be some discounts). Sometimes, in order to find a solution, you may need to compromise. Remember to state clearly at the end what you have both finally agreed on.

FOCUS ON MATURITA 3

EXAM PRACTICE

1 Complete the Vocabulary Booster with your own ideas. Use the Wordlist on page 130 and Word Store 3.

VOCABULARY BOOSTER

Holiday destinations

in the mountains,
at the seaside,
by a lake,
in a big city

Means of transport

travel by:
plane, train,
car, bus

Types of holidays

beach/seaside holiday, city break,
package holiday, activity camp,
skiing/camping holiday,
backpacking holiday

Accommodation

luxurious five star hotel, cosy
bed&breakfast, hostel in the city
centre, campsite in the outskirts

Activities

camping, sunbathing, hiking,
trekking, sightseeing

I prefer to go / I usually go to the mountains / _____ .
My family often **stay** in three-star hotels / _____ .
We travel by car / _____ . **When I'm on holiday I like**
hiking/cycling/_____ .
When I was a child my family **used to spend** holidays in the
countryside / we **would go** to the seaside / _____ .
People in the past **didn't use to travel so much** because
ship voyages were long and exhausting / travelling was
more expensive / _____ .
If I had a lot of money, **I'd travel to / I'd definitely visit /**
I'd spend my holidays in _____ .
I think **in the future** people will spend holidays on different
planets / holidays in the countryside will become more
popular / _____ .

1 Work in pairs. Take turns to ask each other questions 1–8. Answer the questions in as much detail as possible. Use the Vocabulary Booster.

Questions:

- 1 What is your favourite holiday destination? Why?
- 2 What do you like doing on holiday? Why?
- 3 How do you like to travel? What is your favourite means of transport? Why? What are the advantages and disadvantages of this means of transport?
- 4 Where do you usually stay when you are on holiday? What are the advantages and disadvantages of different kinds of accommodation?
- 5 How did people use to spend their holidays in the past? What has changed?
- 6 How did you use to spend your holiday when you were a child? What has changed?
- 7 Tell me about your dream holiday. If you had a lot of money, where would you travel? What would you do?
- 8 How do you think people will spend their holidays in the future? Where will they travel and how?

3 Read the texts and answer the questions.

WHICH PLACE IN THE CZECH REPUBLIC

I'd probably take a friend to one of the famous spa-towns – Karlovy Vary, or the smaller Mariánské Lázně. In Karlovy Vary time has stopped – you can feel the presence of Europe's elite from the past (e.g. Beethoven, Chopin or Goethe). The hot springs rich in minerals are supposed to be a cure for various diseases – whatever the real benefits are, drinking and bathing fountains help you to relax! Karlovy Vary is also famous for the International Film Festival, one of the oldest in Europe. Held annually in July, it attracts actors and film directors from all over the world, like Morgan Freeman, Leonardo DiCaprio, Sharon Stone, Scarlett Johansson, Sean Connery, Oliver Stone, John Travolta or Jamie Dornan. The prize for the feature film competition is the famous Crystal Globe. *Helena*

A Karlovy Vary

You might find it strange, but my favourite place in the Czech Republic is the Ossuary located in the suburb of Kutná Hora, which is a town listed as one of the twelve World Heritage Sites in the Czech Republic. The Ossuary is a Roman Catholic chapel, but a really special one as it's built of human bones! The 'Bone Church' is estimated to contain the skeletons of over 40,000 people. In the 13th century the Abbot of the Sedlec Monastery brought a handful of earth from Jerusalem and scattered the holy soil in the Sedlec cemetery. Soon it became a desired burial place for people from Bohemia and abroad. When finally there wasn't enough room for all the bodies, they were moved to a crypt and in 1870 a local woodcarver was asked to arrange the bones in an artistic way. The macabre masterpiece includes a splendid bone chandelier, skull candleholders and other decorations – all made of bones! *Jiří*

B Ossuary in Kutná Hora

In which place can you:

1 watch the best films?	3 see macabre decorations?
2 see a stone giant?	4 visit what was once a very modern building?

READ MORE ABOUT

UNESCO World Heritage Sites in the Czech Republic: e.g. Historic Centre of Český Krumlov/Prague/Telč, Church of St. Barbara and Cathedral of Our Lady in Kutná Hora, Lednice-Valtice Cultural Landscape, Holašovice Historical Village Reservation, Gardens and Castle at Kroměříž, Litomyšl Castle, Holy Trinity Column in Olomouc, Villa Tugendhat in Brno

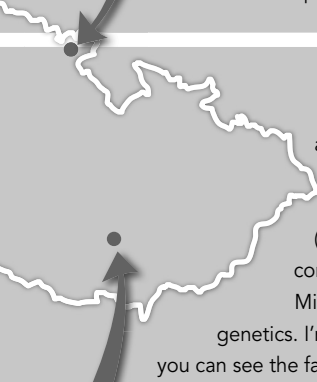
WOULD YOU TAKE YOUR ENGLISH FRIEND TO?

C Adršpach

I'd take a friend to Bohemian Paradise in Eastern Bohemia, now a UNESCO geopark. It's a region where there are a lot of huge rock formations, natural bridges, basalt columns, outstanding caves, underground lakes and beautiful old castles.

You can hike there or go cycling. You can also try slacklining. More to the east there is a place called Adršpach. It looks like a rock town. The sandstone formations are similar to buildings but they also make you think of giants or aliens. There are different trails leading along narrow paths with waterfalls and streams that make the place even more attractive. *Milan*

I'd definitely take a friend to Brno, the second-largest city in the Czech Republic and the biggest city in Moravia. It offers a lot: loads of historic buildings, galleries (I love the Moravian Gallery!) and Špilberk castle (formerly a prison). Lots of famous people are connected with the city – for example the writer Milan Kundera, or Johann Mendel, the father of genetics. I'm really into modern architecture and in Brno you can see the famous Villa Tugendhat which is a masterpiece

of functionalistic architecture. It was designed by Ludvig Mies van der Rohe in the 1920s. Then it was taken over by the Nazis. Now it's on the UNESCO World Heritage List and it's open to the public. *Anna*

D Villa Tugendhat in Brno

4 Work in pairs. You are going to talk together about pictures A–D. Use the texts in Exercise 3.

Student A: You are the examiner. This is what you say: *Imagine the following situation. I'm your English-speaking friend and you are showing me some pictures of the places in the Czech Republic. I would like you to tell me more about them. I'm going to start the conversation.*

Student B: Choose two photographs and answer the examiner's questions.

Questions:

- 1 Which part of the Czech Republic is this place in?
- 2 What is the history of the place?
- 3 What can you see there? What is it famous for?
- 4 Would you like to go there? Why?

Now swap roles.

5 Work in pairs. You are going to speak on your own about your favourite place in the Czech Republic.

Student A: You are the examiner. Listen to Student B's presentation. Then ask the questions in Exercise 4.

Student B: Talk about your favourite place in the Czech Republic. Then answer the examiner's questions.

You may use the following ideas:

• Location	• Practical information
• History / Places of interest	• Other

Now swap roles.

6 Before doing the Exam Time section, read the notes about places worth seeing in the United Kingdom.

Edinburgh – capital of Scotland, Edinburgh Castle (11th century), Palace of Holyrood-house
 Lake District – largest National Park in England, hills carved by glacial erosion, dramatic scenery
 Stonehenge – South of England, prehistoric stone circle (about 2,500 BC), purpose: religious/ceremonial
 Cornwall – peninsula, West of England, rocky cliffs & beaches, Penzance, Land's End, Eden Project (giant biomes – greenhouses – plants from all over the world)

EXAM TIME

1 You are going to talk about pictures A–D. Imagine the following situation. You are showing your friend from Australia four photos of places you would like to visit in the United Kingdom. He/She would like you to tell them more about these photos.

Eden Project, Cornwall, England

Stonehenge, England

Calton Hill, Edinburgh, Scotland

Lake District, England

2 You are going to speak on your own about a place you would like to see in the United Kingdom.

You may use the following ideas:

• Location	• Practical information
• History / Places of interest	• Other

MATURITA TIP

If you are talking about a place you would like to visit, try to combine the topic of your presentation with your own preferences and interests. You will sound more convincing and you will have more to talk about.

FOCUS ON MATURITA 4

EXAM PRACTICE

- 1 Complete the Vocabulary Booster with your own ideas. Use the Wordlist on page 131 and Word Store 4.

VOCABULARY BOOSTER

I find most fruit / sea-food / fast food **delicious/tasty**.
My favourite kinds of food are _____.
My diet is full of _____.
I **dislike** greasy/spicy food. **There are no dairy products in my diet** because I can't eat them / I find them disgusting.
When I was a child I **used to eat a lot of** _____ /
I always **fancied** _____ . / I **refused to eat** _____ .
According to dieticians, breakfasts should be a substantial meal but I eat most at lunch time / _____ . / We have big family dinners.
I **have lunches** in the school canteen / at home. I think lunches in the school canteen are great/disgusting. / I take a **packed lunch**: usually a sandwich / some fruit / _____ .
I **love going to** restaurants / fast-food bars / cafés / _____ .
I **like trying** Mexican/Spanish/ _____ food. /
I **prefer eating** at home / **cooking** for myself.
I **don't eat / I'd like to stop eating** meat because it's unhealthy / for ethical reasons.
I **don't consider becoming a vegetarian because** meat contains a lot of protein / our ancestors ate a lot of meat.
I'm **good/not very good at cooking**. I'd like / I wouldn't like to become a professional cook because it's a well paid job / not a very good career / _____ .

- 2 Work in pairs. Take turns to ask each other questions 1–8. Answer the questions in as much detail as possible. Use the Vocabulary Booster.

Questions:

- 1 What kinds of food and which food products do you find delicious? Which were your favourite ones when you were a child?
- 2 What food do you dislike or never eat? What did you refuse to eat as a child?
- 3 Which meal do you find the most important? When do you eat most: at breakfast, lunch or dinner?
- 4 Do you have lunch in the school canteen or at home? Do you take a packed lunch to school? What does it contain?
- 5 What do you prefer: eating out or eating at home? Why?
- 6 What do you prefer: Czech cuisine or something else (e.g. Indian/Italian cuisine)? Why?
- 7 Would you ever consider becoming a vegetarian? Why? / Why not?
- 8 Do you like cooking? Would you ever consider becoming a professional cook? Why? / Why not?

- 3 Read the Czech-English menu and the description some tourists added as comments on a website about food. Which four dishes did they describe? Which other three dishes from the menu can you see in the photos A–C?

MENU

Polévky (Soups)

- ✓ Hovězí vývar s domácími játrovými knedlíčky
(Beef broth with home-made liver gnocchi)
- ✓ Bramboračka s houbami (Potato soup with mushrooms)
- ✓ Zelňačka s klobásou (Sauerkraut soup with sausages)

Hlavní chody (Main courses)

- ✓ Hovězí guláš s knedlíkem (Beef goulash with dumplings)
- ✓ Svíčková pečeně na smetaně s knedlíkem
(Beef sirloin with dumplings and vegetable cream sauce)
- ✓ Pečené vepřové koleno na černém pivu s křenem, hořčicí a chlebem (Pork knee roasted on black beer served with grated horseradish, mustard and bread)
- ✓ Vepřová pečeně s knedlíkem a se zelím
(Roast pork, dumplings and sauerkraut)
- ✓ Smažený sýr s hranolky a tatarskou omáčkou
(Fried cheese with chips and tartar sauce)
- ✓ Kynuté ovocné knedlíky (Fruit-filled dumplings)

Chuťovky (Specialities with beer)

- ✓ Topinky s česnekem (Fried bread with garlic)
- ✓ Nakládaný hermelín (Marinated hermelín cheese)
- ✓ Utopenci (Pickled sausage)

Dezerty (Desserts)

- ✓ Palačinka s marmeládou a šlehačkou
(Pancake with jam and whipped cream)
- ✓ Jablečný závin se šlehačkou
(Apple strudel with whipped cream)

READ MORE ABOUT

Czech sweets and pastries: hořické trubičky, pardubický perník, štramberské uši, valašské frgály

Czech beverages: Kofola, flavoured mineral water, Czech beer, Becherovka liqueur, slivovice

1 [marylou] It was huge, really oversized, like a portion for three soldiers! So at first I was rather amused, then it turned out to be absolutely delicious: crispy skin, melting fat underneath and tender pork! They marinate the meat in herbs and dark beer and roast it for 45 minutes before it's served! I dipped the tasty pieces in mustard and grated horseradish, picked a pickle or two and felt like I was in heaven!

2 [chef25] We needed a snack, not a meal, and this was what the waiter recommended. Soft, camembert-like and creamy, it's marinated in oil and spices for a few days before it's served. We got it with some pickled vegetables and delicious soft fresh bread. With a pint of good beer it was one of the best things I had eaten in my life!

3 [karamba] To me it was a bit heavy although quite nice in general. The pork was fine and soft, but the stewed sauerkraut was a bit too sweet. The bread dumplings are the weirdest thing really but also the nicest. When you try to eat them alone, they seem tasteless, but are in fact the perfect thing to mop up the sauce! Yummy!

4 [vegegeek] Everybody recommends trying dumplings so I ordered the knedlíky I found on the menu. To my surprise I got something like dough tennis balls filled with... plums. They were served with minced poppy seeds. It was weird to eat a sweet dish for the main course – but I liked them a lot!

- 4 **Play a game. Work in pairs. Choose one dish from the menu and describe it to your partner. The partner has to guess which dish you are describing.**
- 5 **Work in pairs. Imagine the following situation. You and your English-speaking friend are in a restaurant in Prague. Your friend would like to taste a typical Czech dish. Help him/her to make their final decision. Discuss different possible options.**

You may use the following ideas:

- Your friend's general preferences and restrictions/diets
- How hungry your friend is
- How typical the dish is for Czech cuisine
- Price
- Other

Possible dishes to choose from:

- Fried cheese with chips
- Beef sirloin with dumplings and vegetable cream sauce
- Marinated hermelín cheese
- Fruit-filled dumplings

VOCABULARY BOOSTER

I'd recommend / If I were you, I'd try / I think you should/ought to/must try ...

It's very typical/tasty/unique. / It's something special.

If you like meat, / If you're very hungry, / If you prefer something lighter/a snack, I'd recommend ...

- 6 **Before doing the Exam Time section, match the names of the traditional British dishes with their descriptions. Which dishes from the box can you see in photos A–C?**

black pudding	fish and chips	toad-in-the-hole	Cornish pasty
full English breakfast	afternoon tea	Yorkshire pudding	shepherd's pie

- It is not eaten as dessert but a part of the main course or a starter – it is made of flour, eggs and milk, baked in the oven and eaten with gravy;
- Sausages in Yorkshire pudding batter (made of eggs, flour and milk);
- Fish fillets (usually cod or haddock) in crispy batter, fried in oil, served with chips and tartar sauce;
- Usually includes bacon, fried, poached or scrambled eggs, some toast, sausages, baked beans and fried tomatoes;
- A dish made of minced lamb and vegetables topped with mashed potatoes and baked in the oven;
- Usually includes, apart from tea, freshly baked scones with cream and jam, assorted pastries and sandwiches;
- A type of pie filled with diced beef, potato and onions;
- It looks like a black sausage – it's made from dried pig's blood and fat.

EXAM TIME

- 1 **Work in pairs. Imagine the following situation. During a school exchange your class organises a 'British Day'. Students in Czech – British pairs have to prepare a dish. There is a microwave in the class and an electric kettle. Some students have already made their choices. There are four options to choose from. You are discussing the options with your British friend. Decide which dish you're going to make.**

You may use the following ideas:

- The attractiveness of the dish
- The difficulty and time needed to prepare it
- Way of serving/warming up
- The cost
- Other

Possible dishes:

- Toad-in-the-hole
- Full English breakfast
- Cornish pasties
- Afternoon tea

MATURITA TIP

It is a good idea to disagree with your friend at first. Then you can make the conversation longer and richer. So if your friend suggests something, give arguments why you don't find it a good idea and suggest something different. But in the end you need to agree. Show that you can argue politely and negotiate but also compromise to find a solution.

FOCUS ON MATURITA 6

EXAM PRACTICE

- 1 Match the environmental problems with the solutions. Use the Wordlist on page 132 and Word Store 5.

VOCABULARY BOOSTER

ENVIRONMENTAL PROBLEMS AND SOLUTIONS

Problems	What to do
global warming, greenhouse effect, hole in the ozone layer, wasting energy, air/water/soil pollution, acid rain, waste/landfills/dumps, endangered species, oil spills, cutting down forests	be ozone-friendly, reduce the emission of greenhouse gases, use alternative energy sources – solar/water/wind power, save energy, turn off the lights, use energy-saving bulbs, save water, sort/recycle rubbish, protect the environment/ wildlife, promote sustainable agriculture, plant trees, use biodegradable bags

NATURAL DISASTERS

Drought Earthquake Forest fire Tornado/Hurricane
Tsunami Flood Volcanic eruption

People are **starving** / have been **evacuated** from ...
An earthquake **struck** in ...
The fire/tornado/tsunami **destroyed** the area of ...
The river **burst its banks**. / It **flooded** the area of ...
The government / The firefighters are building **dams** /
sandbag barriers ...
An active volcano has **erupted** in ...

- 2 Work in pairs. Take turns to ask each other questions 1–8. Answer the questions in as much detail as possible. Use the Vocabulary Booster and Factfile on p. 137.

Questions:

- 1 What are the geographical features (e.g. regions, rivers, mountains, lakes) of the Czech Republic?
- 2 What are the geographical features of the region you live in? (e.g. the landscape, major cities, leafy areas)
- 3 What wild animals can you see in the Czech Republic? Are any of them endangered?
- 4 What is the climate of the Czech Republic? What is its typical weather?
- 5 What are the main environmental problems of the world? What should be done to improve the situation?
- 6 What are the dominant environmental problems in your area? What can you do to protect the environment locally?
- 7 What natural disasters have affected the Czech Republic?
- 8 What countries are most affected by natural disasters? What can we do to help the victims?

- 3 Read the texts and answer the questions.

Petr (Prague)

I live in Prague and to me the biggest environmental concern are the floods. I remember very well when Prague was flooded in June 2013. We were terrified... The public transport didn't work properly, the schools were closed and so was the Charles Bridge. I remember crowds gathering near the Vltava river and watching the water level grow higher and higher... Then we watched the torrents of muddy water on the news as they took people's homes in other parts of the country and hoped that the metal flood barriers and sandbag walls would suffice to protect the city. Thousands of people in the whole country were evacuated, thousands lost all their possessions. Due to global warming there are inevitable weather changes that put lots of places in the world in danger and there isn't much we can do apart from focusing even more on different methods of city protection. But still the vision of my home city disappearing under water is very depressing... and, unfortunately, not improbable. ▶ Petr

Jessica (Devon)

I live in a small town in Devon, England. There is a landfill near to where I live – and to me one of the greatest concerns is the dumping of waste. According to journalists food waste is the biggest environmental issue in Britain and I think it's a result of the consumerist lifestyle. When I do the shopping with my mum, she often gets tricked into such offers as 'buy one get one free' or she simply buys an abundance of food because she's in a hurry. Then it turns out we cannot consume it all, and it's past the use-by date, so we throw the food away. The waste is disposed of in the landfill. It's very rarely composted or used in other ways. It attracts animals and insects such as cockroaches and rats, which spread diseases. Food rotting releases dangerous gases, like methane, to the air. Doesn't sound very good, does it? ▶ Jessica

Mark (London)

I'm a Londoner and although I love the city, the inhabitants suffer from a huge problem – air-pollution. Fumes from road vehicles cause damage to health and shorten people's lives. We have no choice with the air we inhale... and we choke with smog and gasp for breath every day. I think the government should take some action, for example introduce cleaner vehicles, cut the amount of diesel vehicles (they cause the most pollution), do something with the traffic, invest more in cycle lanes... Otherwise we won't live long in the city... or we will have to wear anti-pollution masks, like they sometimes do in Beijing. Or our cities will depopulate as we'll all have to move to rural areas. Don't get me wrong. I don't want to scare anybody. I just hope we don't wait with action until it's too late! ▶ Mark

- 1 What environmental problems are described in the texts?
- 2 What reasons and effects of each of them have been mentioned?
- 3 Which of these disasters affect people locally/globally?

READ MORE ABOUT

Tsunami in Thailand (2004), hurricane Katrina (2005), earthquake in Haiti (2010) / Nepal (2015)

Jana (Horní Blatná)

I live in Horní Blatná, a small village in the north of the Czech Republic. The area was extremely contaminated in the past. This area – including parts of Poland and Germany – was even called ‘the Black Triangle’. My grandfather and lots of people like him worked in lignite strip mines sometimes without any protective gear! Lignite was available in big amounts and cheap but it emitted lots of sulphur dioxide into the atmosphere when it was burned. People started falling ill with cancer and respiratory diseases and the ecosystem was devastated. After the Velvet Revolution a lot has changed in the region and it’s much greener and healthier now. The changes were aimed at limiting the emissions of sulphur dioxide, closing the lignite mines, switching to other fuels, such as hard coal or natural gas and the development of new sources of low-polluting energy. I think this shows that environmental issues don’t have to remain unsolved if only people really do try. ▶ Jana

FACTFILE

Geography of the Czech Republic:

- country in Central Europe, landlocked (no coastline)
- borders with Austria, Germany, Poland and Slovakia
- varied landscape: mountains, hills, plains
- climate: temperate/hot summers / cold/cloudy/humid winters
- endangered species: lynx, otter, wolf, brown bear, eagle, stork, crayfish, bats

4 Work in pairs. Look at pictures A and B. The pictures show two natural disasters.

Student A: Choose one picture (A or B) and describe it.

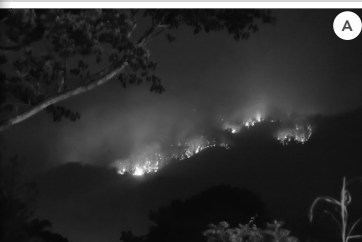
Student B: Describe the other picture.

You may use the following ideas:

• Place	• Weather/Conditions
• People	• Feelings/Emotions/Atmosphere
• Actions	• Other

The following questions may help you:

- 1 Who can you see in the picture? What else can you see?
- 2 Where are the people?
- 3 What are the people wearing?
- 4 What are the people doing?
- 5 What feelings/emotions do they show?
- 6 What else can you say about these people? Make some guesses.

5 Work in pairs. Look at pictures A and B again and compare them. Say what is similar / the same / different. Take turns to answer the questions.

Questions:

- 1 What two natural disasters do the pictures show? What can usually cause them?
- 2 Name two similarities and two differences between A and B.
- 3 How do you think the people are feeling? Which situation do you find more dangerous? Why?
- 4 What strikes you when you look at the pictures?

6 Prepare for the task in Exercise

7. Work in pairs. What are the advantages/disadvantages of such forms of keeping animals? Fill in the table.

VOCABULARY BOOSTER

- keeping animals in **cages / enclosures** / conditions similar to the ones in their **natural habitat**
- natural/unnatural animal environment/behaviour
- **educational purposes** / it’s possible to **do research** / just a way to make money
- **protecting endangered species / breeding in captivity** / controlling the **population**

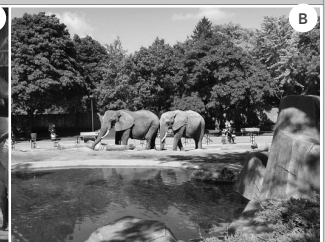
	Circus	Zoo	Safari park	Nature reserve
Advantages				
Disadvantages				

7 Work in pairs. Talk about the methods of protecting endangered species. Use the questions below.

- 1 What are the best methods of protecting endangered species of animals, in your opinion?
- 2 What are the advantages of these methods?
- 3 What species can be protected this way?

EXAM TIME

1 Look at pictures A and B. The pictures show two places where we can see seals. Choose one of the pictures and describe it.

2 Look at pictures A and B again and compare them. Say what is similar / the same / different.

You may use the following ideas:

• Place/Landscape/ Conditions	• People involved
• Animals / Their behaviour	• Atmosphere/Emotions
	• Other

3 Present your opinion on keeping animals in zoos and making them work in the circus.

MATURITA TIP

- When preparing to describe a picture or contrast two pictures, write down any key words or phrases that you are going to use. You may refer to your checklist while speaking to the examiner.
- When describing or comparing pictures, use structures like: *there is/there are*, the present simple continuous and modals of speculation. Describe general features first, then pass on to details.

FOCUS ON MATURITA 6

EXAM PRACTICE

- 1 Complete the Vocabulary Booster with your own ideas. Use the Wordlist on page 133 and Word Store 6.

VOCABULARY BOOSTER

Injuries	break your leg/_____/bone; sprain/twist your ankle/wrist; dislocate your shoulder/thumb; bruise/scratch your elbow/knee; cut/burn your finger/_____
Symptoms	have a pain in your leg/wrist; suffer from (acute) pain; be swollen; bleed
Treatment	have an X-ray; put a bandage/ice/ointment/a plaster; use a sling; put sb's _____/arm in a cast; take (anti-inflammatory) painkillers
Illness	flu / cold / (virus) infection
Symptoms	have a fever / runny nose / headache / sore _____; cough; feel weak/dizzy
Treatment	see a doctor / make an _____; stay in bed; take antibiotics / an aspirin / _____ drops
Illness	indigestion / food poisoning
Symptoms	have a stomach ache; have diarrhoea/constipation; vomit; feel sick; have no appetite
Treatment	go on a diet; drink herbs
LIFESTYLE	
Healthy	Unhealthy
Give up/Quit smoking.	Be a chain smoker.
Reduce the amount of alcohol/coffee/_____.	Drink a lot of alcohol/_____/sweetened soft drinks.
Follow a well-balanced diet rich in protein, fruit and _____/low-fat diet.	Eat a lot of fast-food / fatty food / carbohydrates / salt /_____.
Eat unprocessed food.	Have a sedentary _____/no or irregular physical _____.
Work out. / Take up _____.	

- 2 Work in pairs. Take turns to ask each other questions 1–8. Answer the questions in as much detail as possible. Use the Vocabulary Booster.

Questions:

- 1 Have you ever had a broken bone / a sprained ankle / cut finger? What treatment did you undergo?
- 2 Have you ever had indigestion or food poisoning? What were the symptoms? What was the treatment like?
- 3 How do you fight the flu? What are the best methods?
- 4 How can we prevent ourselves from catching a cold?
- 5 What are the elements of a healthy lifestyle? Do you think your lifestyle is healthy?
- 6 What are the most common bad lifestyle habits in our society? How can we fight them?
- 7 What is your opinion on unconventional medicine (e.g. acupuncture, herbs, homeopathy)?
- 8 What areas of medicine are developing the fastest? Which are the most important in your opinion?

- 3 Read the text and answer the questions.

Renovate or replace? The future of transplants

Face transplant recipient Carmen Blandin Tarleton speaks at a press conference at Brigham and Women's Hospital, with surgeon Dr Bohdan Pomahač, on Tuesday, May 1, 2013.

Experiments with organ transplants were conducted as early as in the 18th century and some reconstructions (e.g. of a damaged nose or ear) happened much earlier. In the 20th century we witnessed the first successful transplants of such organs as the kidney (1954), liver (1967) and heart (1968). Now such transplants are perceived as ordinary medical treatment. So, what's new?

Faces and ... heads!

For years people had struggled with the problems face transplants were causing. The difficulty lies in the large amount of muscles and nerves in this area. Also, the high cost of such an operation was undermined as it didn't really save the life of the patient. The first successful face transplant was conducted in 2010 in Spain. The Czech plastic surgeon Bohdan Pomahač led the team that performed the first face transplant in the US in March 2011, and a month later the same team performed a similar operation on a different patient. Very complex face operations take place every year now.

But Professor Canavero from Turin wants to break another barrier in medicine and is planning... a head transplant! There have been attempts at head transplants performed on animals like mice and monkeys – but Canavero's plan will definitely be much more difficult to put into practice!

- 1 Which organs/parts of the body can be transplanted easily? Which are more difficult to transplant? Why?
- 2 What solutions for the shortage of donors are being looked into?
- 3 What is the main problem patients have to deal with after a transplant? How is it possible to fight it?

READ MORE ABOUT

The future of medicine: ultrasound surgery – healing without cuts; nanomedicine – new ways to fight cancer and heal wounds; new diagnostic tests – e.g. a test for Parkinson's disease via a cell phone

It's a stranger

There are various problems connected with transplants. One of them is possible organ rejection. Our body is trying to combat 'the stranger'. People who have had transplants have to take immunosuppressant drugs for the rest of their lives. One new idea is to transplant bone marrow together with the organ to 'cheat' the body. Another problem is time. Have you ever seen a scene in a film where everybody is hurrying up to transport the refrigerated organ taken from a donor to the recipient? To allow organs to remain outside the human body for extended periods of time, new technologies are constantly being developed.

Not enough

The biggest problem, however, is the shortage of human donors. Desperate patients sometimes wait for transplants for years. New technologies that are supposed to fight the lack of donors include creating organs from stem cells, which are capable of becoming all different types of body cells. Also artificial organs are being created. The longest time a man has lived with an artificial heart before he finally got a transplant was four years! Currently, the most exciting idea is probably using 3D printing technology to create replacement tissues and organs. Organovo is a medical laboratory and research centre founded in 2007 in San Diego, California. It designs and develops human tissue for research and testing (including testing cosmetics) and works on the 3D printing of cells. Well, we can only hope in the future we'll be able to print any organ we need!

- 4 Read the leaflet. Would you like to take part in such an event? Which project would you support?

Tango for health

Do you like dancing tango? Would you like to dance all night long? Support one of the medical projects and help thousands of patients who need your help? Take part in the TANGO FOR HEALTH event in London, 13th October. The biggest and longest Milonga party you're going to participate in! Choose one of our medical projects we support and click here to register.

Medical projects we are supporting:

- 1 ADDICTION-FREE SCHOOL SOCIETY – a project that tries to limit smoking and drug and alcohol abuse among teenagers and young adults, focusing both on prevention and help
- 2 ORGANOVO – a research centre in San Diego, which works on the 3D printing of transplantable organs
- 3 CCC CANCER – 'Check, Cure, Cease' is the philosophy of CCC Cancer – an organisation which fights for better tests for cancer (including genetic tests available for all), new therapies (including nanomedicine technologies) and better prevention
- 4 NEEDLE-FREE VACCINES FOR KIDS – a project testing and planning to introduce needle-free nano-patch vaccines in the future

- 5 Work in pairs. Imagine the following situation. You and your English-speaking friend want to take part in a charity dancing event. The participants dance tango in a big tango club and for each hour a chosen medical project gets \$10. You can only support one project. Discuss the possible options and choose one project you will support.

You may use the following ideas:

- Who can benefit
- Your personal preferences
- How you can benefit
- Other

Possible projects to support:

1 Addiction-free school society	3 CCC Cancer
2 Organovo	4 Needle-free vaccines research

VOCABULARY BOOSTER

I think / To me / In my opinion, the project **worth supporting** is ...

I'd rather **support/opt for** ... because ...

More people will **benefit from** ... / The number of people who can benefit from ... is bigger/limited because ...

- 6 Before doing the Exam Time section, work in pairs and complete the table with your own ideas.

Treating a cold / the flu			
	Conventional treatment	Alternative treatment	Home methods
Examples	painkillers, antibiotics, aspirin	acupuncture, aromatherapy, homeopathy	herbs, garlic, honey, etc.
Advantages			
Disadvantages			

EXAM TIME

- 1 Imagine the following situation. Your English-speaking friend is going on a school trip in two days. He/She is not feeling well – he/she probably has the flu. They ask you for advice. Help them to decide what to do. Talk to your friend (the examiner) using options A–D below.

You may use the following ideas:

- How he/she feels
- What methods he/she usually uses
- How important the trip is
- Your own opinion and experience
- Other

Possible options:

- A Stay in bed for two days, use home methods of healing and not go on a trip if he/she doesn't get well
- B Ask the doctor for antibiotics and start taking them as soon as possible so that he/she gets well before the trip
- C Stay in bed, take conventional medicine but go on the trip
- D Try some unconventional methods like acupuncture or homeopathy and consult the doctor before going on a trip

MATURITA TIP

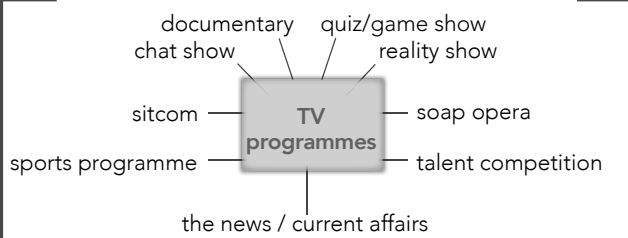
In this task, all the options will have some advantages and some disadvantages. Think about them before discussing the options with the examiner. Discuss the solutions and their effects before making the final decision.

FOCUS ON MATURE 7

EXAM PRACTICE

- 1 Complete the Vocabulary Booster with your own ideas. Use the Wordlist on page 134 and Word Store 7.

VOCABULARY BOOSTER

OPINIONS

positive	negative
funny / hilarious	awful
brilliant	silly / ridiculous
interesting / fascinating	boring / uninteresting
amazing / gorgeous	unpleasant
talented / gifted / creative	not very talented

I like watching soap operas / documentaries / _____.
 My favourite TV programme is _____.
 In my opinion it's brilliant/hilarious/gorgeous/fascinating.
 I'm not fond of quiz shows / sports programmes / _____.
 I think they are awful/ridiculous/boring.
 I would/wouldn't like to take part / participate / be a participant in a reality show because there are good prizes / the winners can get instant fame / they are ridiculous / _____.
 I follow some vlogs on Youtube. My favourite vlogger is _____.
 He/She uploads videos about _____. I would/wouldn't like to post vlogs that go viral because _____.
 I think people can easily get addicted to watching soap operas / using social networking sites because it compensates for the boredom in their real life / it's exciting / _____.

- 2 Work in pairs. Take turns to ask each other questions 1–8. Answer the questions in as much detail as possible. Use the Vocabulary Booster.

Questions:

- How many hours a week do you spend watching TV? Why? What about the other people in your family?
- What are your favourite TV programmes? Which programmes don't you like watching? Why?
- What do you prefer: watching news on television or reading news on the Internet or in a newspaper? Why?
- What do you prefer: watching music programmes on television or watching music videos on Youtube? Why?
- What is your opinion about reality shows on TV?
- Have you got your favourite vloggers / Web video stars? Would you consider posting your own vlogs on Youtube? Why? / Why not?
- Some people seem to be addicted to watching television. What might be the reasons, in your opinion?
- Some people seem to spend too much time on social networking sites or on Youtube. Why do you think they do it? Can they get addicted?

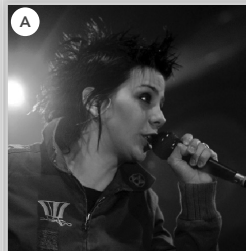
- 3 Read the text and answer the questions below.

POPULAR CULTURE

=

LOW CULTURE?

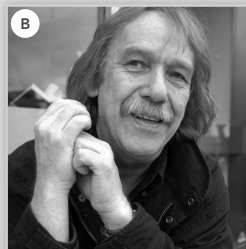
The derogatory term 'low culture' is often used to describe some elements of popular culture. So, interestingly, what appeals to the general public (e.g. TV series and television in general, celebrities, gossip magazines, bestselling books like romances or thrillers, viral videos watched by millions of people) are referred to as 'shallow', 'kitsch' or 'primitive' and – according to the critics – are doomed to being forgotten by history. How come the masses have no taste? Or do they?

Aneta Langerová

The question of taste is a tricky one, especially in the music industry. 'The Beatles' were loved by the millions but nobody would label them 'low culture'. Stars that appear on TV shows might also have something valuable to offer. A good example is Aneta Langerová, a singer who at the age of 17 won the Czech edition of 'Pop Idol' – with a 79% share of the vote. Her first album sold 100,000 copies. Now, ten years later, she has released two more albums and been

voted the best singer a few times. She also took part in the Czech version of 'Dancing with the Stars'. Well, she sounds very much like a celebrity... but would you call her a 'low culture artist'? With her amazing musical talent, ability to play the guitar, bass guitar, keyboards, tambourine, to write songs and lyrics – and, last but not least – her warm heart prompting her to give charity concerts for the blind?

Jaromír Nohavica

His lack of formal musical education was not an obstacle for Jaromír Nohavica to learn to play not only the guitar, but also the violin, the flute and the accordion. The Czech bard, songwriter, lyricist and poet quit his studies at the Technical University in Ostrava and tried different jobs (including as a labourer and librarian) before becoming a freelance lyricist and eventually an extremely popular artist not only in the Czech Republic, but

also in Poland and Slovakia. He also starred in the film 'Year of the Devil', which was awarded the main prize at the Karlovy Vary Film Festival. His music is often called folk although he seems to be pursuing his own path and his songs have a different character: from sentimental ballads to hilarious folklore. He creates a very special atmosphere at his concerts – the tickets sell out really quickly!

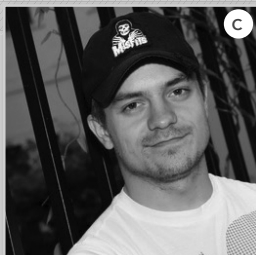
Which of the people described:

- tried different careers and jobs before becoming successful in their current careers?
- started their career very early?
- have often appeared on television?

READ MORE ABOUT

Zdeněk Svěrák / Jan Svěrák, Dagmar Havlová, Jan Hřebejk, Meda Mládková, Ewa Farna

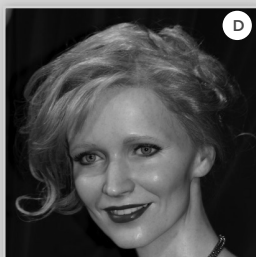

Jiří Mádl

The film industry shows that very often what's popular is also perceived as good quality and receives awards. Two very popular actors of the young generation, Vojtěch Kotek born in 1988 and Jiří Mádl born in 1986 are not only perceived as handsome but are also real professionals. Jiří Mádl planned to become a professional ice-hockey player but he had to give up these plans because of an elbow injury. Since he was into acting, he auditioned for the

comedy 'Snowboarders' and won the leading role which brought him success. The film was awarded the Czech Lion and the young actor (18 at that time) started receiving offers. He's starred in many films since then. He was also successful as a director, receiving an award for his first film in 2014. Vojtěch Kotek is one of the promising actors of his generation. He's the son of actor Václav Kotek and he's appeared in a few films and numerous popular TV series.

Aňa Geislerová

Red-haired, with freckles and a charming personality, Aňa Geislerová is definitely one of the most popular actresses in the Czech Republic. Her career started at the age of 14, when she debuted in the film 'Requiem for a Doll'. At about the same age she tried the career of a model in Milan, but finally defined herself as an actress. She became internationally known after her role in the movie 'Želary' (2003) which was shortlisted for the Oscar for Best Foreign Language Film.

She's won the Czech Lion twice and received the Shooting Star Award. Aňa is not only a very good actress. She is also into fashion design and writing. However, she says her biggest hobby is still acting.

So, does 'popular' really mean 'low'? What's your opinion?

4 Work in pairs. Take turns to answer the questions.

- 1 Name a few titles of songs and CDs by Aneta Langerová and by Jaromír Nohavica. Do you like these singers and the songs? Why?
- 2 Name some films and TV series in which Vojtěch Kotek, Jiří Mádl and Aňa Geislerová starred. What are these films about? Have you seen them? Did you like them? Why?

5 Work in pairs. You are going to talk about pictures A–D. Use the text in Exercise 3.

Student A: You are the examiner. This is what you say: *Imagine the following situation. I'm your English-speaking friend and you are showing me some pictures of popular Czech actors and singers. I would like you to tell me more about them. I'm going to start the conversation.*

Student B: Choose two photographs and answer the examiner's questions.

Questions:

- 1 What does this person do?
- 2 How did his/her career start?
- 3 What are his/her achievements?
- 4 What else do you know about this person?
- 5 What is your opinion about this person?

You may use the following ideas:

- Beginnings/Career
- Hobbies/Interests
- Achievements and awards
- Your opinion / Other

Now swap roles.

6 Work in pairs. You are going to speak on your own about your favourite actor or singer in the Czech Republic or abroad.

Student A: Talk about your favourite actor or singer, then answer Student B's questions.

Student B: You are the examiner. Listen to Student A's presentation. Then ask the questions in Exercise 5.

Now swap roles.

7 Before doing the Exam Time section, read a student's notes about four famous Czechs.

Antonín Dvořák (1841–1904) – famous Czech composer, author of 'Slavonic Dances' and of the symphony 'From the New World'. Often used folk motifs.

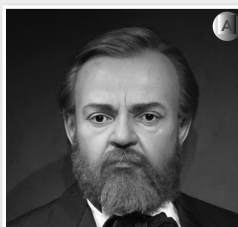
Alfons Mucha (1860–1939) – Art Nouveau painter and artist. Paintings, illustrations, posters, advertisements, postcards. Recognisable, decorative style. Notable work: 'The Slav Epic'.

Karel Čapek (1890–1938) – Czech writer, journalist and art critic. Best known for his sci-fi books, including 'War with the Newts' and the play 'R.U.R.' where he used the word 'robot' for the first time ever. He was engaged in politics (he formed a close friendship with Masaryk, the first president of Czechoslovakia).

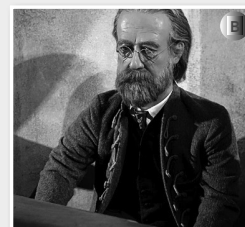
Miloš Forman (born 1932) – Czech film director, Oscars for 'One Flew Over the Cuckoo's Nest', 'Amadeus' and 'Hair'. Lives in the USA.

EXAM TIME

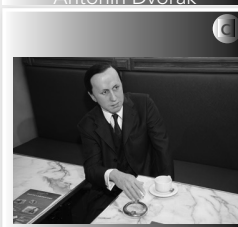
1 You are going to talk about pictures A–D. Imagine the following situation. You are showing your English-speaking friend four photos of famous people of culture from the Czech Republic. He/She would like you to tell them more about these photos.

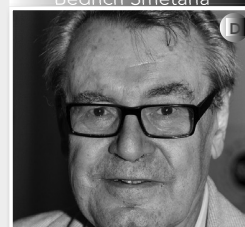
Antonín Dvořák

Bedřich Smetana

Karel Čapek

Miloš Forman

2 You are going to speak on your own about your favourite artist from the Czech Republic or abroad.

You may use the following ideas:

- His/Her background
- Why you like him/her
- Famous works
- Other

MATURITA TIP

Questions about your favourite artists are common exam questions. It is always useful to prepare a list of people you would like to talk about and the English titles of their works.

FOCUS ON MATURITA 8

EXAM PRACTICE

1 Complete the Vocabulary Booster with your own ideas. Use the Wordlist on page 135 and Word Store 8.

VOCABULARY BOOSTER

SOCIAL PROBLEMS: CONSEQUENCES AND SOLUTIONS

Social problems	Consequences	Solutions
unemployment – jobless people, high unemployment rate , make somebody redundant / fire somebody, lose a job / job loss	cannot provide for their families / earn a living , poverty , (collect) unemployment benefit , be/go on the dole , do odd jobs	move to a different town / commute, early retirement, sign on at a job centre , provide employment opportunities

Social problems	Consequences	Solutions
homelessness – homeless people, lack of affordable housing , unable to maintain a flat, sleep in public places / cardboard boxes, squatting	only essential possessions , drug/alcohol abuse , lack of healthcare/hygiene , no bathing / access to toilets, no laundry facilities	homeless shelters / domestic violence shelters / warming centres, support by charities/government, provide food/shelter/clothing

Social problems	Consequences	Solutions
immigration – legal/illegal immigrants, political refugees , different cultural background, ghettos	seek asylum , enter a country / cross the border, racism/intolerance/discrimination	assimilate, integrate , provide food / shelter / employment and education opportunities

Good citizens work for charity / do voluntary work / donate money for good causes / pay taxes / are reliable / _____ .
My neighbourhood is quite safe / rather dangerous.
 The main problems are vandalism / mugging / _____ .
 I think people who **commit serious crimes** like rape / paedophilia / terrorism / _____ should definitely go to prison, but **less serious offences** such as shoplifting / _____ should be punished with fines / _____ .

2 Work in pairs. Take turns to ask each other questions 1–8. Answer the questions in as much detail as possible. Use the Vocabulary Booster.

Questions:

- 1 What does it mean to be a good citizen?
- 2 Have you ever done voluntary work? What are the advantages of being a volunteer?
- 3 What are the main social problems in your country/ neighbourhood? What are the reasons?
- 4 In what ways do you help others? Is there anything else you could do?
- 5 How should the government help people who are unemployed, in your opinion?
- 6 What do you think can be done to help homeless people?
- 7 What should be done to prevent crime in your country?
- 8 Should all people who commit a crime go to prison? Why?

3 Read the text and answer the questions.

Do you seek a challenge? Do you need a real sense of accomplishment? Are you a teen or young adult? Get to know the history, principles and philosophy of the Duke of Edinburgh's International Award and sign up today!

WHAT IS THE DofE AWARD?

The DofE Award is an educational programme for young people aged 14–24. It was founded in 1956 by Britain's Prince Philip, the Duke of Edinburgh. Over 8 million people from over 140 countries have already taken part in the programme. In the Czech Republic it has been available since 1995. The participants receive their awards during special presentation ceremonies that take place in prestigious settings, and the awards are handed out by VIPs.

WHAT ARE THE PRINCIPLES?

The programme has three levels: bronze (available for teens from 14), silver (from 15) and gold (from 16). Each level is more difficult and takes more time to complete. To be awarded the Gold Medal, the participants have to complete goals in five sections: skills, physical recreation, service, adventurous journey (lasting four days) and a residential project (five days). And all this within just 18 months!

WHAT ACTIVITIES ARE DONE WITHIN EACH SECTION AND WHY?

- **Skills:** Each participant chooses a skill they like and want to improve. It can be for example playing the piano or learning a foreign language. Pursuing the activity during a longer period of time teaches determination and persistence.
- **Physical recreation:** Physical activities and sports are an important part of the programme. They lead to improving sports performance and a healthier lifestyle.
- **Service:** The participants work as volunteers helping others and learning patience, responsibility and empathy.
- **Adventurous journey:** A journey in a group lasting a few days, whether in the Czech Republic or abroad, is not only a way to explore new places, but it also teaches proper planning and useful life-skills such as reading a map, putting up a tent or cooking.
- **Residential project:** The participants spend a few days as a team dedicating themselves to a chosen activity – for example helping on a farm. This teaches them to cooperate and stay calm in stressful situations.

WHAT ARE THE BENEFITS?

The participants not only get a prestigious award which will definitely give them additional points while looking for a job and in their future careers. The crucial benefits are gained within the programme. The DofE scheme helps you learn new skills, spend time actively, overcome difficulties and weaknesses and – last but not least – never give up.

- 1 What is the DofE Award and what are its main principles?
- 2 What are the benefits of the programme?
- 3 Would you like to take part in the programme? Why?

READ MORE ABOUT

The Duke of Edinburgh's Award in the Czech Republic

4 Work in pairs. Look at pictures A and B. The pictures show volunteers at work for the community.

Student A: Choose one picture (A or B) and describe it.
Student B: Describe the other picture.

You may use the following ideas:

• Place and situation	• Other people in the picture
• Volunteers – what they are doing	• Atmosphere
	• Other

The following questions may help you:

- Who can you see in the picture?
- Where are the people? What can you say about this place?
- What are the people wearing? What are they doing?
- What feelings/emotions do they show?
- What else can you say about these people and the place? Make some guesses.

VOCABULARY BOOSTER

In the picture I can see a ruined place after an earthquake / an old people's home.

There are some volunteers / elderly people in the photo.
 The volunteers are wearing protective masks / sports clothes.
 / The elderly people are dressed casually.
 The volunteers are holding bricks and passing them from person to person. They are **probably** helping to clean/rebuild a ruined city. / **I guess** the volunteers are helping the elderly people to learn to play Nintendo/a game.

We can see a big TV set / some posters on the wall.
 They are working hard / feeling useful. / They are relaxed / excited / enjoying themselves.

5 Work in pairs. Look at pictures A and B again and compare them. Say what is similar / the same / different. Take turns to answer the questions.

Questions:

- What situations do both pictures show?
- Who are the people in the pictures? What is similar and what is different?
- What are the similarities and differences between these two ways of helping the community?
- In which way would you prefer to help if you had a choice?

VOCABULARY BOOSTER

Both pictures show/present ... **However**, in the first picture ... **whereas** in the second picture ...

The main similarity/difference between the two ways of helping is ...

I would rather do some physical job like in the second picture / help elderly people because ...

6 Work in pairs. Take turns to describe the kind of voluntary work you would like to do.

VOCABULARY BOOSTER

I'd like to work as a volunteer for an international organisation / in my city / in my local area.

I'd rather work with elderly/ill/disabled people. **I could** take care of kids with special needs / educational problems. I think **an appropriate activity** for me would be helping elderly people with new technologies. **I'd prefer** to do some physical work like cleaning the streets/parks or gardening.

EXAM TIME

1 Look at pictures A and B. The pictures show two situations in which people earn money in the street. Choose one of the pictures and describe it.

2 Look at pictures A and B again and compare them. Say what is similar / the same / different.

You may use the following ideas:

• Location and situation	• Atmosphere/Feelings/ Emotions
• People	• Other
• What they do and why	

3 Present your opinion about the following issue: 'Begging or earning money in the street should be banned.'

MATURITA TIP

Sometimes little details in the pictures might also be important. Try to 'read' as much as you can from the photo. For example: Why are there brushes in the picture and so many shoes and pieces of cloth? What has the musician got in the box on the left? etc.

UNIT 1 – A NEW LOOK

1.1 Vocabulary 4.1

ankle boots	/ˈæŋkəl bu:ts/	kotníkové boty
attitude	/ˈætətju:d/	postoj, stanovisko, přístup
bald	/bɔ:ld/	plešatý, holohlavý
bangles	/ˈbæŋgəlz/	náramky
be the centre of attention	/,bi ðəˌsentər əv əˈtenʃən/	být ve středu pozornosti
beanie	/ˈbi:ni/	čepice (bez bambule)
blouse	/blaʊz/	blůza, halenka
care a lot about	/,keər ə ˈlɒt əˌbaʊt/	hodně záležet (komu) na (čem)
carefree	/ˈkeəfri:/	bezstarostný, pohodový
come across as	/,kʌm əˈkrɒs əz/	působit dojmem, působit jak
cotton	/ˈkɒtn/	bavlna, bavlněný
dark suit	/,dɑ:k ˈsu:t/	tmavý oblek
denim jacket	/,denɪm ˈdʒækət/	džínová bunda
disobedient	/,dɪsəˈbi:diənt/	neposlušný
down-to-earth	/,daʊn tu ˈɜ:θ/	praktický, pragmatický, realistický
easy-going	/,i:zi ˈgəʊɪŋ/	pohodový, vyrovnaný
ethical brand	/,eθɪkəl ˈbrænd/	etická značka
faded jeans	/,feɪdɪd ˈdʒi:nz/	vyšisované džíny
fashionable	/ˈfæʃənəbəl/	módní
fast fashion	/,fɑ:st ˈfæʃən/	rychle produkována levná móda
feel comfortable in your own skin	/,fi:l ˈkʌmfətəbəl ɪn jɔ:r əʊn ˈskɪn/	cítit se dobře ve svém vlastním těle, cítit se sebevědomě
fleece	/fli:s/	flísová bunda
follow trends	/,fɒləʊ ˈtrendz/	následovat trendy, řídít se trendy
friendly	/ˈfrendli/	přátelský, kamarádský
go for	/ˈgəʊ fɔ:/	vybrat si, zvolit
go with the flow	/,gəʊ wɪð ðə ˈfləʊ/	jít s proudem
high heels	/,haɪ ˈhi:əlz/	boty na vysokém podpatku
in/out of fashion	/,ɪn/,aʊt əv ˈfæʃən/	moderní/nemoderní
kind	/kaɪnd/	druh; milý, laskavý
leather belt	/,leðə ˈbelt/	kožený pásek
leggings	/ˈlegɪŋz/	legíny
look	/lʊk/	vzhled
necklace	/ˈneklɪs/	náhrdelník
practical clothes	/,præktɪkəl ˈkləʊðz/	praktické oblečení
rebellious	/rɪˈbeljəs/	vzpurný, vzdorovitý
shallow	/ˈʃæləʊ/	povrchní
silk tie	/,sɪlk ˈtaɪ/	hedvábná kravata
slim	/slɪm/	štíhlý
sweatshirt	/ˈswetʃɜ:t/	mikina
trendy	/ˈtrendi/	trendy, módní
vain	/veɪn/	marnivý
vintage sunglasses	/,vɪntɪdʒˈsʌŋ,ɡlɑ:səz/	vintage, retro sluneční brýle
waistcoat	/ˈweɪskəʊt/	vesta, vestička
wear	/weə/	nosit
wear make-up	/,weə ˈmeɪk ʌp /	nosit make-up

1.2 Grammar 4.2

band	/bænd/
baseball cap	/'beɪsbɔ:l kæp/
report on	/rɪ'pɔ:t ɒn/
revise	/rɪ'vaɪz/
shorts	/ʃɔ:ts/
skinny	/'skɪni/
trainers	/'treɪnəz/

kapela
kšiltovka
ohlásit (co), podat zprávu o (čem)
opakovat
kraťasy
vyhublý
tenisky

1.3 Listening 4.3

be always there for	/,bi ɔ:lweɪz 'ðeə fə/
close friend	/,kləʊs 'frend/
fall out with	/,fɔ:l 'aʊt wɪð/
find out about	/,faɪnd 'aʊt ə,bəʊt/
get along (well) with	/,get ə'lɒŋ (wel) wɪð/
get to know	/,get tə 'nəʊ/
hang out with	/,hæŋ 'aʊt wɪð/
have a good relationship with	/,hæv ə,gʊd rɪ'leɪʃənʃɪp wɪð/
have a lot in common with	/,hæv ə ,lɒtɪn 'kɒmən wɪð/
have an argument	/,hæv ən 'ɑ:gjəmənt/
have similar interests	/,hæv ,sɪmələ'rɪntrests/
lose touch with	/,lu:z 'tʌtʃ wɪð/
online friend	/,ɒnlaɪn 'frend/
opposite sex	/,ɒpəzət 'seks/
reliable	/rɪ'laɪəbəl/
socialise with	/'səʊʃəlaɪz wɪð/
stop seeing each other	/,stɒp 'si:ɪŋ i:tʃ,lʌðə/
suit	/su:t/

vždy tady být pro (koho)
blízký přítel
pohádat se s (kým)
dozvědět se o (kom, čem)
s někým (dobře) vycházet
poznat (koho)
potloukat se, poflakovat se
mít dobrý vztah s (kým)
mít hodně společného s (kým)
(po)hádát se
mít podobné zájmy
ztratit kontakt s (kým)
online kamarád
opačné pohlaví
spolehlivý
stýkat se s (kým)
přestat se vídat
vyhovovat

1.4 Reading 4.4

banned	/bænd/
brightly-coloured	/,braɪtli 'kɒləd/
cool	/ku:l/
cutting-edge	/'kʌtɪŋ edʒ/
distressed jeans	/dɪ'strest 'dʒi:nz/
fabric	/'fæbrɪk/
fast-drying	/,fɑ:st 'draɪɪŋ/
fur-lined	/'fɜ: laɪnd/
garment	/'gɑ:mənt/
hard-wearing	/,hɑ:d 'weəɪɪŋ/
iconic	/aɪ'kɒnɪk/
imitate	/'ɪmɪteɪt/
look like	/'lʊk laɪk/
multi-purpose	/,mʌlti 'pɜ:pəs/
originate	/ə'ɪdʒɪneɪt/
popular	/'pɒpjələ/
raincoat	/'reɪnkəʊt/
rain jacket	/'reɪn ,dʒækt/
rebellion	/rɪ'beljən/
short-sleeved	/,ʃɔ:t 'sli:vɪd/

zakázaný
zářivě barevný
cool, skvělý
špičkový, nejvyspělejší
(technologie)
džíny s dírami
látka
rychleschnoucí
lemovaný, podšitý kožešinou
oděv
odolný, pevný
ikonický, kultovní
imitovat, napodobit,
kopírovat (koho/co)
vypadat jako
víceúčelový
vzniknout
populární, oblíbený
nepromokavý plášť, pláštěnka
nepromokavá bunda
povstání, vzpoura
s krátkým rukávem

suntan lotion
tailor
the elements
trousers
underwear
unisex
wardrobe
woollen
zip

/ˈsʌntæn ˌləʊʃən/
/ˈteɪlə/
/ði ˈeləmənts/
/ˈtraʊzəz/
/ˈʌndəweə/
/ˈjuːnɪseks/
/ˈwɔːdrəʊb/
/ˈwʊlən/
/zɪp/

opalovací krém
krejčí
špatné počasí
kalhoty
spodní prádlo
unisex, pro obě pohlaví
šatní skříň
vlněný
zip

1.5 Grammar 4.5

curator
look after
over and over again
queue

/kjuːˈreɪtə/
/ˌlʊk ˈɑːftə/
/ˈəʊvər ənd ˈəʊvərəˈgen/
/kjuː/

kurátor, správce (galerie)
starat se o (koho, co)
pořad dokola
fronta

1.6 Use of English 4.6

accept
acceptable
acceptably
acceptance
achievable
achieve
achievement
educate
education
educational
educationally
hope
hopeful
hopefully
hopeless
hopelessly
succeed
success
successful
successfully

/əkˈsept/
/əkˈseptəbəl/
/əkˈseptəbli/
/əkˈseptəns/
/əˈtʃiːvəbəl/
/əˈtʃiːv/
/əˈtʃiːvmənt/
/ˈedʒukeɪt/
/ˌedʒuːˈkeɪʃən/
/ˌedʒuːˈkeɪʃənəl/
/ˌedʒuːˈkeɪʃənəli/
/həʊp/
/ˈhəʊpfəl/
/ˈhəʊpfəli/
/ˈhəʊpləs/
/ˈhəʊpləsli/
/səkˈsiːd/
/səkˈses/
/səkˈsesfəl/
/səkˈsesfəli/

přijmout, akceptovat
přijatelný
přijatelně
přijetí, souhlas
dosažitelný, proveditelný
dosáhnout
úspěch, dosažený výsledek
vzdělávat
vzdělání
vzdělávací
vzdělanostně
doufat
nadějný, slibný
nadějně, doufejme
beznadějný
beznadějně
uspět
úspěch
úspěšný
úspěšně

1.7 Writing 4.7

blond
casual
get on well with
hard-working
in his early/late twenties

/blɒnd/
/ˌkæʒuəl/
/ˌget ɒn ˈwel wɪð/
/ˌhɑːd ˈwɜːkɪŋ/
/ɪn hɪz ˌɜːli/ˌmiːd/ˌleɪt ˈtwentɪz/

blondatý
neformální, ležérní
dobře vycházet s (kým)
pracovitý, pilný
když mu bylo přes dvacet/
táhlo mu na třicet
v jeho náctiletém období
středně vysoký
tajemný, záhadný
nervózní
otevřený (komu, čemu)
hrubý, neslušný
ošuntělý, zanedbaný

in his teens
medium height
mysterious
nervous
open to
rude
scruffy

/ɪn hɪz ˈtiːnz/
/ˌmiːdiəm ˈhaɪt/
/mɪˈstɪəriəs/
/ˈnɜːvəs/
/ˈəʊpən tə/
/ruːd/
/ˈskrʌfi/

sense of humour /,sens əv 'hju:mə/
 she'd make a great ... /ʃid ,meɪk ə'greɪt.../
 short /ʃɔ:t/
 smart /smɑ:t/
 straight/dark/short/long hair /,streɪt/,dɑ:k/,ʃɔ:t/,lɒŋ 'heə/
 stylish /'stɑɪlɪʃ/

mysl pro humor
 byla by skvělá...
 krátký
 elegantní, vkusný
 rovné/tmavé/krátké/dlouhé vlasy
 stylový

1.8 Speaking 4.8

jumper /'dʒʌmpə/
 look as if/as though /'lʊk əz ɪf/əz ðəʊ/
 patterned /'pætənd/
 shirt /ʃɜ:t/
 striped /straɪpt/
 top /tɒp/
 try on /,traɪ 'ɒn/

svetr
 vypadat jako kdyby
 vzorovaný
 košile
 pruhovaný
 top, tričko
 vyzkoušet si (na sebe)

UNIT 2 – IT'S JUST A GAME

2.1 Vocabulary 4.9

athlete /'æθli:t/
 athletics /æθ'letɪks/
 athletics track /,æθ'letɪks træk/
 badminton/squash/
 tennis court /'bædmɪntən/'skwɒʃ/
 'tenəs kɔ:t/
 basketball/handball/
 netball/volleyball court /'bɑ:skɛtbɔ:l/'hændbɔ:l/
 'netbɔ:l/'vɒlibɔ:l kɔ:t/
 beat/defeat an opponent/
 the champion /,bi:t/dɪ'fi:t ən ə'pəʊnənt/
 ðə 'tʃæmpiən/
 boxing /'bɒksɪŋ/
 boxing/sumo/wrestling ring /'bɒksɪŋ/ 'su:məs/'reslɪŋ rɪŋ/
 break a world record /,breɪk ə ,wɜ:ld 'reko:d/
 burn sth off /'bɜ:n ,sʌmθɪŋ 'ɒf/
 challenge /'tʃæləndʒ/
 cheer sb on /,tʃiə ,sʌmbədi 'ɒn/
 coach /kəʊtʃ/
 come first/second/
 last /,kʌm 'fɜ:st/'sekənd/
 'lɑ:st/
 compete /kəm'pi:t/
 competitive sport /kəm'petətɪv 'spɔ:t/
 competitor /kəm'petɪtə/
 cricket/football/hockey/
 rugby pitch /'krɪkət/'fʊtbɔ:l/'hɒki/
 'rʌŋbi pɪtʃ/
 drop out of /,drɒp 'aʊt əv/
 fan/supporter /fæn/sə'pɔ:tə/
 get into /,get 'ɪntu:/
 go in for /,gəʊ 'ɪn fə/
 golf course /'gɒlf kɔ:s/
 hockey /'hɒki/
 individual/team sport /,ɪndəvɪdʒuəl/,ti:m 'spɔ:t/
 indoor/outdoor sport /'ɪndə:/',aʊt'dɔ: spɔ:t/
 judo /'dʒu:dəʊ/

sportovec, atlet
 atletika
 atletická dráha
 badmintonový/squashový/
 tenisový kurt
 basketbalové/házenkářské/
 netbalové/volejbalové hřiště
 porazit soupeře/
 vítěze
 box
 boxovací/sumo/zápasnický ring
 překonat světový rekord
 spálit (kalorie)
 výzva
 fandit (komu)
 trenér
 skončit na prvním/druhém/
 posledním místě
 soutěžit
 závodní/soutěžní sport (ne
 rekreační)
 soutěžící
 kriketové/fotbalové/hokejové/
 ragbyové hřiště
 zanechat (čeho), nedokončit (co)
 fanoušek
 dostat se (do čeho/kam)
 věnovat se (čemu),
 dělat (sport, profesi)
 golfové hřiště
 hokej
 individuální/týmový sport
 halové/venkovní sporty
 judo

keep fit/in shape	/,ki:p 'fit/ɪn 'jeɪp/	udržovat se v kondici
let sb down	/,let ,sʌmbɒdi 'daʊn/	zklamat (koho)
lose a match/a game	/,lu:z ə 'mætʃ/ ə 'geɪm/	prohrát zápas
lose a point	/,lu:z ə 'pɔɪnt/	ztratit bod
match	/mætʃ/	zápas
miss a goal	/,mɪs ə 'gəʊl/	minout bránu
motor racing track	/'məʊtə ,reɪsɪŋ træk/	závodišťe
opponent	/ə'pəʊnənt/	soupeř, protihráč
opposing team	/ə,pəʊzɪŋ 'ti:m/	tým protihráčů
player	/'pleɪə/	hráč
red/yellow card	/,red/,jeləʊ 'kɑ:d/	červená/žlutá karta
referee	/'refə'ri:/	rozhodčí
rink	/'rɪŋk/	kluzišťe, bruslišťe
sailing	/'seɪlɪŋ/	plachtění
score a goal/points	/'skɔ:r ə 'gəʊl/'pɔɪnts/	vstřelit branku/zabodovat
skating	/'skeɪtɪŋ/	bruslení
spectator	/'spek'teɪtə/	divák
squash	/'skwɒʃ/	squash
(table) tennis	/('teɪbəl) ,tenəs/	(stolní) tenis
take on (a challenge)	/'teɪk 'ɒn ə ('tʃæləndʒ)/	přijmout (výzvu)
teammate	/'ti:mmeɪt/	spoluhráč
tournament	/'tʊənəmənt/	turnaj
trainer	/'treɪnə/	trenér
training	/'treɪnɪŋ/	trénink
volleyball	/'vɒlibɔ:l/	volejbal
win a point	/'wɪn ə 'pɔɪnt/	vyhrát/získat bod
win a game/match/prize	/'wɪn ə 'geɪm/'mætʃ/'praɪz/	vyhrát/získat hru/zápas/cenu
work out	/'wɜ:k 'aʊt/	cvičit
wrestling	/'reslɪŋ/	zápasení

2.2 Grammar 4.10

blow a whistle	/,bləʊ ə 'wɪsəl/	zapískat na píšťalku
break your neck	/'breɪk jə 'nek/	zlomit (si) vaz
chase after	/'tʃeɪs ,ɑ:ftə/	honit (koho, co)
crash through	/'kræʃ ,θru:/	probít se, prodrat se
cycle race	/'saɪkəl reɪs/	cyklistický závod
dive for the ball	/'daɪv fə ðə 'bɔ:l/	skočit po míči
FA cup	/'ef eɪ 'kʌp/	Anglický pohár
final	/'faɪnəl/	finále
get injured	/'get 'ɪndʒəd/	být raněn
goalkeeper	/'gəʊl,ki:pə/	brankář
hurt yourself	/'hɜ:t jɔ: ,self/	zranit se
lead	/'li:d/	vést
(long-distance) race	/(,lɒŋ 'dɪstənts) reɪs/	(dálkový) závod
marathon	/'mæərəθən/	maraton
overtake	/'əʊvə'teɪk/	předběhnout
position	/'pə'zɪʃən/	pozice, poloha
rival	/'raɪvəl/	rival, protivník
runner	/'rʌnə/	běžec
speed	/'spi:d/	rychlost
speed up	/'spi:d 'ʌp/	zrychlit
sports event	/'spɔ:ts ɪ'vent/	sportovní událost

2.3 Listening 4.11

be passionate about

caring
 courageous
 determined
 enter a competition
 generous
 give (sth) up
 inspiration
 inspiring
 join a club
 look up to
 modest
 pick up
 positive
 put sb off
 role model
 row
 sailing club
 take after

talk sb into
 try out

/,bi 'pæʃənət ə,baut/
 /'keəriŋ/
 /kə'reɪdʒəs/
 /dɪ'tɜ:mənd/
 /,entər ə ,kɒmpə'tɪʃən/
 /'dʒenərəs/
 /,gɪv (,sʌmθɪŋ) 'ʌp/
 /,ɪnspə'reɪʃən/
 /ɪn'spaɪərɪŋ/
 /,dʒɔɪn ə 'klʌb/
 /,lʊk 'ʌp tə/
 /'mɒdəst/
 /,pɪk 'ʌp/
 /'pɒzətɪv/
 /,pʊt ,sʌmbədi 'ɒf/
 /'rəʊl ,mɒdl/
 /rəʊ/
 /'seɪlɪŋ klʌb/
 / ,teɪk 'ɑ:ftə/
 /,tɔ:k ,sʌmbədi 'ɪntə/
 /,traɪ 'aʊt/

být zapálený do (čeho),
 milovat (co)
 starostlivý, láskyplný
 odvážný, statečný
 odhodlaný
 přihlásit se do soutěže
 štedrý
 vzdát (co)
 inspirace
 inspirující
 stát se členem klubu
 vzhlížet ke (komu)
 skromný
 pochytit (pravidla)
 pozitivní
 odradit (koho) od (čeho)
 vzor, příklad
 veslovat
 plachtařský klub
 podobat se (komu),
 být po (kom)
 přemluvit (koho) k (čemu), ukecat
 vyzkoušet

2.4 Reading 4.12

action
 activate
 active
 bandage a knee
 bandanna
 bounce the ball
 break from your routine
 decide
 decision
 decisive
 decisive moment
 do the same thing over
 emerge
 fall over sth
 give sb peace of mind
 goggles
 gold medal
 hand over
 intrude on
 locker room
 physical therapist
 power
 powerful
 racket
 repeat a sequence
 repetition

/'ækʃən/
 /'æktɪveɪt/
 /'æktɪv/
 /'bændɪdʒ ə ni:/
 /bæn'dænə/
 /,baʊns ðə 'bɔ:l/
 /,breɪk frəm jə ,ru:'ti:n/
 /dɪ'saɪd/
 /dɪ'sɪʒən/
 /dɪ'saɪsɪv/
 /dɪ,sɑɪsɪv 'məʊmənt/
 /,du: ðə ,seɪm ,θɪŋ 'əʊvə/
 /ɪ'mɜ:dʒ/
 /,fɔ:l 'əʊvə ,sʌmθɪŋ/
 /,gɪv ,sʌmbədi ,pi:s əv 'maɪnd/
 /'gɒgəlz/
 /,gəʊld 'medl/
 /,hænd 'əʊvə/
 /ɪn'tru:d ɒn/
 /'lɒkə ru:m/
 /,fɪzɪkəl 'θerəpəst/
 /'paʊə/
 /'paʊəfəl/
 /'rækət/
 /rɪ,pɪ:t ə 'si:kwəns/
 /repɪ'tɪʃən/

akce
 spustit, aktivovat
 aktivní
 obvázat koleno
 šátek (na hlavu)
 pinkat míčem
 vytržení z rutiny
 rozhodnout
 rozhodnutí
 rozhodný
 rozhodující moment
 udělat stejnou věc znovu
 vynořit se, objevit se
 skácet se, složit se
 dodat (komu) klid
 brýle (ochranné)
 zlatá medaile
 předat, odevzdat
 narušovat, rušit (co, koho)
 skříňka
 fyzioterapeut/fyzioterapeutka
 síla, moc
 silný, mocný
 raketa
 opakovat posloupnost, pořadí
 opakování (se)

repetitive	/rɪˈpetɪtɪv/
resilience	/rɪˈzɪliəns/
resilient	/rɪˈzɪliənt/
splash your body with water	/ˌsplæʃ jə ˌbɒdi wið ˈwɔːtə/
superstition	/ˌsuːpəˈstɪʃən/
superstitious	/ˌsuːpəˈstɪʃəs/
swimming	/'swɪmɪŋ/
swing your arms	/'swɪŋ jə(r) 'ɑːmz/
take a sip	/'teɪk ə 'sɪp/
the first/last phase	/ðə ˌfɜːst/ˌlɑːst 'feɪz/
the first/last step	/ðə ˌfɜːst/ˌlɑːst 'step/
the point of no return	/ðə ˌpɔɪnt əv ˌnəʊ rɪ'tɜːn/
trophy	/'trɒfɪ/
turn professional	/'tɜːn prəˈfeʃənəl/

opakující se, monotónní
odolnost, houževnatost
odolný, houževnatý
pocákat se vodou
pověra
pověřivý
plavání
kmitat rukama
napít se, usrknout
první/poslední fáze
první/poslední krok
bod, ze kterého není cesty zpět
trofej
stát se profesionálem

2.5 Grammar 4.13

jogging	/'dʒɒɡɪŋ/
refuse	/rɪˈfjuːz/
stadium	/'steɪdiəm/
urge	/ɜːdʒ/

běhání
odmítnout
stadion
naléhat (na koho)

2.6 Use of English 4.14

(hockey) stick	/('hɒki) stɪk/
motor racing	/'məʊtə ˌreɪsɪŋ/
sauna	/'soːnə/

hokejka, hůl (sport. náčiní)
automobilové závody
sauna

2.7 Writing 4.15

cry of horror	/kraɪ əv 'hɒrə/
extreme sport	/ɪkˌstriːm 'spɔːt/
mountain biking	/'maʊntən ˌbaɪkɪŋ/
rafting	/'rɑːftɪŋ/
rock climbing	/'rɒk ˌklaɪmɪŋ/
slope	/sləʊp/
take the lift up the mountain	/'teɪk ðə ˌɪft ʌp ðə 'maʊntən/
walking race	/'wɔːkɪŋ reɪs/
water skiing	/'wɔːtə ˌskiːɪŋ/

zděšený výkřik
extrémní sport
horská cyklistika
rafting
horolezectví
svah, sjezdovka
vyjet vlekem na horu
závod v rychlochůzi
vodní lyžování

2.8 Speaking 4.16

deserve sth	/dɪ'zɜːv sʌmθɪŋ/
do sport	/'duː 'spɔːt/
kick a ball	/'kɪk ə 'bɔːl/
ridiculous	/rɪ'dɪkjələs/
violent	/'vaɪələnt/

zasloužit si (co)
dělat sport, sportovat
kopnout do míče
směšný
násilný

UNIT 3 – ON THE GO

3.1 Vocabulary 4.17

airport	/'eəpɔːt/
arrive	/ə'reɪv/
bay	/beɪ/
boat	/bəʊt/
cable car	/'keɪbəl kɑː/

letišťe
dorazit, přijít, přijet
záliv, zátoka
loď
lanovka

car hire	/'kɑ: haɪə/
catch a bus/a train	/,kætʃ ə 'bʌs/ə 'treɪn/
collapse	/kə'ləps/
cross a continent	/,krɒs ə 'kɒntɪnənt/
cross a river/valley	/,krɒs ə 'rɪvə/'væli/
crossing	/'krɒsɪŋ/
cruise	/kru:z/
cycle downhill/uphill	/,saɪkəl ,daʊn'hɪl/,ʌp'hɪl/
dirt track	/'dɜ:t træk/
donkey	/'dɒŋki/
drive	/draɪv/
fasten a seatbelt	/,fɑ:sən ə 'si:tbel/
ferry	/'feri/
flight	/flaɪt/
for pleasure	/,fə 'pleʒə/
get a lift	/,get ə 'lɪft/
get stuck in traffic	/,get ,stʌk ɪn 'træfɪk/
have access to	/,hæv 'ækses tə/
helicopter	/'heləkɒptə/
journey	/'dʒɜ:ni/
land	/lənd/
miss a bus/a train	/,mɪs ə 'bʌs//
neighbourhood	/'neɪbəhʊd/
on foot	/,ɒn 'fʊt/
plane	/pleɪn/
public transport	/,pʌblɪk 'trænspɔ:t/
remote	/'rɪ'məʊt/
rickshaw	/'rɪkʃə:/
ride	/raɪd/
route	/ru:t/
rush hour	/'rʌʃ aʊə/
sea lion	/'si: ,laɪən/
sail	/seɪl/
school bus	/'sku:l bʌs/
short cut	/'ʃɔ:t kʌt/
sledge	/sledʒ/
stroll	/straʊl/
suspension bridge	/sə'spenʃən brɪdʒ/
terminal	/'tɜ:mənəl/
tour	/tuə/
traffic jam	/'træfɪk dʒæm/
train	/treɪn/
travel by train	/,trævəl baɪ 'treɪn/
travel journalist	/'trævəl ,dʒɜ:nəlɪst/
urban	/'ɜ:bən/
valley	/'væli/
voyage	/'vɔɪɪdʒ/
walk barefoot	/,wɔ:k 'beəfʊt/
winding path	/,waɪndɪŋ 'pɑ:θ/

půjčovna aut
stihnout autobus/vlak
zřítit se,
zhrouřit se (budova apod.)
přejet kontinent
dostat se na druhou stranu
řeky/údolí
přejezd, přechod
plavba
jet na kole z kopce/do kopce
nezpevněná, prašná cesta
osel
řídít
zapnout si pás
trajekt
let
pro potěšení
svězt se
zaseknout se v dopravě
mít přístup k
helikoptéra
cesta
přistát
zmeškat autobus/vlak
čtvrť
pěšky
letadlo
hromadná doprava
vzdálený
rikša
jet, jízda
cesta, trasa
dopravní špička
lachten, lvoun
plout
školní autobus
zkratka
saně
procházet se, courat
visutý most
terminál
tour, okružní cesta
dopravní zácpa
vlak
cestovat vlakem
cestovatel a novinář
městský
údolí
cesta, plavba
chodit naboso
klikatá cesta, pěšina

3.2 Grammar 4.18

baggage reclaim	/'bæɡɪdʒ ˌrɪkleɪm/
cheetah	/'tʃi:tə/
domestic animal	/dəˌmestɪk ˈænəməl/
holidaymaker	/'hɒlədeɪˌmeɪkə/
lion	/'laɪən/
on the loose	/ˌɒn ðə ˈlu:s/
pet	/pet/
puma	/'pju:mə/
roar	/rɔ:/
tiger	/'taɪɡə/
zoo	/zu:/

výdej zavazadel
gepard
domácí zvíře
rekreant, turista
lev
na útěku, volně se pohybující
domácí zvíře, mazlíček
puma
zařvat, řev
tygr
ZOO

3.3 Listening 4.19

adventure	/əd'ventʃə/
beach holiday	/'bi:tʃ ˌhɒlədi/
budget/three-star hotel	/'bʌdʒɪt/θri:stɑ: hæʊ'tel/
bus journey	/'bʌs ˌdʒɜ:nɪ/
business trip	/'bɪznəs trɪp/
campsite	/'kæmpsaɪt/
get off	/'get ˈɒf/
go away	/'gəʊ ə'weɪ/
mountain	/'maʊntən/
overland tour	/'əʊvələnd ˈtuə/
package holiday	/'pækɪdʒ ˌhɒlədeɪ/
put up a tent	/'pʊt ʌp ə ˈtent/
return journey	/'rɪ'tɜ:n ˌdʒɜ:nɪ/
round-the-world trip	/'raʊnd ðə ˌwɜ:ld'trɪp/
seaside resort	/'si:saɪd rɪˌzɔ:t/
single/double/twin room	/'sɪŋɡəl/ˌdʌbəl/ˌtwɪn ˈru:m/

dobrodružství
dovolená na pláži
levný/tříhvězdičkový hotel
cesta autobusem
pracovní cesta
kemp
vystoupit
odejít, odjet
hora
výlet po souši
zájezd s cestovní kanceláří
postavit stan
zpáteční cesta
cesta kolem světa
přímořské letoviště, rezort
jednolůžkový/dvoulůžkový
pokoj/pokoj se dvěma
samostatnými lůžky
lyžařský rezort
dovolená na lyžích
průvodce
vedoucí zájezdu
pracovník cestovní agentury
cestovní společnost
pěší turistika v terénu
ubytovna/hostel pro mladé

ski resort	/'ski: rɪˌzɔ:t/
skiing holiday	/'ski:ɪŋ ˌhɒlədi/
tour guide	/'tuə gaɪd/
tour leader	/'tuə ˌli:də/
travel agent	/'trævəl ˌeɪdʒənt/
travel company	/'trævəl ˌkʌmpəni/
trekking	/'trekɪŋ/
youth hostel	/'ju:θ ˌhɒstl/

3.4 Reading 4.20

appreciate	/ə'pri:ʃiət/
avoidable	/ə'vɔɪdəbl/
backpacker	/'bæk'pækə/
belittle	/'bɪ'lɪtl/
book plane tickets	/'bʊk ˈpleɪn ˌtɪkɪts/
budget	/'bʌdʒɪt/
challenge beliefs	/'tʃæləndʒ bæ'li:fs/
connected	/'kə'nektɪd/

ocenit (co), vážit si (čeho)
jemuž se dá vyhnout,
odvratitelný
batůžkář
znižovat, zlehčovat (co)
zarezervovat/zajistit si
předem letenky
rozpočet
zpochybnit přesvědčení
připojený

cut yourself off from your family/home destination	/,kʌt jɔː, self ɒf frəm jə 'fæməli/'həʊm/	odříznout se od rodiny/domova
detract from	/dɪ'trækt frəm/	cíl cesty, destinace
dip	/dɪp/	ubírat na (čem)
disconnected	/,dɪskə'nektɪd/	namočit
execute	/'eksɪkjʊ:t/	odpojený
familiar	/fə'mɪliə/	uskutečnit, provést
go backpacking	/'gəʊ 'bæk,pækɪŋ/	dobře známý, povědomý
GPS	/'dʒiː ,piː 'es/	cestovat s batohem
have one foot firmly planted at home	/'hæv wʌn fʊt ,fɜːmli ,plɑːntɪd ət 'həʊm/	GPS navigace
keep up-to-date with	/'kiːp ,ʌp tə 'deɪt wɪð/	mít silné rodinné vztahy
immerse yourself in a foreign culture	/'ɪ,mɜːs jɔː, self ɪn ə ,fɒrən 'kʌltʃə/	udržovat (se) dobře informovaný o (čem)
informed	/'ɪn'fɔːmd/	ponořit se do cizí kultury
Millennial	/'mɪ'leniəl/	informovaný
overnight journey	/'əʊvənəɪt 'dʒɜːni/	mileniál
passenger	/'pæsɪndʒə/	noční cesta
pleasant	/'plezənt/	pasážér
problem-solve	/'prɒbləm sɒlv/	příjemný
profound	/'prə'faʊnd/	vyřešit problém
rewarding	/'rɪ'wɔːdɪŋ/	hluboký, silný (pocit apod.)
save up for	/'seɪv 'ʌp fə/	uspokojující
solitary	/'sɒlɪtəri/	šetřit si na (co)
survive	/'sə'vaɪv/	samotářský
take a gap year	/'teɪk ə 'gæp jɪə/	přežít
temple	/'tempəl/	vzít si rok volna mezi ukončením střední školy a před nástupem na univerzitu
thinkable	/'θɪŋkəbəl/	chrám
ticket	/'tɪkət/	myslitelný
travel abroad	/'trævəl ə'brɔːd/	lístek
traveller	/'trævələ/	cestovat do zahraničí
unavoidable	/'ʌnə'vɔɪdəbəl/	cestovatel
unfamiliar	/'ʌnfə'mɪliə/	nevyhnutelný
uninformed	/'ʌnɪn'fɔːmd/	cizí, neznámý
unpleasant	/'ʌn'plezənt/	neinformovaný
unrewarding	/'ʌnrɪ'wɔːdɪŋ/	nepříjemný
unthinkable	/'ʌn'θɪŋkəbəl/	nepřinášející uspokojení, nevděčný (práce apod.)
withdraw money from a cash point	/'wɪð'drɔː 'mʌni frəm ə 'kæʃ pɔɪnt/	nemyslitelný
3.5 Grammar 4.21		vybrat peníze z bankomatu
go through security	/'gəʊ θruːsɪ'kjʊərəti/	projít ostrahou
security check	/'sɪ'kjʊərəti tʃek/	bezpečnostní kontrola
sword	/'sɔːd/	meč
traffic pollution	/'træfɪk pə'ljuːʃən/	znečištění vzduchu
travel on the left/right	/'trævəl ɒn ðə'left/'raɪt/	způsobené dopravou
		jezdit vlevo/vpravo

3.6 Use of English 4.22

break down	/,breɪk 'daʊn/
head for	/'hed fə/
hold sb up	/,həʊld ,sʌmbədi 'ʌp/
keep on	/'ki:p 'ɒn/
keep up with	/'ki:p 'ʌp wɪð/
pick sb up	/,pɪk sʌmbədi 'ʌp/
pull over	/,pʊl 'əʊvə/
put sb up	/,pʊt ,sʌmbədi 'ʌp/
run out of	/,rʌn 'aʊt əv/
set off (on a journey)	/,set 'ɒf (ɒn ə'dʒɜ:ni)/
turn into	/'tɜ:n 'ɪntə/
walk away from	/,wɔ:k ə'weɪ frəm/

rozbít se, vypovědět službu
jet, mířit (kam)
zdržet (koho)
pokračovat
držet krok s (kým, čím)
vyzvednout, nabrat (koho)
zastavit u krajnice
ubytovat (koho)
docházet (zásoby apod.)
vyrazit (na cestu)
změnit se v (co, koho)
utéct před (čím)

3.7 Writing 4.23

express sympathy	/ɪk,spreɪs 'sɪmpəθi/
hometown	/'həʊm'taʊn/
incidentally	/,ɪn'sɪ'dentəli/
reassure your friend	/'ri:əʃʊə jə 'frend/
uni	/'ju:ni/

vyjádřit soucit
rodné město
mimochodem
uklidnit přítele
univerzita, vysoká škola

3.8 Speaking 4.24

pillow	/'pɪləʊ/
snow boots	/'snəʊ bu:ts/
tissue	/'tɪʃu:/
travel by bus	/'trævəl baɪ 'bʌs/
travel insurance	/'trævəl ɪnʃʊərəns/

polštář
sněhule
papírový kapesník
cestovat autobusem
cestovní pojištění

UNIT 4 – EAT, DRINK AND BE HEALTHY

4.1 Vocabulary 4.25

apricot	/'eɪprɪkɒt/
aubergine	/'əʊbəʒi:n/
avocado	/,ævə'kɑ:dəʊ/
bacon	/'beɪkən/
beetroot	/'bi:tru:t/
bitter	/'bɪtə/
black/cayenne/ground pepper	/,blæk/,keɪən/,graʊnd 'pepə/
bland	/'blænd/
boil	/'bɔɪl/
brown/long-grain/white rice	/,braʊn/,lɒŋ greɪn/,waɪt 'raɪs/
cabbage	/'kæbɪdʒ/
cake	/'keɪk/
carrot	/'kærət/
cauliflower	/'kɒlɪflaʊə/
cherry	/'tʃeri/
chilli pepper	/,tʃɪli 'pepə/
chocolate/maple/sugar syrup	/'tʃɒklət/,meɪpəl/,ʃʊgə 'sɪrəp/
chop (up)	/'tʃɒp ('ʌp)/
coconut	/'kəʊkənʌt/
coffee	/'kɒfi/

meruňka
lilek
avokádo
slanina
červená řepa
hořký
černý/kajenský/mletý pepř
mdlý, bez chuti
vařit
hnědá/dlouhozrnná/bílá rýže
zelí
dort
mrkev
květák
třešeň
chilli paprička
čokoládový/javorový/cukrový
sirup
nasekat
kokos
káva

cook	/kʊk/
cooked	/kʊkt/
crunchy/dry/stale biscuits	/,krʌntʃi/,draɪ/,steɪl/
cut off	/,kʌt 'ɒf/
(dark/milk) chocolate	/,(dɑ:k/,mɪlk)'tʃɒklət/
delicious	/dɪ'liʃəs/
disgusting	/dɪs'gʌstɪŋ/
fatty	/'fæti/
feed	/fi:d/
fig	/fɪg/
firm	/fɜ:m/
fresh	/freʃ/
fry	/fraɪ/
garlic	/'gɑ:lɪk/
grapefruit	/'greɪpfru:t/
green salad	/,gri:n 'sæləd/
homemade pizza	/,həʊm'meɪd 'pi:tʃə/
homemade/	/,həʊm'meɪd/
tinned soup	,'tɪnd 'su:p/
hot/spicy	/hot/'spɑ:si/
ice cream	/,aɪs 'kri:m/
ingredient	/ɪn'gri:diənt/
jar	/dʒɑ:/
juice	/dʒu:s/
lean	/li:n/
low-calorie meal	/,ləʊ ,kæləri 'mi:l/
main course	/,meɪn 'kɔ:s/
menu	/'menju:/
mild	/maɪld/
milk	/mɪlk/
mix	/mɪks/
mixed salad	/,mɪkst 'sæləd/
mushroom	/'mʌʃru:m/
mushroom soup	/'mʌʃru:m su:p/
omelette	/'ɒmlət/
onion	/'ɒnjən/
orange	/'ɒrændʒ/
pineapple	/'paɪnæpəl/
plate	/pleɪt/
potato	/pə'teɪtəʊ/
pumpkin	/'pʌmpkɪn/
radish	/'rædɪʃ/
raw	/rɔ:/
ripe	/raɪp/
roast	/rəʊst/
rotten	/'rɒtn/
salmon	/'sæmən/
salt	/sɔ:lt/
side salad	/'saɪd ,sæləd/
slice	/slaɪs/
sliced/white/wholemeal bread	/,slaɪst/waɪt/,həʊlmi:l 'bred/
soda/sparkling/still water	/'səʊdə/'spɑ:kɪŋ/'sti:l ,wɔ:tə/

vařit
(u)vařený
křupavé/suché/okoralé sušenky
odříznout
(hořká/mléčná) čokoláda
výborný
nechutný
tučný, tlustý
krmit
fík
pevný, tvrdý
čerstvý
smažit
česnek
grep
zeleninový salát
domácí pizza
domácí polévka/
polévka z konzervy
pálivý/kořeněný
zmrzlina
ingredience
sklenice, nádoba
šťáva, džus
libový
nízkokalorický pokrm
hlavní chod
menu, jídelníček
jemný
mléko
smíchat, směs
míchaný salát
houba
houbová polévka
omeleta
cibule
pomeranč
ananas
talíř
brambora
dýně
ředkvička
syrový
zralý
péct (maso, zeleninu)
shnilý
losos
sůl
obloha
plátek
krájený/bílý/celozrnný chléb
sodová/perlivá/neperlivá voda

sour	/sauə/
sour milk	/,sauə 'mɪlk/
spinach	/'spɪnɪdʒ/
starter	/'stɑ:tə/
strong	/strɒŋ/
sushi	/'su:ʃɪ/
sweet	/swi:t/
sweetcorn	/'swi:tkɔ:n/
unripe	/,ʌn'raɪp/
vitamin	/'vɪtəmən/

4.2 Grammar 4.26

animal products	/'ænməl ,prɒdʌkts/
olive	/'ɒləv/
olive oil	/'ɒləv ɔɪl/
order	/'ɔ:də/
protein	/'prəuti:n/

4.3 Listening 4.27

add	/æd/
balanced/fattening/healthy diet	/'bælənst/,fætn-ɪŋ/,helθi 'daɪət/
beef	/'bi:f/
butter	/'bʌtə/
cold/healthy/light/quick snack	/'kəʊld/,helθi/,laɪt/,kwɪk 'snæk/

crisps	/'krɪspz/
crispy	/'krɪspi/
dried	/'draɪd/
fast food	/'fɑ:st 'fu:d/
fattening/healthy food	/'fætn-ɪŋ/,helθi'fu:d/

fizzy drink	/'fɪzi 'drɪŋk/
fussy	/'fʌsi/
grapes	/'greɪp/
healthy meal	/'helθi 'mi:l/
heat	/'hi:t/
heavy meal	/'hevi 'mi:l/
hot meal	/'hɒt 'mi:l/
lettuce	/'letəs/
local produce	/'ləʊkəl 'prɒdju:s/
nutritionist	/'nju: 'trɪʃənɪst/
organic food	/'ɔ: ,gænɪk 'fu:d/
pour	/'pɔ:/
pudding	/'pʊdɪŋ/
red meat	/'red 'mi:t/
sardines	/'sɑ:'di:nz/
three-course meal	/'θri: kɔ:s 'mi:l/
vegan	/'vi:gən/
vegetarian diet	/'vedʒə'teəriən 'daɪət/
warm	/'wɔ:m/

kyselý
kyselé mléko, zkyslé mléko
špenát
předkrm
silný
sushi
sladký
sladká kukuřice
nezralý
vitamín

živočišné produkty
oliva
olivový olej
objednat si
bílkovina, protein

přidat
vyvážená/tučná/zdravá strava
hovězí
máslo
studená/zdravá/lehká/
rychlá svačina
brambůrky, chipsy
křupavý
sušený
fast food, rychlé občerstvení
jídlo způsobující tloustnutí/
zdravé jídlo
perlivý nápoj
příliš náročný
hroznové víno
zdravý pokrm
horko, teplo
těžký pokrm
horký pokrm
salát
lokální, místní produkce
odborník na výživu
organické, bio jídlo
nalít
puddink
červené maso
sardinky
tříchodový pokrm
vegan, veganský
vegetariánská strava
teplý

4.4 Reading 4.28

agricultural sector	/,ægrɪkʌltʃərəl'sektə/
alarming/official statistics	/ə,lɑ:mɪŋ/ə,fɪʃəl stə'tɪstɪks/
assist	/ə'sɪst/
catering/tourist industry	/'keɪtərɪŋ/'tuərəst ,ɪndəstri/
chef	/ʃef/
curry	/'kʌrɪ/
discarded	/dɪs'kɑ:dɪd/
due date	/,dju: 'deɪt/
energy consumption	/'enədʒɪkən,sʌmpjən/
expiry date	/ɪk'spaɪəri deɪt/
financial/voluntary sector	/faɪ'nænʃəl/'vɒləntəri ,sektə/
food/household waste	/'fu:d/'haʊshəʊld weɪst/
frying pan	/'fraɪɪŋ pæn/
global statistics	/,glɒbəʊl stə'tɪstɪks/
government/international standards	/,gʌvənmənt/,ɪntənæʃənəl 'stændədz/
healthy lifestyle	/,helθi 'laɪfstɑɪl/
human consumption	/,hju:mən kən'sʌmpjən/
incentive	/ɪn'sentɪv/
industrial waste	/ɪn,dʌstriəl 'weɪst/
leftovers	/'left,əʊvəz/
local level	/'ləʊkəl ,levəl/
manufacturing industry	/mænʃʊ'fæktʃərɪŋ ,ɪndəstri/
meat consumption	/'mi:t kən,sʌmpjən/
minimum/record level	/'mɪnɪməm/'rekɔ:d ,levəl/
mixture	/'mɪkstʃə/
nutritious	/nju:'trɪʃəs/
oven	/'ʌvən/
pan	/pæn/
recipe	/'resəpi/
safety standards	/'seɪftɪ ,stændədz/
sell-by date	/'sel baɪ deɪt/
serve	/sɜ:v/
spoon	/spu:n/
throw away	/,θrəʊ ə'weɪ/
waste	/weɪst/

zemědělský sektor
 znepokojující/oficiální statistiky
 asistovat, pomáhat
 cateringový/turistický průmysl
 šéfkuchař
 kari
 vyhozený
 termín splatnosti
 spotřeba energie
 datum expirace
 finanční/dobrovolnický sektor
 potravinový/domovní odpad
 pánev
 globální statistiky
 vládní/mezinárodní standardy

zdravý životní styl
 konzumace lidmi
 popud, podnět
 průmyslový odpad
 zbytky
 lokální úroveň
 výrobní, zpracovatelský průmysl
 spotřeba masa
 minimální/rekordní úroveň
 směs
 výživný
 trouba
 pánev, kastrol s dlouhým
 držadlem
 recept
 bezpečnostní standardy
 datum spotřeby
 servírovat, podávat
 lžíce
 vyhodit
 odpad

4.5 Grammar 4.29

apple pie	/'æpəl paɪ/
chicken	/'tʃɪkən/
dinner	/'dɪnə/
pasta sauce	/'pæstə sɔ:s/
peel	/pi:l/
vegetable soup	/'vedʒtəbəl su:p/

jablečný koláč
 kuře
 večeře
 omáčka na těstoviny
 oloupat, oškrábat
 zeleninová polévka

4.6 Use of English 4.30

dietary needs	/'daɪətəri ni:dz/
---------------	-------------------

stravovací potřeby

4.7 Writing 4.31

cooking course/lessons
cuisine

/'kʊkəri kɔ:s/,lesənz/
/kwɪ'zi:n/

kurz/lekce vaření
kuchyně (typ jídel)

4.8 Speaking 4.32

be allergic to
bill
cheeseburger
chips
chocolate mousse
fruit salad
green beans
prawn sauce
red pepper

/bi ə'lɜ:dʒɪk tə/
/bɪl/
/'tʃi:zbɜ:gə/
/'tʃɪps/
/,tʃɒklət 'mu:s/
/'fru:t ,sæləd/
/,gri:n 'bi:nz/
/,prɔ:n 'sɔ:s/
/,red 'pepə/

být alergický na
účet
cheeseburger
hranolky
čokoládová pěna
ovocný salát
zelené fazolky
koktejlová omáčka
červená paprika

UNIT 5 – PLANET EARTH

5.1 Vocabulary 4.33

be made up of
breadth
broad
broaden
calm sea
come across
come in
dangerous current
deep
deepen
depth
desert/remote island
die out
fast-flowing/slow-moving river
flow
giant/huge wave
go out
heat up
heavy/rough sea
height
heighten
high/rising tide
length
lengthen
long
low tide
mountain peak
mountain range
mountain ridge
ocean current
river bank
seabed
stir up

/bi ,meɪd 'ʌp əv/
/bredθ/
/brɔ:d/
/'brɔ:dn/
/,kɑ:m 'si:/
/,kʌm ə'krɒs/
/,kʌm 'ɪn/
/,deɪndʒərəs 'kʌrənt/
/di:p/
/'di:pən/
/depθ/
/,dezət/'rɪ,məʊt'aɪlənd/
/,daɪ 'aʊt/
/,fɑ:st,fləʊɪŋ/,sləʊ ,mu:viŋ 'rɪvə/
/fləʊ/
/,dʒaɪənt/,hju:dʒ 'weɪv/
/,gəʊ 'aʊt/
/,hi:t 'ʌp/
/,hevi/,rʌf 'si:/
/haɪt/
/'haɪtn/
/,haɪ/,raɪzɪŋ 'taɪd/
/leŋθ/
/'leŋθən/
/lɒŋ/
/,ləʊ 'taɪd/
/'maʊntən pi:k/
/'maʊntən reɪndʒ/
/'maʊntən rɪdʒ/
/'əʊʃən ,kʌrənt/
/'rɪvə bæŋk/
/'si:bed/
/,stɜ:r 'ʌp/

být tvořen (čím)
šířka
široký
rozšířit
klidné moře
narazit na (co)
stoupat, nastat (příliv)
nebezpečný proud
hluboký
prohloubit
hloubka
opuštěný/odlehlý ostrov
vymřít
rychle/pomalou tekoucí řeka
técť
obrovská vlna
opadnout (odliv)
ohřát
rozbouřené moře
výška
zvýšit
příliv
délka
prodloužit
dlouhý
odliv
horský vrchol
pohoří
hřeben (horský)
proud v oceánu
břeh řeky
mořské dno
rozvířit

strength	/strenθ/
strengthen	/'strenθən/
strong	/strɒŋ/
strong current	/,strɒŋ 'kʌrənt/
tidal wave	/'taɪdl weɪv/
tropical island	/,trɒpɪkəl 'aɪlənd/
volcanic eruption	/vɒl,kænɪk ɪ'rʌpʃən/
whale	/weɪl/
wide	/waɪd/
widen	/'waɪdn/
width	/wɪðθ/
winding river	/,wɪndɪŋ 'rɪvə/

síla
posílit
silný
silný proud
přílivová vlna
tropický ostrov
sopečná erupce
velryba
široký
rozšířit
šířka
vinoucí se řeka

5.2 Grammar 4.34

capital city	/,kæpətəl 'sɪti/
continent	/'kɒntənənt/
country	/'kʌntri/
economic growth	/,ekənɒmɪk 'grəʊθ/
expand	/ɪk'spænd/
inhabitant	/ɪn'hæbətənt/
innovation	/,ɪnə'veɪʃən/
locate	/ləʊ'keɪt/
megacity	/'megəsɪti/
population	/,pɒpjə'leɪʃən/
poverty	/'pɒvəti/
predict	/'prɪ'dɪkt/
production	/'prɒ'dʌkʃən/
provide	/'prə'vaɪd/
vertical	/'vɜ:tɪkəl/

hlavní město
kontinent, světadíl
země
ekonomický růst
rozšířit (se)
obyvatel
inovace
umístit
velkoměsto
populace, obyvatelstvo
chudoba
předpovídat
produkce
poskytnout
vertikální

5.3 Listening 4.35

affect	/ə'fekt/
air quality	/'eə ,kwɒləti/
bicycle rack	/'baɪsɪkəl ræk/
climate	/'klaɪmət/
climate change	/'klaɪmət tʃeɪndʒ/
electricity	/e ,lek'trɪsəti/
environment	/ɪn'veɪrənmənt/
environmental issues	/ɪn ,vaɪrən'mentl 'ɪʃu:z/
gadget	/'gædʒət/
global warming	/,gləʊbəl 'wɔ: mɪŋ/
in the school grounds	/ɪn ðə 'sku:l ,graʊndz/
low-energy light bulb	/,ləʊ ,enədʒɪ 'laɪtbʌlb/
organic	/'ɔ: 'gænɪk/
recycle	/,ri: 'saɪkəl/
recycling bin	/'ri: 'saɪklɪŋ bɪn/
renewable energy	/'rɪ ,nju: əbəl 'enədʒɪ/
save electricity	/,seɪv e ,lek'trɪsəti/
solar panels	/,səʊlə 'pænlz/

ovlivnit, zasáhnout
kvalita vzduchu
držák na kolo
klima, podnebí
změna klimatu
elektrina
(životní) prostředí
záležitosti, problémy
životního prostředí
přístroj
globální oteplování
na půdě školy
žárovka s nízkou spotřebou
organický, bio
recyklovat
koš na recyklovatelný odpad
obnovitelná energie
šetřit elektřinu
solární panely

5.4 Reading 4.36

backpack	/'bækpæk/	batoh
bear	/beə/	medvěd
bear encounter	/'beər ɪn,kaʊntə/	střetnutí s medvědem
bee	/bi:/	včela
branch	/'brɑ:ntʃ/	větev
clearing	/'kliəɪŋ/	mýtina, paseka
come face to face with	/,kʌm 'feɪs tə'feɪs wið/	potkat se tváří v tvář s (kým, čím)
cub	/kʌb/	mládě
defend	/dɪ'fend/	bránit
die from	/'daɪ frəm/	zemřít na (co)
flashlight	/'flæʃlaɪt/	baterka
fox	/fɒks/	liška
go off	/,gəʊ 'ɒf/	zkazit se (jídlo), zazvonit (budík)
gorge yourself	/'gɔ:dʒ jɔ: 'self/	cpát se
hedgehog	/'hedʒhɒg/	ježek
in the bushes	/'ɪn ðə 'bʊʃɪz/	v keřích
insect repellent	/'ɪnsekt rɪ,pelənt/	repelent
leaf/leaves	/li:f/li:vz/	list/listy
nail clippers	/'neɪl ,klɪpəz/	kleštičky na nehty
pancake	/'pæŋkeɪk/	palačinka, lívanec
path	/'pɑ:θ/	cesta, pěšina
pepper spray	/'pepə spreɪ/	pepřový, slzný sprej
pitch black	/'pɪtʃ 'blæk/	černočerný
pond	/'pɒnd/	rybník
predator	/'predətə/	predátor
prey	/'preɪ/	kořist
reach for	/'ri:tʃ fə/	sáhnout po (čem), dosáhnout na (co)
root	/'ru:t/	kořen
search through	/'sɜ:tʃ 'θru:/	prohledat
sharp knife	/'ʃɑ:p 'naɪf/	ostrý nůž
sit around	/'sɪt ə'raʊnd/	sedět kolem (čeho)
skunk	/'skʌŋk/	skunk
sleep through	/'sli:p 'θru:/	zaspat, prospat (nevzbudit se)
sleeping bag	/'sli:pɪŋ bæɡ/	spacák
snore	/'snɔ:/	chrápat
spring	/'sprɪŋ/	pramen
squirrel	/'skwɪrəl/	veverka
store food	/'stɔ: 'fu:d/	skladovat jídlo
sunscreen	/'sʌnskri:n/	opalovací krém
trail	/'treɪl/	stezka
trunk	/'trʌŋk/	kmen, chobot

5.5 Grammar 4.37

bite	/baɪt/	kousnout, štípnout
cage	/keɪdʒ/	klec
coast	/kəʊst/	pobřeží
dolphin	/'dɒlfən/	delfín
female elephant/gorilla/bear	/'fi:meɪl 'eləfənt/gə'rɪlə/'beə/	samice slona/gorily/medvěda
herd	/'hɜ:d/	stádo
leader	/'li:də/	vůdce

make a complete recovery	/,meɪk əkəmˌpli:t rɪ'kʌvəri/
owe	/əʊ/
rescuer	/'reskjʊ:ə/
shark	/ʃɑ:k/
surgeon	/'sɜ:dʒən/
surround	/sə'raʊnd/
unconscious	/ʌn'kɒnʃəs/

kompletně se zotavit
dlužit
záchranař
žralok
chirurg
obklopit
v bezvědomí

5.6 Use of English 4.38

agree with	/ə'gri: wɪð/
believe in	/bə'li:v ɪn/
care about	/'keə əˌbaʊt/
criticised for	/'krɪtɪsaɪzd fɔ/
crops	/'krɒps/
deal with	/'di:l wɪð/
earthquake	/'z:θkweɪk/
erupt	/'ɪrʌpt/
evacuate	/'ɪvækjueɪt/
evacuation	/'ɪvækjʊ'eɪʃən/
focus on	/'fəʊkəs ɒn/

souhlasit s (kým, čím)
věřit v (koho, co)
záležet na (kom, čem)
kritizovaný za (co)
plodina, úroda
vypořádat se s (čím)
zemětřesení
vybuchnout (sopka)
evakuovat
evakuace
zaměřit se na,
soustředit se na (co)
získat pomoc od (koho, čeho)
stát se (komu, čemu)
hurikán
spolehnout se na (koho, co)
tsunami
vulkán, sopka
čekat na (koho, co)
vítr

get help from	/'get 'help frəm/
happen to	/'hæpən tə/
hurricane	/'hʌrəkəɪn/
rely on	/'ri:lai ɒn/
tsunami	/'tsʊ'nɑ:mi/
volcano	/'vɒl'keɪnəʊ/
wait for	/'weɪt fɔ/
wind	/'wɪnd/

cenově dostupný
žebřák
mít užitek z, těžit z (čeho)
rozvojové země
ohrožený druh
získat přístup k (čemu)
okamžitá komunikace
místní řemeslné výroby
poloha
navázat kontakt s (kým)
okolní svět
znečištění
deštný prales
obnovit, znovu vytvořit
tekoucí voda
nedostatek vody a jídla
příjem z turismu
domorodci
kmen (domorodců)
způsob života

5.7 Writing 4.39

affordable	/ə'fɔ:dəbəl/
beggar	/'begə/
benefit from	/'benəfɪt frəm/
developing countries	/dɪˌveləpɪŋ'kʌntrɪz/
endangered species	/ɪnˌdeɪndʒəd'spi:ʃi:z/
get access to	/'get 'ækses tə/
instant communication	/'ɪnstəntkəˌmjʊ:nə'keɪʃən/
local handicrafts	/'ləʊkəl 'hændɪkrɑ:fts/
location	/'ləʊ'keɪʃən/
make contact with	/'meɪk 'kɒntæktwɪð/
outside world	/'aʊtsaɪd 'wɜ:lɪd/
pollution	/'pɒlju:ʃən/
rainforest	/'reɪnfɔrɪst/
recreate	/'ri:kri'eɪt/
running water	/'rʌnɪŋ 'wɔ:tə/
shortage of water and food	/'ʃɔ:tɪdʒ əvˌwɔ:tə ənd 'fu:d/
tourism income	/'tʊərɪzəm ɪŋkʌm/
tribal people	/'traɪbəl 'pi:pəl/
tribe	/'traɪb/
way of life	/'weɪ əv 'laɪf/

5.8 Speaking 4.40

desert	/ˈdezət/
effective	/ɪˈfektɪv/
frightening	/ˈfraɪtɪŋɪŋ/
reject	/rɪˈdʒekt/
shocking	/ˈʃɒkɪŋ/

poušť
efektivní
děsivý
odmítnout
šokující

UNIT 6 – GOOD HEALTH

6.1 Vocabulary 4.41

ankle	/ˈæŋkəl/
arm	/ɑ:m/
bitten by a dog/rat	/ˌbɪtɪn baɪ ə ˈdɒg/ˈræt/
bitten by an insect/a snake	/ˌbɪtɪn baɪən ˈɪnsekt/ə ˈsneɪk/
blocked nose	/ˌblɒkt ˈnəʊz/
bottom	/ˈbɒtəm/
break	/breɪk/
break sb's heart	/ˌbreɪk ˌsʌmbədɪzˈhɑ:t/
break your arm/leg/thumb/toe	/ˌbreɪkjə ˈɑ:m/ˈleg/ˈθʌm/ˈtəʊ/
burn	/bɜ:n/
burn your fingers/hand/tongue	/ˌbɜ:njə ˈfɪŋgəz/ˈhænd/ˈtʌŋ/
burn your hair	/ˌbɜ:n jə ˈheə/
cheek	/tʃi:k/
chest	/tʃest/
chin	/tʃɪn/
comb your hair	/ˌkəʊm jə ˈheə/
cut your finger	/ˌkʌt jə ˈfɪŋgə/
dislocate your hip/knee/shoulder/thumb	/ˌdɪsləkeɪt jə ˈhɪp/ˈni:/ˈʃəʊldə/ˈθʌm/
elbow	/ˈelbəʊ/
eyebrow	/ˈaɪbraʊ/
finger	/ˈfɪŋgə/
fingernail	/ˈfɪŋgəneɪl/
foot/feet	/fʊt/ˈfi:t/
forehead	/ˈfɒrəd/
get dizzy	/ˌget ˈdɪzi/
give sb a hand	/ˌɡɪv ˌsʌmbədi ə ˈhænd/
have a black eye	/ˌhæv ə ˌblæk ˈaɪ/
have a bruise	/ˌhæv ə ˈbru:z/
have a cut	/ˌhæv ə ˈkʌt/
have a sore finger	/ˌhæv ə ˌsɔ: ˈfɪŋgə/
I couldn't believe my eyes	/aɪ ˌkʊdn̩t bəˈli:v maɪ ˈaɪz/
knee	/ni:/
laugh your head off	/ˌlɑ:f jə ˈhed ɒf/
lips	/lɪps/
neck	/nek/
on the tip of your tongue	/ɒn ðə ˌtɪp əv jə ˈtʌŋ/
poke	/pəʊk/
pull sb's leg	/ˌpʊl ˌsʌmbədɪz ˈleg/

kotník
paže
kousnutý psem/krysou
štípnutý hmyzem/
kousnutý hadem
ucpaný nos
zadek
zlomit (si)
zlomit srdce (komu/čí)
zlomit si ruku/nohu/palec/
prst (na noze)
spálit
spálit si prsty/ruku/jazyk
spálit si vlasy
tvář
hrud'
brada
česat si vlasy
říznout se do prstu
vymknout si, vykloubit si kyčel/
koleno/ rameno/ palec
loket
obočí
prst (ruce)
nehet
chodidlo/chodidla
čelo
dostat závrat'
pomocť (komu)
mít monokl
mít modřinu, podlitinu
mít řeznou ránu
mít bolavý prst
nemohl(a) jsem věřit
vlastním očím
koleno
válet se smíchy
rty
krk
na jazyku
šťouchnout (se)
dělat si legraci (z koho)

rib /rɪb/
 shoulder /'ʃəʊldə/
 spine /spain/
 sprain your ankle/foot/knee/wrist /,sprɛɪn jə 'æŋkəl/'fʊt/'ni:/'rɪst/

thigh /θaɪ/
 thumb /θʌm/
 toe /təʊ/
 waist /weɪst/
 wrist /rɪst/

6.2 Grammar 4.42

bleed /bli:d/
 eye drops /'aɪ drɒps/
 feel well /,fi:l 'wel/
 fever /'fi:və/
 flu /flu:/
 hay fever /'heɪ ,fi:və/
 look up/down /'lʊk ʌp/'daʊn/
 nosebleed /'nəʊzblɪ:d/
 put a plaster on /,pʊt ə 'plɑ:stər ɒn/
 put ice on /pʊt 'aɪs ɒn/
 sting /stɪŋ/
 stop the blood flowing /,stɒp ðə 'blʌd,'fləʊɪŋ/
 sunburn /'sʌnbɜ:n/
 take (antihistamine) tablets /,teɪk (,æntɪ'hɪstəmi:n),tæbləts/

6.3 Listening 4.43

cycle /'saɪkəl/
 die /daɪ/
 die of (a disease) /,daɪ əv (ə dɪ'zi:z)/
 donate money to foundation /dəʊ'neɪt ,mʌni tə /'faʊn'deɪʃən/
 get on (your bike) /,get 'ɒn (jə 'baɪk)/
 heel /hi:l/
 in memory of /ɪn 'meməri əv/
 participant /pɑ:'tɪsəpənt/
 raise money for safety /,reɪz 'mʌni fə /'seɪfti/
 set up a webpage /,set ʌp ə 'webpeɪdʒ/
 share a webpage /ʃeə ə 'webpeɪdʒ/
 sponsor /'spɒnsə/
 take part in /,teɪk 'pɑ:t ɪn/
 train for /'treɪn fə/
 vulnerable people /,vʌlnərəbəl 'pi:pəl/

6.4 Reading 4.44

catch (a disease) /,kætʃ (ə dɪ'zi:z)/
 consider /kən'sɪdə/
 deep cut /,di:p 'kʌt/
 deliver a baby /dɪ,lɪvər ə'beɪbi/
 doctor's surgery /,dɒktəz 'sɜ:dʒəri/

žebro
 rameno
 páteř
 vyvrtnout si kotník/chodidlo/
 koleno/zápěstí
 stehno
 palec (u ruky)
 prst (na noze)
 pas
 zápěstí

krvácet
 kapky do očí
 cítit se dobře
 horečka
 chřipka
 senná rýma
 podívat se nahoru/dolů
 krvácení z nosu
 zalepit (co)
 zaledovat (co)
 píchnout, bodnout (hmyz)
 zastavit proudění krve
 spálení sluncem
 vzít si antihistaminikum/tablety

jet na kole, kolo
 zemřít
 zemřít na (nemoc)
 darovat peníze (komu)
 nadace
 nasednout na (kolo)
 pata
 na památku (koho)
 účastník
 vybírat peníze pro
 bezpečnost
 založit webovou stránku
 sdílet webovou stránku
 sponzor
 účastnit se (čeho)
 trénovat na
 zranitelní lidé

chytit (nemoc)
 zvažovat
 hluboký řez
 porodit
 ordinace

emergency team	/ɪ'mɜ:dʒənsi ti:m/
flu/cholera epidemic	/'flu:/'kɒlə'repɪ,demɪk/
food/nut allergy	/'fu:d/'nʌt ,ælədʒi/
gain weight	/,geɪn 'weɪt/
give a snapshot of	/,gɪv ə 'snæpʃɒt əv/
give sb first aid	/'gɪv ,sʌmbədi ,fɜ:st'eɪd/
hair straightener	/'heə ,streɪtnə/
have a panic attack	/,hæv ə 'pænɪkə'tæk/
heart attack	/'hɑ:t ə'tæk/
hospital	/'hɒspɪtl/
illness	/'ɪlnɪs/
injury	/'ɪndʒəri/
local surgery	/,ləʊkəl 'sɜ:dʒəri/
maternity/children's ward	/,mə'tɜ:nəti/'tʃɪldrənz wɔ:d/
medicine	/'medsən/
muscle/stomach pain	/'mʌsəl/'stʌməkpeɪn/
off-duty	/,ɒf 'dju:ti/
paramedic	/,pærə'medɪk/
patient	/'peɪʃənt/
recover from	/'rɪ'kʌvə frəm/
rescue team	/'reskjʊ: ti:m/
save lives	/,seɪv 'laɪvz/
seriously ill	/,sɪəriəsli 'ɪl/
shaving cut	/'ʃeɪvɪŋ kʌt/
stable/serious condition	/,steɪbəl/,sɪəriəs kən'dɪʃən/
stomach	/'stʌmək/
tooth/teeth	/'tu:θ/ti:θ/
treat patients	/'tri:t 'peɪʃənts/
write a prescription	/,raɪt əprɪ'skrɪpʃən/

6.5 Grammar 4.45

get out of	/,get 'aʊt əv/
miscalculate	/'mɪs'kælkjələt/
penknife	/'pen-naɪf/
rope	/'rəʊp/
survivor	/'sə'vaɪvə/
trap	/'træp/

6.6 Use of English 4.46

feel alert	/'fi:l ə'lɜ:t/
blinds	/'blaɪndz/
body clock	/'bɒdi klɒk/
caffeine	/'kæfi:n/
collect taxes	/'kɒlɛkt 'tæksɪz/
count sheep	/'kaʊnt 'ʃi:p/
curtains	/'kɜ:tənz/
fall asleep	/'fɔ:l ə'sli:p/
insomnia	/'ɪn'sɒmniə/
prevent sb from	/'prɪ'vent ,sʌmbədɪfrəm/
set the alarm on your phone	/,set ðəə,lɑ:m ɒn jə 'fəʊn/

krizový tým
epidemie chřipky/cholery
potravinová alergie/ alergie na ořechy
příbrat
dát nástin, obrázek (čeho)
dát první pomoc (komu)
žehlička na vlasy
mít záchvat paniky
infarkt
nemocnice
nemoc
zranění
místní ordinace
porodnické/dětské oddělení
lék, léčivo
bolest svalů/žaludku
mimo službu
zdravotnický záchranář
pacient
zotavit se z (čeho)
záchranářský tým
zachraňovat životy
vážně nemocný
říznutí při holení
stabilní/vážný stav
žaludek
zub/zuby
léčit pacienty
napsat recept

dostat se z (čeho)
špatně spočítat
kapesní nůž
lano
přeživší
uvěznit

cítit se bdělý
rolety, žaluzie
biologické hodiny, rytmus lidského těla
kofein
vybírat daně
počítat ovečky
závěsy
usnout
nespavost
zabránit komu v (čem)
nastavit si budík na telefon

6.7 Writing 4.47

city council	/,sɪti 'kaʊnsəl/
clearly	/'kliəli/
facilities	/fə'sɪlətɪz/
fortunately	/'fɔ:tʃənətli/
hopefully	/'həʊpfəli/
interestingly	/'ɪntrestɪŋli/
meditation groups	/,medə'teɪʃən gru:ps/
naturally	/'nætʃərəli/
refuelled	/,ri:'fju:əld/
reusable	/,ri:'ju:zəbəl/
self-discipline	/,self 'dɪsəplɪn/
surprisingly	/sə'praɪzɪŋli/
sadly	/'sædli/
understandably	/,ʌndə'stændəbli/
weight problems	/'weɪt ,prɒbləmz/
wellness	/'welnəs/

městská rada
zcela zřejmě
zařízení, možnosti (služby)
naštěstí
doufejme, snad
kupodivu
meditační skupiny
přirozeně
doplňen energií
znovu použitelný
sebedisciplína
překvapivě
bohužel
pochopitelně
problémy s váhou
wellness

6.8 Speaking 4.48

bandage	/'bændɪdʒ/
feel dizzy/sick	/,fi:l 'dɪzi/'sɪk/
give an injection	/,gɪv ən ɪn'dʒekʃən/
have a pain in your forehead	/hæv ə,peɪn ɪn jə 'fɒrəd/
have a temperature	/,hæv ə'tempərəʃə/
hurt	/hɜ:t/
infection	/'ɪnfekʃən/
operation	/,ɒpə'reɪʃən/
see a doctor	/,si: ə 'dɒktə/
stitch	/'stɪtʃ/
symptoms	/'sɪmptəmz/
swollen	/'swɒlən/

obvaz
mít závrať/být na zvracení
píchnout injekci
mít bolest v čele
mít teplotu
zranit
infekce
operace
jít k doktorovi
steh
příznaky
oteklý

UNIT 7 – ENTERTAIN ME**7.1 Vocabulary 4.49**

admire	/əd'maɪə/
appear in a TV series	/ə'piə ɪn ə ,ti:'vi:,sɪəri:z/
audience	/'ɔ:diəns/
be in the charts	/bi ,ɪn ðə 'tʃɑ:rts/
beat yourself up	/,bi:t jɔ:,self 'ʌp/
blame yourself	/'bleɪm jɔ:,self/
box office	/'bɒks ,ɒfəs/
carry on	/,kæri 'ɒn/
cast	/kɑ:st/
come out	/,kʌm 'aʊt/
do a live gig	/,du: ə ,laɪv 'gɪg/
drummer	/'drʌmə/
fictional character	/,fɪkʃənəl 'kæərəktə/
gradually disappear	/,grædʒuəli,dɪsə'piə/
have a hit single	/,hæv ə ,hɪt 'sɪŋgəl/
have great reviews	/,hæv ,greɪtrɪ'vju:z/

obdivovat
objevit se (hrát) v seriálu
diváci, obecenstvo
být v žebříčku/hitparádě
vyčítat si (co)
obviňovat se
pokladna (kina apod.)
pokračovat
obsazení
vyjít, být publikován
hrát živý koncert
bubeník
smyšlená postava
postupně zmizet
mít hit
mít skvělé recenze

lead guitarist	/,li:d gr'tɑ:rɛst/
learn from mistakes	/,lɜ:n frəm'mə'steɪks/
mess up	/,mes 'ʌp/
musician	/mju:'zɪʃən/
perform	/pə'fɔ:m/
performer	/pə'fɔ:mə/
play small venues	/,pleɪ ə 'venju:z/
play the part of	/,pleɪ ðə 'pɑ:t əv/
put on	/,pʊt 'ɒn/
release an album	/rɪ,li:s ən 'ælbəm/
sign a recording contract	/,saɪn ərɪ'kɔ:dɪŋ ,kɒntrækt/
sign up for	/,saɪn 'ʌp fə/
singer-songwriter	/,sɪŋə 'sɒŋ,rɑɪtə/
start out	/,stɑ:t 'aʊt/
streamed	/stri:md/
take up	/,teɪk 'ʌp/
turn up	/,tɜ:n 'ʌp/
viewer	/'vjʊ:ə/
vocalist	/'vəʊkəlɪst/
wear off	/,weər 'ɒf/

7.2 Grammar 4.50

art critic	/'ɑ:t ,krɪtɪk/
claim	/kleɪm/
fake	/feɪk/
film	/fɪlm/
gallery owner	/'gæləri ,əʊnə/
genius	/'dʒi:niəs/
hidden camera	/,hɪdn 'kæmərə/
point out	/,pɔɪnt 'aʊt/
reply	/rɪ'plɑɪ/
suggest	/sə'dʒest/
TV channel	/'ti: 'vi: tʃænl/
TV director	/'ti: 'vi: də'rektə/

7.3 Listening 4.51

adapt	/ə'dæpt/
adaptation	/,ædæp'teɪʃən/
advertising	/'ædvətɑɪzɪŋ/
broadband connection	/'brɔ:dbændkə'nekʃən/
compete	/kəm'pi:t/
connect	/kə'nekt/
connected to	/kə'nektəd tə/
connection	/kə'nekʃən/
contain an element of surprise	/kən'teɪn ən ,eləmənt əv sə'praɪz/
cyberbullying	/'saɪbə,bʊlɪɪŋ/
engage emotions	/'ɪŋ,geɪdʒ i'məʊʃənz/
explanation	/'eksplə'neɪʃən/
go viral	/'gəʊ 'vaɪrəl/
have a short attention span	/'hæv əʃɔ:t ə'tenʃən spæn/
hit	/hɪt/

hlavní kytarista
poučit se z chyb
zvorat
hudebník
hrát, účinkovat
účinkující, interpret
hrát na malých akcích
hrát postavu/roli (koho)
uvést, pustit
vydat album
podepsat nahrávací smlouvu
zapsat se do (čeho)
zpěvák-skladatel
začínat
streamovaný
začít se věnovat (čemu)
objevit se, dorazit
divák
zpěvák/zpěvačka,
vokalista/vokalistka
vyrchat

umělecký kritik
tvrdit
padělek, podvodník
natočit
vlastník galerie
génius
skrytá kamera
upozornit, zdůraznit
odpovědět
navrhnout
televizní kanál
televizní režisér

přizpůsobit, přepracovat
přepracování, adaptace
reklama, inzerce
širokopásmové připojení
soutěžít
spojit
spojený s
spojení
obsahovat prvek překvapení
kyberšikana
zapojit emoce
vysvětlení
stát se virální
udržet pozornost krátkou dobu
hit

inform	/ɪn'fɔ:m/
information	/,ɪnfə'meɪʃən/
inspiration	/,ɪnspɪ'reɪʃən/
inspire	/ɪn'spaɪə/
link	/lɪŋk/
make sb laugh	/,meɪk ,sʌmbədi 'lɑ:f/
online purchase	/,ɒnlaɪn 'pɜ:tʃɪs/
post	/pəʊst/
present	/prɪ'zent/
presentation	/,prezən'teɪʃən/
produce	/prə'dju:s/
production	/prə'dʌkʃən/
sneeze	/sni:z/
social networking site	/,səʊʃəl'netwɜ:kɪŋ saɪt/
stir up emotions	/,stɜ:r ,ʌp i'məʊʃənz/
suggestion	/sə'dʒestʃən/
take by surprise	/,teɪk baɪ sə'praɪz/
tell a story	/,tel ə 'stɔ:ri/
upload a video	/ʌp,ləʊd ə 'vɪdɪəʊ/
view	/vju:/
view a video	/,vju: ə 'vɪdɪəʊ/
viral	'vaɪərəl/
viral video	/,vaɪərəl 'vɪdɪəʊ/

7.4 Reading 4.52

accompaniment	/ə'kʌmpənɪmənt/
accompany	/ə'kʌmpəni/
based on	'beɪsd ɒn/
cognitive	'kɒgnɪtɪv/
creak	/kri:k/
create	/kri'eɪt/
creation	/kri'eɪʃən/
critical of	'krɪtɪkəl əv/
cut sb off from reality	/,kʌt ,sʌmbədi,pf frəm ri'æləti/
deeply engaging	'di:pli ɪn,geɪdʒɪŋ/
distract	/dɪ'strækt/
distraction	/dɪ'strækʃən/
encourage	/ɪn'kʌrɪdʒ/
encouragement	/ɪn'kʌrɪdʒmənt/
engage	/ɪn'geɪdʒ/
engagement	/ɪn'geɪdʒmənt/
enhance	/ɪn'hɑ:ns/
enhance the reading experience	/ɪn,hɑ:ns ðə 'ri:diŋ ɪk,sprɪəriəns/
enhancement	/ɪn'hɑ:nsmənt/
entertain	/,entə'teɪn/
entertainment	/,entə'teɪnmənt/
feel distracted by	/,fi:l dɪ'stræktəd baɪ/
find sth easy to follow	/,faɪnd ,sʌmθɪŋ,i:zi tə 'fɒləʊ/
improve literacy rates	/ɪm'pru:v'ɪtərəsi reɪts/
improvement	/ɪm,pru:vmənt/
in silence	/ɪn 'saɪləns/

informovat
informace
inspirace
inspirovat
odkaz
rozesmát (koho)
online nákup
příspěvek
prezentovat
prezentace
produkovat
produkce
kýchnout
sociální síť
rozvířit emoce
návrh
zaskočit, překvapit
vyprávět příběh
nahrát video
shlédnout, shlédnutí
shlédnout video
virální
virální video

doprovod
doprovázet
založený na (čem)
kognitivní
skřípat, vrzat
vytvořit
stvoření, výtvor
kritický ke (komu, čemu)
odříznout (koho) od reality
hluboce podmanivý
rušit
vyrušení
povzbudit
povzbuzení
zapojit
zapojení
zlepšit
zlepšit čtenářský zážitek
zlepšení
bavit
zábava
cítit se rušený (čím, kým)
shledat (co) jednoduché
ke sledování
zlepšit míru gramotnosti
zlepšení
v tichosti

leave sth to your imagination	/,li:v,slmθɪŋ tə jər ɪ,mædzə'neɪʃən/
memorisation	/'meməraɪzeɪʃən/
memorise	/'meməraɪz/
read in the old-fashioned way	/'ri:d ɪn ði,əʊld 'fæʃənd weɪ/
review positively	/'rɪ,vju: 'pɒzətɪvli/
rustle	/'rʌsəl/
scene	/si:n/
sense	/sens/
sensuous	/'sensjuəs/
spine	/spaɪn/
sympathetic	/,sɪmpə'tetɪk/

7.5 Grammar 4.53

agree to do sth	/ə'gri: tə 'du: ,slmθɪŋ/
be nominated for an Oscar	/'bi,nɒmɪneɪtɪd fər ən 'ɒskə/
blow a kiss	/'bləʊ ə 'kɪs/
date	/'deɪt/
direct	/'dɪ'rekt/
end a relationship	/'end ə rɪ'leɪʃənʃɪp/
ex	/'eks/
fashion designer	/'fæʃən dɪ,zajneɪ/
fiancé	/'fi'ɒnseɪ/
have a good chance of winning	/'hævə 'gʊd ,tʃɑ:ns əv 'wɪnɪŋ/
interview	/'ɪntəvju:./
model	/'mɒdl/
movie business	/'mu:vi 'bɪznəs/
on a diet	/'ɒn ə 'daɪət/
put on weight	/'pʊt ɒn 'weɪt/
screenplay	/'skri:npleɪ/
split up with	/'splɪt 'ʌp wɪð/

7.6 Use of English 4.54

headquarters	/'hed,kwɔ:təz/	ústředí
manners	/'mænəz/	chování, způsoby
popular with	/'pɒpjələ wɪð/	oblíbený u (koho)
presenter	/'pri:zenteɪ/	moderátor
reality TV	/'ri:æləti ,ti: 'vi:./	reality show

7.7 Writing 4.55

attend	/ə'tend/	navštěvovat, zúčastnit se
brilliant	/'brɪljənt/	úžasný
devastated	/'devəsteɪtɪd/	zdrčený
ecstatic	/'ɪk'stætɪk/	nadšený
fabulous	/'fæbjʊləs/	skvělý
fascinating	/'fæsəneɪtɪŋ/	fascinující
festivalgoer	/'festɪvəl,gəʊə/	návštěvník festivalu
hilarious	/'hɪ'leəriəs/	(strašně) legrační
impossible	/'ɪm'pɒsəbəl/	nemožný
publish	/'pʌblɪʃ/	publikovat
starving	/'stɑ:v ɪŋ/	hladový
suggest improvements	/'sə'dʒestɪm'pru:vmənts/	navrhnout zlepšení

nechat (co) na představitosti
učení se nazpaměť
naučit se nazpaměť
číst staromódním způsobem
pozitivně recenzovat
šustit
scéna
smysl
smyslový
hřbet knihy
příjemný

souhlasit s tím, že člověk
něco udělá
být nominovaný na Oscara
poslat vzdušný polibek
rande
přímý
ukončit vztah
bývalý partner/partnerka
módní návrhář
snoubenec
mít vysokou šanci na výhru
rozhovor
modelka
filmový
na dietě
příbrat
scénář
rozejít se s (kým)

talent competition
winner

/'tælənt,kɒmpə'tɪʃən/
/'wɪnə/

talentová soutěž
vítěz

7.8 Speaking 4.56

ask for permission
video camera

/'ɑ:sk fə pə'mɪʃən/
/'vɪdɪəʊ ,kæməɾə/

žádat o dovození
video kamera

UNIT 8 – MODERN SOCIETY

8.1 Vocabulary 4.57

arson
arsonist
be arrested
be charged with a crime
be found guilty
be found not guilty
be released
be sentenced
burglar
burglary
burgle a house
case
charge
collect evidence
commit a crime
criminal
deal drugs
detective
drug dealer
drug dealing
elections
evidence
go to court
government
head of government
innocent
interview victims/witnesses
investigate
judge
kill
mug
mugger
mugging
murder
murderer
piracy
pirate
pirate software
report a crime
rob sb/a place
robber

/'ɑ:sən/
/'ɑ:sənɪst/
/bi ə'restɪd/
/bi ,tʃɑ:dʒdwɪð ə 'kraɪm/
/bi ,faʊnd 'gɪlti/
/bi ,faʊnd ,nɒt'gɪlti/
/bi rɪ'li:st/
/bi 'sentənst/
/'bɜ:glə/
/'bɜ:gləri/
/,bɜ:gləl ə 'haus/
/keɪs/
/tʃɑ:dʒ/
/kə'lekt 'evɪdəns/
/kə'mɪt ə 'kraɪm/
/'krɪmɪnəl/
/,di:l 'drʌgz/
/dɪ'tektɪv/
/'drʌg ,di:lə/
/'drʌg ,di:lɪŋ/
/ɪ'leɪʃənz/
/'evɪdəns/
/,gəʊ tə 'kɔ:t/
/'gʌvəmənt/
/,hed əv 'gʌvəmənt/
/'ɪnəsənt/
/,ɪntəvju:'vɪktɪmz/'wɪtnɪsɪz/
/ɪn'vestəgeɪt/
/dʒʌdʒ/
/kɪl/
/mʌg/
/'mʌgə/
/'mʌgɪŋ/
/'mɜ:də/
/'mɜ:dərə/
/'paɪəɾəsi/
/'paɪəɾət/
/,paɪəɾət 'sɒftweə/
/rɪ,pɔ:t ə 'kraɪm/
/'rɒb ,sʌmbədi/ə pleɪs/
/'rɒbə/

žhářství
žhář
být zatčen
být obviněn ze zločinu
být shledán vinným
být shledán nevinným
být propuštěn
být odsouzen
zloděj
vloupání
vyloupit dům
případ
obvinit
sbírat důkazy
spáchat zločin
zločinec
obchodovat s drogami
detektiv
drogový dealer
prodej drog
volby
důkaz
jít k soudu
vláda
předseda vlády
nevinný
vyslýchat oběti/svědky
vyšetřovat
soudce
zabít
přepadnout
pouliční lupič
přepadení
zabít, vražda
vrah
pirátství
pirát
pirátský software
ohlásit zločin
oloupit někoho/vyloupit místo
lupič

robbery	/ˈrɒbəri/
set fire to	/,set ˈfaɪə tə/
shoplift	/ˈʃɒp,lɪft/
shoplifter	/ˈʃɒp,lɪftə/
shoplifting	/ˈʃɒp,lɪftɪŋ/
steal	/sti:l/
suspect	/ˈsʌspekt/
the accused	/ði əˈkju:zd/
trial	/ˈtraɪəl/
theft	/θeft/
thief	/θi:f/
unemployment	/ˌʌnɪmˈplɔɪmənt/
vandal	/ˈvændl/
vandalise	/ˈvændəlaɪz/
vandalism	/ˈvændəlɪzəm/
victim	/ˈvɪktɪm/
witness	/ˈwɪtnɪs/

loupež
zapálit (co)
krást v obchodě
zloděj v obchodě
krádež v obchodě
ukrást, odcizit
podezřelý
obžalování
soudní řízení
krádež
zloděj
nezaměstnanost
vandal
úmyslně poničit, zvandalizovat
vandalství
oběť
svědek

8.2 Grammar 4.58

abolish	/əˈbɒlɪʃ/
attempted escape	/əˌtɛmptɪd ɪˈskeɪp/
authorities	/ɔ:ˈθɒrətɪz/
cell	/sel/
death penalty	/ˈdeθ ˌpenlti/
dig a tunnel	/,dɪg ə ˈtʌnl/
drown	/draʊn/
elect	/ɪˈlekt/
escape	/ɪˈskeɪp/
escape attempt	/ɪˈskeɪp əˌtɛmpt/
imprison	/ɪmˈprɪzən/
on average	/ɒn ˈævərɪdʒ/
prisoner	/ˈprɪzənə/
promote	/prəˈməʊt/
question	/ˈkwɛstʃən/
tell sb off	/,tel ˌsʌmbɒdi ˈɒf/

zrušit
nezdařený pokus o útěk
úřední činitelé
cela
trest smrti
vykopat tunel
utopit (se)
zvolit
utéct
pokus o útěk
uvěznit
průměrně
vězeň
propagovat
vyslychat
vynadat (komu)

8.3 Listening 4.59

average	/ˈævərɪdʒ/
behave badly	/bɪˌheɪv ˈbædli/
break the law	/,breɪk ðə ˈlɔ:/
citizen	/ˈsɪtəzən/
criminal damage	/ˌkrɪmənəl ˈdæmɪdʒ/
exclude from school	/ɪkˌsklu:d frəmˈsku:l/
have a criminal record	/,hæv əˌkrɪmənəl ˈrekɔ:d/
lock sb (up)	/,lɒk ˌsʌmbɒdi (ˈʌp)/
make an example of	/,meɪk ənɪgˈzɑ:mpəl əv/
make (prisons) harder	/,meɪk ˌprɪzənzˈhɑ:də/
prison guard	/ˈprɪzən ɡɑ:d/
punish sb severely	/ˌpʌnɪʃ ˌsʌmbɒdɪsəˈvɪəli/
release from prison	/rɪˌli:s frəm ˈprɪzən/

průměrný
chovat se špatně
porušit zákon
občan
zločinné poškození,
poničení majetku
vyločit ze školy
mít záznam v trestním rejstříku
zavřít (koho) do vězení/ústavu
udělat z (koho, čeho)
odstrašující příklad
zpřísnit (vězení)/ ztížit (vězení)
vězeňská ostraha
někoho vážně potrestat
propustit z vězení

sentence
serve a sentence
violence
young offender

/ˈsentəns/
/ˌsɜːv ə ˈsentəns/
/ˈvaɪələns/
/ˌjʌŋ əˈfendə/

trest, rozsudek
odpykat si trest
násilí
mladý delikvent

8.4 Reading 4.60

anonymous
appreciated
ask for nothing in return
be met with suspicion
benefit
cheesy
cynical
distrustful
do a good deed
donation
dustbin
fulfilled
generosity
give a sense of purpose
homeless
honesty
human trait
impressed by
kindness
knock over
major
make a difference
make sb's day
offer a helping hand
offer a reward/job
peanut butter
pin
put off
random
sceptical
small gestures
stare
suspicious
take advantage of
take time to
trick
trivial
type a note
want something in return
welcome

/əˈnɒnɪməs/
/əˈpriːʃiɪtɪd/
/ˌɑːsk fəˈnʌθɪŋ ɪn rɪˈtʃːn/
/ˌbi ˌmet wɪðsəˈspɪʃjən/
/ˈbenəft/
/ˈtʃiːzi/
/ˈsɪnɪkəl/
/dɪsˈtrʌstfʊl/
/ˌduː ə ˌɡʊd ˈdiːd/
/dəʊˈneɪʃjən/
/ˈdʌstbɪn/
/fʊlˈfɪld/
/ˌdʒenəˈrɒsəti/
/ˌɡɪv ə ˌsens əvˈpʊːpəs/
/ˈhəʊmləs/
/ˈɒnəsti/
/ˌhjuːmən ˈtreɪt/
/ɪmˈprest baɪ/
/ˈkaɪndnəs/
/ˌnɒk ˈəʊvə/
/ˈmeɪdʒəl/
/ˌmeɪk ə ˈdɪfərəns/
/ˌmeɪk ˌsʌmbədɪz ˈdeɪ/
/ˈɒfər ə ˌhelpɪŋˈhænd/
/ˌɒfər ə rɪˈwɔːd/ˈdʒɒb/
/ˌpiːnʌt ˈbʌtə/
/pɪn/
/ˌpʊt ˈɒf/
/ˈrændəm/
/ˈskeptɪkəl/
/ˌsmɔːl ˈdʒestʃəz/
/steə/
/səˈspɪʃjəs/
/ˌteɪk ədˈvɑːntɪdʒəv/
/ˌteɪk ˈtaɪm tə/
/trɪk/
/ˈtrɪviəl/
/ˌtaɪp ə ˈnəʊt/
/ˌwɒntˌsʌmθɪŋ ɪn rɪˈtʃːn/
/ˈwelkəm/

anonymní
oceňovaný
nežádat nic na oplátku
setkat se s podezřením
užitek, prospěch
laciný, ubohý
cynický
nedůvěřivý
udělat dobrý skutek
příspěvek, dar (charitě)
popelnice
naplněný, uspokojený
štedrost
dát smysl
bez domova
upřímnost
rys (povahový)
ohromený (čím, kým)
vlídnost
srazit, povalit
hlavní, významný
mít význam, napomoci
udělat (komu) radost
nabídnout pomocnou ruku
nabídnout odměnu/práci
arašídové máslo
připnout
odradit
nahodilý
skeptický
malá gesta
zírat
podezřívavý
využít (co)
udělat si čas na (co)
podvést, napálit
bezvýznamný, nedůležitý
napsat vzkaz
chtít něco na oplátku
vítaný

8.5 Grammar 4.61

burglar alarm
carpenter
lock
security firm

/ˈbɜːglər əˌlɑːm/
/ˈkɑːpɪntə/
/lɒk/
/sɪˈkjuərəti fɜːm/

poplašné zařízení
truhlář
zámek
bezpečnostní agentura

security lights
statistics

/sɪ'kjʊərəti laɪts/
/stə'tɪstɪks/

bezpečnostní světla
statistika

8.6 Use of English 4.62

anti-virus software
blame yourself
digital footprint
enjoy yourself
express yourself
identity theft
introduce yourself
password
prepare yourself
protect yourself

/,ænti 'vaɪərəs,sofɪtweə/
/'bleɪm jɔːself/
/,dɪdʒɪtəl 'fʊt,prɪnt/
/ɪn'dʒɔɪ jɔːself/
/ɪk'spres jɔːself/
/aɪ'dentəti θeft/
/,ɪntrə'djuːs jɔːself/
/'pɑːswɜːd/
/prɪ'peə jɔːself/
/prə'tekt jɔːself/

antivirový software
obviňovat se
digitální stopa
dobře se bavit
vyjádřit se
krádež identity
představit se
heslo
připravit se
chránit se

8.7 Writing 4.63

majority
phone-addicted people
pleasures of life
point of view
polite
politician
selfish
voluntary work
well-mannered

/mə'dʒɔrəti/
/,fəʊn ə,dɪktəd'piːpəl/
/,plezəz əv 'laɪf/
/,pɔɪnt əv 'vjuː/
/pə'laɪt/
/,pɒlə'tɪʃən/
/'selfɪʃ/
/'vɒləntəri wɜːk/
/,wel 'mænəd/

většina
lidé závislí na telefonu
životní potěšení
úhel pohledu
slušný, zdvořilý
politik
sobecký
dobrovolnická práce
dobře vychovaný

8.8 Speaking 4.64

be fortunate/less fortunate
call on

elderly people
honest
lonely
organise a sale
patient
second-hand clothes
uniform

/,bɪ'fɔːtʃənət/,les 'fɔːtʃənət/
/'kɔːl ɒn/

/'eldəli ,piːpəl/
/'ɒnəst/
/'ləʊnli/
/,ɔːgənəɪz ə 'seɪl/
/'peɪʃənt/
/,sekənd,hænd'kləʊðz/
/'juːnəfɔːm/

mít štěstí/mít méně štěstí
navštívit (koho), zaskočit za (kým)
starší lidé
upřímný
osamělý
zorganizovat prodej/dražbu
trpělivý
oblečení z druhé ruky
uniforma

GRAMATIKA

1.2 Dynamic and state verbs

Dynamická slovesa (action verbs) jako do, work a play popisují činnosti a mohou být použita s oběma druhy času - prostým (např. přítomným prostým) i průběhovým (např. přítomným průběhovým):

*I often **listen** to classical music. / Často poslouchám vážnou hudbu.*

*I'm **listening** to Mozart now. / Poslouchám teď Mozarta.*

Stavová slovesa (state verbs) se většinou užívají v časech prostých, i když jimi chceme vyjádřit něco, co právě probíhá:

*Do you **understand** me? / Rozumíš mi?*

*Does she **want** to go to the music festival? / Chce jít na ten hudební festival?*

Mezi stavová slovesa patří:

- slovesa, která popisují postoje, pocity, emoce, preference apod., např. *hate, like, love, prefer*
- slovesa, která popisují duševní a myšlenkové pochody, např. *believe, know, need, remember, think, understand, want*
- slovesa smyslového vnímání, např. *feel, hear, see*.

Některá stavová slovesa mohou být použita v průběhovém čase, ale dochází v nich ke změně významu (např. *think, have, look*):

*Do I **look** good in this dress? / Vypadám v těchto šatech dobře?*

*What **are** you **looking** at? / Na co se díváš?*

1.5 Present Perfect Simple and Continuous

Předpřítomný průběhový čas (Present Perfect Continuous) používáme, mluvíme-li o:

- dějích, které začaly v minulosti a pokračují do současnosti:
*I **have been waiting** for her since 8 o'clock. / Čekám na ni už od osmi hodin.*
- událostech, které už nějakou dobu trvají (a mohou pokračovat až do současnosti) a nyní je vidět jejich důsledek:
*I'm tired because I've **been painting** all day. / Jsem unavený, protože jsem celý den maloval.*

Stejně jako u předpřítomného času prostého i u předpřítomného času průběhového patří mezi obvyklé výrazy předložky *for* a *since*.

Kladné věty (Affirmative)			Záporné věty (Negative)		
I/You/We/They	've (have)	been crying.	I/You/We/They	haven't (have not)	been crying.
He/She/It	's (has)		He/She/It	hasn't (has not)	

Otázky zjišťovací (Yes/No questions)			Krátké odpovědi (Short answers)		
Have	I/you/we/they	been crying?	Yes, I/you/we/they have .		
Has	he/she/it		No, I/you/we/they haven't .		
			Yes, he/she/it has .		
			No, he/she/it hasn't .		

Otázky doplňovací (Wh- questions)			Otázky podmětné (Subject questions)		
How long	have I/you/we/they/	been crying?	Who	has	been crying?
	has he/she/it/				

Předpřítomný čas průběhový nebo prostý?

- Chceme-li zdůraznit trvání činnosti nebo děje (které mohou nebo nemusí být dokončené), zvolíme předpřítomný čas průběhový. Otázky v předpřítomném čase průběhovém často začínají tázacím zájmenem **how long**:
*How long has she **been writing** books? / Jak dlouho (už) píše knížky?*

- Předpřítomný čas prostý používáme tehdy, chceme-li zdůraznit výsledek děje. Otázky v předpřítomném čase prostém často začínají tázacím zájmenem *how many*:
How many books has he written? / *Kolik knih (už) napsal?*
- V žádném z těchto dvou časů netvoříme otázky s tázacím zájmenem *when*.
- Stavová slovesa obvykle používáme pouze v předpřítomném čase prostém.

1.6 Common suffixes

Mnoho slov se tvoří přidáním **přípon (suffixes)** k slovesům, podstatným a přídavným jménům.

Nejběžnější přípony, pomocí kterých se tvoří podstatná jména jsou:

-ance/-ence používáme pro tvoření podstatných jmen z přídavných jmen končících na **-ant/-ent**: *important - importance* (důležitý - důležitost), *violent - violence* (násilný - násilí)

-ion používáme pro tvoření podstatných jmen ze sloves: *decide - decision* (rozhodnout - rozhodnutí)

-ity: *stupid - stupidity* (hloupý - hloupost)

-ment: *develop - development* (rozvíjet - rozvoj)

-ship: *relation - relationship* (vztah/příbuzný - vztah/ příbuznost)

Nejběžnější přípony, pomocí kterých se tvoří slovesa jsou:

-ate: *local - locate* (místní - umístit)

-en obvykle přidáváme k přídavným a podstatným jménům, která vyjadřují míru: *deep - deepen* (hluboký - prohlubovat, hloubit), *length - lengthen* (délka - prodlužovat)

-ify: *simple - simplify* (jednoduchý - zjednodušovat)

-ise: *legal - legalise* (legální - legalizovat)

Nejběžnější přípony, pomocí kterých se tvoří přídavná jména jsou:

-able: *comfort - comfortable* (pohodlí - pohodlný)

-ed: *amaze - amazed* (ohromit - ohromený)

-ing: *amaze - amazing* (ohromit - ohromující)

-ful: *colour - colourful* (barva/barvit - barevný)

-less: *colour - colourless* (barva/barvit - bezbarvý)

-ive: *support - supportive* (podpora - podporující)

-ous: *courage - courageous* (odvaha - odvážný)

-ic: *energy - energetic* (energie - energický, aktivní)

-al: *economy - economical* (ekonomie - ekonomický, úsporný)

Nejběžnější přípony, pomocí kterých se tvoří příslovce jsou:

-ly: *strange - strangely* (divný - divně)

-y používáme, když přídavné jméno končí na **-le**: *possible - possibly* (možný - možná)

-ily používáme, když přídavné jméno končí na **-y**: *heavy - heavily* (těžký - těžce)

Přidáním předpon (prefixes) *un-, in-, im-, il-, ir-, dis-* k přídavným jménům vytvoříme opačný (záporný) význam:

-un: *familiar - unfamiliar* (známý - neznámý)

-im používáme nejčastěji s přídavnými jmény začínajícími na *p, b a m*: *balanced - imbalanced* (vyrovnaný - nevyrovnaný), *mature - immature* (vyspělý - nevyspělý), *polite - impolite* (zdvořilý - nezdvorný)

-ir používáme nejčastěji s přídavnými jmény začínajícími na *r*: *responsible - irresponsible* (zodpovědný - nezodpovědný)

-il používáme nejčastěji s přídavnými jmény začínajícími na *l*: *legal - illegal* (legální - nelegální)

-dis: *respectful - disrespectful* (uctivý - neuctivý)

-in: *sensitive - insensitive* (citlivý - necitlivý)

2.2 Narrative tenses

Minulý čas průběhový (Past Continuous) používáme:

- Popisujeme-li pozadí děje v příběhu nebo okolnosti hlavní události:

On the day of the match it was raining and the fans were getting wet. / *Ten den, kdy se zápas odehrával, přšelo a fanoušci zmokli.*

- Mluvíme-li o ději, který právě probíhal a byl přerušen jiným dějem nebo událostí (pro popis kratší události používáme minulý čas prostý):

I was riding my bike when the policeman stopped me. / *Jel jsem na kole, když mě policista zastavil.*

Minulý čas prostý (Past Simple) používáme pro činnosti nebo události, které se staly v minulosti jedna po druhé:
Julia got up and put on her trainers. / Julie vstala a obula si sportovní boty.

Předminulý čas (Past Perfect) používáme, hovoříme-li o události, která se odehrála ještě před jinou událostí v minulosti (pro popis události, která se stala později, používáme minulý čas prostý):
In the taxi realised that I had left the ticket at home. / V taxíku jsem si uvědomil, že jsem nechal lístek doma.

2.5 Verb patterns

Následují-li dvě slovesa po sobě, používáme u pozdějších sloves předem určené tvary a vazby.

- Po slovesech *aim, arrange, attempt, can't afford, decide, expect, hope, intend, manage, offer, plan, refuse, remember, seem, tend, try, want* následuje **infinitiv s to**:

They decided not to work with the sports psychologist. / Rozhodli se, že nebudou spolupracovat se sportovním psychologem.

- Po slovesech *advise, allow, encourage, force, remind, teach, urge, warn* následuje **předmět + infinitiv s to**:

She taught me to believe in myself. / Naučila mě věřit si.

- Po slovesech *avoid, can't help, can't stand, don't mind, enjoy, fancy, finish, imagine, keep, miss, stop, waste time* následuje **tvar slovesa s -ing**:

Just imagine winning the competition! / Jen si představ vyhrát tak tu soutěž!

- Po modálních slovesech *can, could, might, should* následuje **infinitiv bez to**:

You should answer his question right now. / Měl bys na jeho otázku hned odpovědět.

- Po slovesech *make a let* následuje **předmět + infinitiv bez to**:

They let me visit the stadium. / Nechali mě navštívit ten stadion.

2.6 so, too, neither/nor, either

Výrazy *so/ too* a *neither/nor/either* používáme v krátkých odpovědích a znamenají: *já také (me too) nebo ani já ne/ já také ne (me neither)*. Tyto výrazy používáme jako reakci na něčí konstatování, abychom vyjádřili, že jsme ve stejné situaci.

So a **too** používáme v kladných větách. Pomocné nebo modální sloveso musí mít stejný tvar jako plnovýznamové sloveso a podmět ve větě, na kterou odpovídáme.

Struktura krátkých odpovědí je následující:

- so + auxiliary/modal verb + subject (noun/pronoun):**
- so + pomocné/modální sloveso + podmět (podstatné jméno/zájmeno):**

Our football team has let us down recently. - So has ours. / Náš fotbalový tým nás nedávno zklamal. - Náš také. I should go jogging every day. - So should I. / Měl bych chodit běhat každý den. - Já také.

- subject (noun, pronoun) + auxiliary/modal verb + too:**
- podmět (podstatné jméno, zájmeno) + pomocné/modální sloveso + too:**

Michael broke his personal record yesterday. - You did too. / Michal včera překonal svůj osobní rekord. - Ty též.

Neither/nor a **either** používáme, když souhlasíme se záporným konstatováním.

Struktura krátkých odpovědí je následující:

- neither/nor + auxiliary/modal verb in a positive form + subject (noun/pronoun):**
- neither/nor + pomocné/modální sloveso v kladném tvaru + podmět (podstatné jméno/zájmeno):**

My coach isn't going to be pleased with my score. - Neither/Nor is mine. / Můj trenér nebude spokojen s mým skórem. - Ani můj ne./ Můj také ne.

Jerry will never give up running marathons. - Neither/Nor will I. / Jerry nikdy nepřestane běhat maratony. - Ani já ne.

- subject (noun/pronoun) + auxiliary/modal verb in a negative form + either:**
- podmět (podstatné jméno/zájmeno) + pomocné/modální sloveso v záporném tvaru + either:**

She didn't play for the school team last year. - I didn't either. / Minulý rok nehrála za školní tým. - Ani já ne.

Pomocné sloveso v **přítomném čase prostém (Present Simple)** = **do/does**:

Rob takes part in tennis competitions twice a year. - So does Joan. / Rob se účastní tenisových soutěží dvakrát ročně. - Joan také.

Pomocné sloveso v **minulém čase prostém (Past Simple)** = **did**:

Last week we qualified for the finals. - So did we. / Minulý rok jsme se kvalifikovali do finále. - My také.

Když použijeme **Opravdu? (Really?)** nebo **Ach (Oh)**, naznačujeme tím, že chceme říct něco jiného, nebo že nesouhlasíme s tím, co bylo řečeno.

Struktura krátkých výpovědi je následující:

Opravdu?/Ach + podmět (podstatné jméno/zájmeno) + pomocné/modální sloveso v opačném tvaru než je sloveso ve větě, na kterou reagujeme:

I believe that some children should start training at a very early age. – Really? I don't. / Věřím, že některé děti by měly začít trénovat ve velmi mladém věku. – Opravdu? Já ne.

Most of our fans couldn't get tickets to watch the match. – Oh. Ours could. / Naši fanoušci nemohli sehnat lístky na zápas. – Ach. Naši ano.

3.2 Present and past speculation

Jestliže vyjadřujeme domněnky o situacích a dějích v přítomnosti (present speculation), použijeme modální sloveso + infinitiv.

Používáme následující modální slovesa:

- **must**, chceme-li vyjádřit své naprosté přesvědčení, že je něco stoprocentní pravda:
John must be happy working at the zoo. / John musí být šťastný, že pracuje v zoo.
- **might, may a could** použijeme, jestliže si myslíme, že by něco mohlo být pravda:
The lions might/may/could be hungry now. / Lvi by teď mohli mít hlad. Lvi jsou teď možná hladoví.
- **can't**, vyjadřujeme-li pevné přesvědčení, že něco není pravda:
It can't be a domestic cat. It's too big. / To nemůže být kočka domácí. Je příliš velká.

Jestliže vyjadřujeme domněnky o situacích a dějích, které probíhaly v minulosti (past speculation), použijeme **modální sloveso + have + příčestí minulé:**

- **must have**, vyjadřujeme-li přesvědčení, že se něco zcela jistě stalo:
You must have lost your mobile at the zoo. / Ten mobil jsi musel ztratit v zoo.
- **might have, may have a could have** použijeme, jestliže si myslíme, že se něco stát mohlo, nevíme to ale jistě.
Lucy might/may/could have missed the train. / Lucy mohla zmeškat vlak. Lucy možná zmeškala vlak.
- **can't have a couldn't have**, vyjadřujeme-li úplné přesvědčení, že něco nenastalo, že žádný děj neproběhl:
Peter can't/couldn't have gone home. / Petr nemohl odejít domů.

3.5 used to and would

Vazby **used to/would + infinitiv** používáme k vyjádření stavů a dějů, které v minulosti probíhaly pravidelně:

- **used to** používáme pro stavy (např. se stavovými slovesy *be, have, believe, like, love, live*) nebo děje, které v minulosti byly obvyklé, ale nyní se již nedějí. Dále tuto vazbu používáme pro vyjádření dějů, které se nyní odehrávají, a to i opakovaně, ale v minulosti neprobíhaly:
I didn't use to like travelling by plane. / Cestování letadlem jsem nemíval rád. (Nyní ale mám.)
She used to write travel guides. / Psávala turistické průvodce. (Nyní je již nepíše.)
- **would** používáme pro děje (ne však stavy), obvykle v kladných větách:
As a teenager, I would visit my grandma every Sunday. / Jako teenager jsem navštěvoval babičku každou neděli.

Kladné věty
(Affirmative)

I used to go/would go backpacking every summer. / Každé léto jsem jezdíval na cesty s batohem.

Záporné věty
(Negative)

I didn't use to buy flight tickets online. / Dříve jsem nekupoval letenky přes internet.

Otázky zjišťovací
(Yes/No questions)

Did he use to go on holiday in August? / Jezdíval na dovolenou v srpnu?

Otázky doplňovací
(Wh- questions)

What did he use to eat? / Co dříve jídal?

Otázky podmětne
(Subject questions)

Who used to go camping? / Kdo jezdíval kempovat?

Hovoříme-li o ději, který proběhl v minulosti pouze jednou, nebo nechceme-li zdůraznit rozdíl mezi minulostí a současností použijeme minulý čas prostý namísto **used to/would**:

Two years ago they **went** on holiday to France. / Před 2 lety jeli na dovolenou do Francie.
I often **travelled** to China. / Často jsem cestoval do Číny.

3.6 Phrasal verbs

Frázová slovesa (Phrasal verbs) se skládají ze slovesa (verb) a z jedné nebo více částic (particles). Tímto spojením získává sloveso nový význam:

look - look up (= check) / dívat se - vyhledat

Mnoho frázových sloves má ekvivalent (synonymum) ve formálním jazyce:

put up a tent = construct, erect a tent / postavit stan

Význam frázových sloves může být:

- doslovný: Why don't you **take off** your coat? / Proč si **nedáš dolů** kabát?
- idiomatický: The plane **takes off** at 10 a.m. / Letadlo **odlétá** v 10:00.

Frázová slovesa můžeme rozdělit do dvou skupin:

1) neoddělitelná (inseparable)

- **verb + particle + object (sloveso + částice + předmět)**

Za tímto frázovým slovesem stojí vždy předmět:

When I was running, I **bumped into** my form teacher. / Když jsem byl běhat, **narazil** (potkal náhodou) jsem na svého třídního učitele.

We dropped our bags and **made for** the passport control. / Odložili jsme zavazadla a **vydali se** na pasovou kontrolu.

- **verb + particle (sloveso + částice)**

Za tímto frázovým slovesem nestojí nikdy předmět:

Fortunately, a lot of people **turned up** to the exhibition. / Na výstavu **přišlo (objevilo se)** naštěstí hodně lidí.

It was a long journey so we **set off** early in the morning. / Jelikož nás čekala dlouhá cesta, **vyrazili jsme** brzo ráno.

- **verb + particle + particle + object (sloveso + částice + částice + předmět)**

Za tímto frázovým slovesem stojí vždy předmět:

I **look forward to** travelling around America next summer. / Příští léto **se těším** na cestování po Americe.

It was very hot and we **ran out of** water very quickly. / Bylo velmi teplo a voda nám **došla** hodně rychle.

2) oddělitelná (separable):

Stojí za nimi vždy předmět. Pokud je předmětem podstatné jméno, může stát před nebo za částicí, ale pokud je předmětem zájmeno, stojí vždy před částicí.

- **verb + particle + object (sloveso + částice + předmět)**

Can you please **pick up** Laura from the airport? / Můžeš prosím **vyzvednout** Lauru na letišti?

We can't **put off** booking tickets forever. / Nemůžeme donekonečna **odkládat** rezervaci vstupenek.

- **verb + object + particle (sloveso + předmět + částice)**

Can you please **pick** Laura **up** from the airport? / Můžeš prosím **vyzvednout** Laru na letišti?

Can you please **pick** her **up** from the airport? / Můžeš ji prosím **vyzvednout** na letišti?

BUT NOT: ~~Can you please **pick up** her from the airport?~~

We can't **put** booking tickets **off** forever. / Nemůžeme donekonečna **odkládat** rezervaci vstupenek.

We can't **put** it **off** forever. / Nemůžeme to **odkládat** donekonečna.

BUT NOT: ~~We can't **put off** it forever.~~

4.2 Future time clauses

Ve vedlejších větách časových, které vyjadřují dění v budoucnosti (future time clauses), používáme přítomný čas prostý po následujících výrazech:

- **if** (jestli):

If you don't have breakfast at home, you will feel hungry very soon. / Jestli se doma nenasnídáš, budeš mít brzy hlad.

- **when** (když/až):

We will cook the pasta **when** Luigi arrives. / Těstoviny uvaříme, až Luigi přijede.

- **unless** (jestliže ne / bez toho že / pokud ne):

You won't lose weight **unless** you eat fruit and vegetables every day. / Nezhubneš, pokud nebudeš jíst denně ovoce a zeleninu.

- **before** (dříve/ předtím než):
*I'll brush my teeth **before** I go to bed. / Vyčistím si zuby, než půjdu spát.*
- **after** (až / poté co):
*We'll have some coffee **after** we get back home. / Dáme si kávu, až přijdeme domů.*
- **until** (až / až do nějaké doby):
*I'll wait for you **until** you finish your homework. / Počkám, až dopíšeš domácí úkol.*
- **as soon as** (jakmile):
*I'll call you **as soon as** I finish. / Zavolám ti, jakmile skončím.*
- **as long as** (pokud/dokud):
*I'll make breakfast **as long as** you do the washing-up. / Udělám snídani, pokud umyješ nádobí.*

4.5 Future Continuous and Future Perfect

Budoucí čas průběhový (Future Continuous) používáme, hovoříme-li o ději, který bude probíhat v určitém/známém čase:

*We **will be making** a cake at 5 p.m. / V pět hodin odpoledne budeme dělat dort.*

Kladné věty (Affirmative)			Záporné věty (Negative)		
I/You/ He/She/It/ We/They	'll (will)	be working at 10 a.m.	I/You/ He/She/It/ We/They	won't (will not)	be working at 10 a.m.
Otázky zjišťovací (Yes/No questions)			Krátké odpovědi (Short answers)		
Will	I/you/he/she/it/ we/they	be working at 10 a.m.?	Yes, I/you/he/she/it/we/they No, I/you/he/she/it/we/they	will won't	
Otázky doplňovací (Wh- questions)			Otázky podmíněné (Subject questions)		
What	will	I/you/he/she/ it/we/they	be doing at 10 a.m.?	Who	will be working at 10 a.m.?

Předbudoucí čas (Future Perfect) používáme pro vyjádření děje, který bude v budoucnu dokončen před určitým/daným časem:

*I **will have cooked** all the dishes by 3 o'clock. / Všechna jídla budu mít uvařena do tří hodin.*

Kladné věty (Affirmative)			Záporné věty (Negative)		
I/You/ He/She/It/ We/They	'll (will)	have finished lunch by 2 p.m.	I/You/ He/She/It/ We/They	won't (will not)	have finished lunch by 2 p.m.
Otázky zjišťovací (Yes/No questions)			Krátké odpovědi (Short answers)		
Will	I/you/he/she/it/ we/they	have finished lunch by 2 p.m.?	Yes, I/you/he/she/it/we/they No, I/you/he/she/it/we/they	will won't	
Otázky doplňovací (Wh- questions)			Otázky podmíněné (Subject questions)		
What	will	I/you/he/ she/it/we/ they	have finished lunch by 2 p.m.?	Who	will have finished lunch by 2 p.m.

4.6 Question Tags

Tázací dovětky (Question Tags) jsou krátké otázky, které se přidávají na konec oznamovací věty. Obvykle se používají v mluvené angličtině. Používáme je, abychom si potvrdili správnost svého tvrzení, nebo k dotazování.

Tázací dovětky sloužící k potvrzení mají klesající intonaci:

*You know how to cook scrambled eggs, **don't you?** / Víš, jak se dělají míchaná vajíčka, **že ano?***

(↓ Jsme si téměř jistí, že dotazovaná osoba ví, jak připravit míchaná vajíčka.)

Tázací dovětky, pomocí kterých pokládáme otázky, mají stoupající intonaci:

*Your sister is a vegan, **isn't she?** / Tvoje sestra je veganka, **vid'/vidíte?***

(↑ Nejsme si jistí, zda je jeho/její setra veganka.)

Tázací dovětky tvoříme pomocí **pomocného slovesa (auxiliary verb: be, have, do)** nebo **modálního slovesa (modal verb: can, will, should...)** + **zájmeno (pronoun: I, you, she...)**. Za kladnou větou používáme záporný dovětek a opačně, za zápornou větou kladný dovětek.

• **positive statement + negative tag (kladná věta + záporný dovětek)**

*You're going to use stale bread, **aren't you?** / Použiješ suchý chleba, **vid'?***

• **negative statement + positive tag (záporná věta + kladný dovětek)**

*You **haven't** eaten unripe bananas, **have you?** / Nejedl si nezralé banány, **že ne?***

Specifické případy

Ve větách s **I'm** tvoříme tázací dovětek pomocí **aren't I?**:

*I'm a good cook, **aren't I?** / Jsem dobrý kuchař, **že ano?***

U rozkazovacího způsobu tvoříme tázací dovětek pomocí **will you?**:

*Grate some Parmesan cheese, **will you?** / Nastrouhej parmazán, ano?*

*Don't order too much food, **will you?** / Neobjednávej si hodně jídla, ano?*

Ve větách s **let's** tvoříme tázací dovětek pomocí **shall we?**:

*Let's have a quick snack, **shall we?** / Dejme si malou svačtinu, **ano?***

Ve větách se zájmenem **that**, který je použitý jako podmět věty, tvoříme tázací dovětek pomocí zájmena **it**:

*That's pumpkin soup, **isn't it?** / Je to dýňová polévka, **že jo?***

5.2 Articles: a/an or the, no article

Žádný člen nepoužíváme:

• jestliže mluvíme o něčem pouze obecně:

Primary education is compulsory in this country. / Základní vzdělání je v této zemi povinné.

Farmers in poor countries earn very little money. / Farmáři v chudých zemích vydělávají velmi málo peněz.

• před jmény kontinentů a před většinou názvů zemí a měst:

in Europe, in Spain, in Berlin / v Evropě, ve Španělsku, v Berlíně.

Výjimky: *in the United States, in the United Kingdom, in the Netherlands, in the Hague / ve Spojených státech, ve Spojeném království, v Holandsku, v Haagu*

Neurčitý člen **a/an** užíváme:

• když o něčem hovoříme poprvé nebo zmiňujeme jednu věc z více:

*I've bought **a** new car. / Koupil(a) jsem si nové auto.*

*London is **a** big city. / Londýn je velké město.*

• Mluvíme-li o povolání:

*Lucy is **a** doctor. / Lucy je lékařka.*

Určitý člen **the** používáme:

• Odkazujeme-li na něco, co už jsme zmínili:

*He lived in a big city. **The** city was polluted. / Žil ve velkém městě. To město bylo znečištěné.*

• hovoříme-li o něčem specifickém, jedinečném:

*I like **the** colour of that shirt. / Líbí se mi barva té košile. Who is the King of Spain? / Kdo je španělským králem?*

• Mluvíme-li o historickém období:

***the** Renaissance / renesance*

- Při stupňování přídavných jmen - u třetího stupně:
the worst / nejhorší
- s řadovými číslovkami:
the third / třetí

5.5 Non-defining relative clauses

- Neurčující vztažné věty (non-defining relative clauses) přidávají další informaci o osobě, věci nebo místě, o kterých se mluví. Pro větu nemají zásadní význam. Neurčující vztažné věty lze vynechat, aniž by se význam sdělení změnil:
*Giant pandas, **which** are endangered species, live in the mountains in central China.* ~> *Giant pandas live in the mountains in central China.* / *Pandy velké, které jsou ohroženým živočišným druhem, žijí v horách centrální Číny.* ~> *Pandy velké žijí v horách centrální číny.*
- Neurčující vztažnou větu oddělujeme čárkami.
- V neurčujících vztažných větách používáme zájmena **who, which, where a whose**, nikdy však **that**:
*Last year we visited our friends on the Aran islands, **where** you can see lots of bird species.* / *Loni jsme navštívili přátele na Aranských ostrovech, kde můžete vidět spoustu ptačích druhů.*
- Vztažná zájmena v neurčujících vztažných větách nelze vypustit.

5.6 Prepositions at the end of clauses

Předložky stojí **na konci věty** v těchto případech:

- **ve vztažných větách:**

This is the scientist I have been waiting **for**. / Toto je ten vědec, **na** kterého jsem čekal.

Camping by a lake is something we're enthusiastic **about**. / Jsme nadšení **z** kempování u jezera.

There are several environmental issues you have to prepare a presentation **about**. / Musíš připravit prezentaci **o** několika enviromentálních problémech.

- **v wh- otázkách:**

Pokud použijeme ve wh- otázce sloveso nebo přídavné jméno, po kterém následuje předložka a podstatné jméno, např. *poslouchat hudbu (listen to music)*, *mít strach z pavouku (afraid of spiders)*..., předložka zůstane stát za slovesem nebo přídavným jménem.

*What kind of animals are you afraid **of**?* / ***Z** jakých zvířat máš strach?*

*What are you good **at**?* / ***V** čem jsi dobrý?*

- **ve větných strukturách s neurčitkem:**

*Cape Horn is probably the most hazardous place to sail **around**.* / *Plout **kolem** Mys Horn je pravděpodobně největší hazard pro mořeplavce.*

*Here are the safety procedures you need to be aware **of**.* / *Tady jsou bezpečnostní postupy, **o** kterých bys měl vědět.*

6.2 Second Conditional; wish/if only

Podmínkové věty 2. typu - (second conditional) používáme, mluvíme-li o situacích a stavech v přítomnosti, které však nejsou příliš reálné. Dále je používáme, hovoříme-li o něčem, co by se v budoucnosti teoreticky mohlo stát, ale příliš pravděpodobné to není.

V obou případech mohou vedlejší podmínkové věty stát na začátku souvětí. Stojí-li na začátku, píšeme za nimi čárku:
*If you **had** an accident, who **would** you **call** first?* / *Kdybys měl nehodu, komu bys volal jako prvnímu?*

If + minulý čas prostý
(podmínka)

*If he **cycled** to work every day,
Kdyby jezdil do práce na kole denně,*

would/wouldn't + infinitiv
(důsledek)

*he **would feel** healthier.
cítil by se zdravěji.*

would/wouldn't + infinitiv

(důsledek)

He **would** feel healthier
Cítil by se zdravěji,

if + minulý čas jednoduchý

(podmínka)

if he **cycled** to work every day.
kdyby do práce jezdil na kole denně.

Vazby **wish/if only + minulý čas prostý** používáme k vyjádření nespokojenosti se současným stavem:

I wish/If only people cared more about their health. / Kéž by se lidé více starali o své zdraví.

Vazby **wish/if only + would + infinitiv** používáme, chceme-li vyjádřit nespokojenost se současným stavem, zejména když nás obtěžuje. Byli bychom rádi, kdyby se změnil, ale sami jej změnit nemůžeme, nemáme na něj žádný vliv:

I wish/If only my sister **would hurry up!** / Chtěla bych, aby si sestra pospíšila!

6.6 Clauses of purpose

Vedlejší věty účelové (Clauses of Purpose) používáme, když chceme vyjádřit účel, cíl nebo záměr.

Vedlejší věty účelové tvoříme pomocí **to + infinitive** nebo **not to + infinitive (aby + neurčitek)**.

Ve více formálním stylu můžeme použít **in order (not) to + infinitive / so as (not) to + infinitive (za účelem, aby + neurčitek)**.

Mia worked at a local surgery as a receptionist **to earn** some money for her medical studies. / Mia pracovala na recepci na místní pohotovosti, **aby vydělala** peníze na studium medicíny.

The doctor told me **not to chew** the tablets. / Doktor mi řekl, **abych nežvýkal** ty tablety.

The paramedic gave Philip an injection **in order to ease** the pain. / Záchranář dal Filipovi injekci, **aby mu ulevil** od bolesti.

We slept under a mosquito net **in order not to be bitten** by insects. / Spali jsme pod sítí proti komárům, **abychom nebyli pokousaní** hmyzem.

The children's ward was painted in bright colours **so as to cheer up** the little patients. / Dětské oddělení bylo namalováno zářivými barvami, **aby rozveselilo** malé pacienty (**za účelem rozveselit** malé pacienty).

You should stop eating sweets **so as not to gain** weight. / Měl bys přestat jíst sladkosti, **abys nepřibíral** na váze.

Vedlejší věty účelové můžeme také tvořit pomocí **so that** + sentence with **modal verb (aby + věta s modálním slovesem)**.

- **can** používáme k vyjádření přítomnosti:

I go jogging every day **so that I can run** a marathon one day. / Chodím běhat každý den, **abych mohl** jednoho dne **zaběhnout** maraton.

- **could/would** používáme k vyjádření minulosti:

The hospital was closed for visitors **so that the patients wouldn't catch** the flu. / Nemocnice byla zavřená pro návštěvy, **aby se pacienti nenakazili** chřipkou.

7.2 Reported Speech - statements

Chceme-li informovat o něčem, co řekl někdo jiný, můžeme použít buď přímou řeč (Direct Speech), nebo řeč nepřímou (Reported Speech).

Pomocí přímé řeči oznamujeme, co doslova mluvčí řekl, opakujeme jeho vlastní slova bez změn:

'Your son draws very well.' ~> They said, 'Your son draws very well.'

„Váš syn velmi dobře kreslí.“ ~> Řekli: „Váš syn velmi dobře kreslí.“

Nepřímá řeč - věty oznamovací

Při nepřímé řeči tlumočíme slova mluvčího pomocí sloves jako např. *add* (dodat), *claim* (prohlásit), *point out* (poukázat, zmínit), *reply* (odpovědět), *say* (říci), *suggest* (navrhnout), *tell* (říci někomu něco). Po nich může následovat zájmeno *that*, které však lze vynechat. Sloveso *tell* se pojí s předmětem (např. mně, nám, Honzovi, mému příteli atd.):
'I sell paintings.' ~> She **told me/said (that)** she **sold** paintings. / „Prodávám obrazy.“ ~> Řekla mi/Řekla, že prodává obrazy.

V nepřímé řeči dochází ke změnám:

- časů:

Přímá řeč (Direct Speech)	~>	Nepřímá řeč (Reported Speech)
Present Simple Ann: 'I paint picture.'	~>	Past Simple Ann said (that) she painted.
Present Continuous Ann: 'I'm painting picture.'	~>	Past Continuous Ann said (that) she was painting a picture.
Present Perfect Ann: 'I have painted two pictures.'	~>	Past Perfect Ann said (that) she had painting two pictures.
Past Simple Ann: 'I didn't painted before.'	~>	Past Perfect Ann said (that) she hadn't painted two pictures.
can/can't Ann: 'I can't paint.'	~>	could/couldn't Ann said (that) she could paint.
will/won't Ann: 'I won't paint anymore.'	~>	would/wouldn't Ann said (that) she wouldn't paint anymore.
am/is/are going to Ann: 'I am going to paint.'	~>	was/were going to Ann said (that) she was going to paint.

- příslovečných určení času a místa:
now ~> at that time/then
today ~> that day
yesterday ~> the day before
two hours ago ~> two hours earlier/before
tomorrow ~> the following day
here ~> there
- zájmen ukazovacích, osobních a přivlastňovacích (v závislosti na kontextu):
this/these ~> that/those
I/we ~> he/she/they
me/us ~> him/her/them
my ~> his/her
our ~> their

7.5 Reported Speech - questions and imperatives

Nepřímá řeč - otázky

Převádíme-li do nepřímé řeči otázku, používáme v hlavní větě sloveso *ask* a dochází ke stejným změnám jako u nepřímé řeči vět oznamovacích (časů, zájmen, příslovečných určení místa a času atd.).

Také se mění slovosled otázky na slovosled věty oznamovací (podmět se dostává před přísudek) a za větou už nepíšeme otazník.

Převádíme-li do nepřímé řeči otázku zjišťovací, připojujeme je za hlavní větu pomocí výrazu **if** nebo **whether**.

'Has Darina answered all the questions?' ~> Jan asked me **if/whether** Darina had answered all the questions. /

„Odpověděla už Darina na všechny otázky?“ ~> Jan se mě zeptal, **jestli/zda** už Darina odpověděla na všechny otázky.

'Do you often watch television?' ~> I asked her **if/whether** she often watched television. /

„Díváš se často na televizi?“ ~> Zeptal jsem se jí, **jestli/zda** se často dívá na televizi.

Převádíme-li otázky doplňovací, ponecháváme na začátku věty vedlejší tázací zájmena jako *what*, *who*, *how*, *where* a *when*.

'How old are you?' ~> The policeman asked the boy **how old** he was. /

„Kolik je ti let?“ ~> Policista se chlapce zeptal, **kolik** mu je let.

'When did John and Mary split up?' ~> Sam asked us **when** John and Mary had split up. /

„Kdy se John a Mary rozešli?“ ~> Sam se nás ptal, **kdy** se John a Mary rozešli.

Nepřímá řeč - věty rozkazovací

Převádíme-li do nepřímé řeči věty rozkazovací, používáme slovesa **ask** nebo **tell + předmět + (not) to + infinitiv**:

'Please stop talking!' ~> The director **asked us to stop** talking. /

„Prosím přestaňte mluvit!“ ~> Ředitel nás požádal, abychom přestali mluvit.

'Don't take any photos of me!' ~> Darina **told the reporter not to take** any photos of her. /

„Nefotťe mě!“ ~> Darina řekla reportérovi, aby ji nefotil.

7.6 Nouns

Počítatelná podstatná jména (Countable nouns) mají jednotné i množné číslo (singular and plural form):

a review - reviews / jedna recenze - dvě, tři... recenze

Množné číslo:

- tvoří se přidáním následujících koncovek:

- **s**

a play - **plays**, a vocalist - **vocalists** / hra - hry, vokalista - vokalisté

- **ies**, když podstatné jméno končí na souhlásku + -y (consonant + -y):

a story - **stories**, a comedy - **comedies** / příběh - příběhy, komedie - komedie

- **es**, když podstatné jméno končí na -s, -ss, -x, -ch, -sh:

a watch - **watches**, a sketch - **sketches** / hodinky, nákres - nákresy

- **ves**, když podstatné jméno končí na -fe, -f:

a shelf - **shelves**, life - **lives** / polička - poličky, život - životy

- má stejnou formu jako jednotné číslo:

a species - **species**, a series - **series**, a fish - **fish** / druh - druhy, série - série, ryba - ryby

- nepravidelné tvoření:

a man - **men**, a woman - **women**, child - **children**, a tooth - **teeth**, foot - **feet**... / muž - muži, žena - ženy, dítě - děti,

zub - zuby, chodidlo - chodidla...

Nepočítatelná podstatná jména (Uncountable nouns)

- mají jenom jednotné číslo (singular form):

Knowledge is the key to the door of happiness. / **Vědomosti jsou** klíčem ke štěstí.

Don't you think that your hair is a bit too short? / **Nemyslíš si, že tvé vlasy jsou** příliš krátké?

- ve větách za nimi vždy stojí sloveso v jednotném čísle:

The lead guitarist's luggage hasn't arrived yet so we can't start the rehearsals. / **Zavazadla** hlavního kytaristy ještě **nedorazila**, a proto nemůžeme začít zkoušet.

- používáme je s výrazy udávající množství: **some, much, a piece of (nějaké, mnoho, kus/kousek):**

Last night there was much traffic in the city centre because of a light show. / Minulou noc byl ve městě **velký provoz**, protože byla světelná show.

- končící na -s, která i když vypadají jako množné číslo, jsou nepočítatelná podstatná jména v jednotném čísle:

news, physics, politics, statistics.

Zapamatujte si: s nepočítatelnými podstatnými jmény **nikdy nepoužíváme neurčitý člen a/an a nesmí před nimi stát číslo:**

Tom gave me **two pieces of** contradictory **information** about the concert. / Tom mi poskytl **dvě** protichůdné **informace** o koncertě.

BUT NOT: Tom gave me ~~two~~ contradictory ~~informations~~.

Pomnožná podstatná jména

- mají jenom množné číslo a nesmí před nimi stát neurčitý člen a/an ani číslo:

Where exactly **are the police headquarters**? / Kde přesně **se nachází policejní centrála**?

- některá se skládají ze dvou částí, např. **oblečení (clothes)** a používáme je ve spojení **pár něčeho (a pair of):**

I bought **a pair of trousers** and a jacket yesterday. / Včera jsem si koupil **jedny kalhoty** a bundu.

8.2 The Passive

Trpný rod (the passive) používáme, je-li pro nás děj důležitější než jeho činitel (původce):
*The bank **has been robbed** three times. / Banka už byla třikrát vyloupena.*

Jestliže je ovšem původce děje podstatný a chceme jej zmínit, použijeme předložku **by**:
*The bank **was robbed** by three men. / Banka byla vyloupena třemi muži.*

Trpný rod tvoříme pomocí příslušného tvaru slovesa **be + přičestí minulého** významového slovesa:

*The robbers **will be arrested** soon. / Lupiči budou brzy zatčeni.*

*The robbers **have been arrested**. / Lupiči už byli zatčeni.*

*The robbers **were arrested** last night. / Lupiči byli včera zatčeni.*

Present Simple	~>	<i>Too many crimes are committed every year. / Každý rok je spácháno příliš mnoho zločinů.</i>
Present Continuous	~>	<i>Tony is being questioned by the police. / Tony je (právě) vyslýchán policií.</i>
Past Simple	~>	<i>When was the money stolen? / Kdy byly ty peníze odcizeny?</i>
Past Continuous	~>	<i>The police station was still being built in 2005. / V roce 2005 se policejní stanice stále stavěla.</i>
Present Perfect	~>	<i>A homeless shelter has just been opened in my town. / V našem městě byl právě otevřen útulek pro bezdomovce.</i>
Past Perfect	~>	<i>Someone told me I had been seen at the crime scene. / Někdo mi řekl, že jsem byl viděn na místě činu.</i>
will	~>	<i>He will be sentenced to at least ten years in prison. / Bude odsouzen do vězení nejméně na deset let.</i>

8.5 have something done

Slovesný tvar **have + předmět + přičestí minulé** užíváme, chceme-li vyjádřit, že jsme něco neudělali sami, ale že to za nás / pro nás udělal někdo jiný (obvykle profesionál).

Present Simple	~>	<i>I have my house cleaned every Friday. (by a professional cleaner) / Každý pátek si nechám uklidit dům. (profesionální uklízečkou.</i>
Present Continuous	~>	<i>Are you having the locks changed? (by a locksmith) / Necháváš si měnit zámky? (zámečníkem)</i>
Past Simple	~>	<i>We had the kitchen painted. (by a professional painter) / Nechali jsme vymalovat kuchyň. (profesionálním malířem)</i>
Past Continuous	~>	<i>Last week Jack was having his bathroom remodelled. / Minulý týden předělávali Jackovi koupelnu.</i>
Present Perfect	~>	<i>They have just have had pool installed in the garden. / Právě si nechali do zahrady nainstalovat bazén.</i>

will	~>	When will Helen have the paintings hung in her flat? / Kdy si Helena nechá v bytě pověsit obrazy?
be going to	~>	When are you going to have a garage built ? / Kdy si dáš postavit garáž?

Místo slovesa **have** můžeme použít sloveso **get**:

We **will get/have** our living room **redecorated** next spring. / Příští jaro si necháme předělat obývací pokoj.

We **got/had** new windows **fitted** last year. / Minulý rok jsme si nechali dát nová okna.

8.6 Reflexive pronouns

Zvratná zájmena (Reflexive Pronouns), např. *já sám, se (myself)* používáme, když podmět a přímý/nepřímý předmět jsou ta jistá osoba nebo věc.

Angela **injured herself** when she was trying to help an elderly woman. / Angela **se zranila**, když se pokoušela pomoci starší ženě.

Osobní zájmena (Personal pronouns)	Zvratná zájmena (Reflexive pronouns)
I	myself
you	yourself
he	himself
she	herself
it	itself
we	ourselves
you	yourselves
they	themselves

Se zvratnými zájmeny používáme tyto slovesa: *chovat se (behave)*, *obviňovat se (blame)*, *pořezat se (cut)*, *užívat si (enjoy)*, *vyjádřit se (express)*, *zranit se (hurt)*, *představit se (introduce)*, *připravit se (prepare)*, *chránit se (protect)*, *učit sám sebe (teach)*:

Behave yourself otherwise I'll call your parents. / **Chovej se slušně**, jinak zavolám tvé rodiče.

• Zvratná zájmena používáme, když chceme vyjádřit, že činnost se týká osoby, která ji vykonává:

Kate **looked at herself** in the mirror to see if she had removed all her make-up. / Katka **se podívala na sebe** do zrcadla, aby viděla, zda se dobře odlíčila.

• **By + zvratné zájmeno** používáme, abychom zdůraznili, že činnost byla vykonána bez pomoci jiné osoby:

The boys **repaired** the park benches **by themselves** - nobody helped them. / Kluci **opravili** lavičky v parku **sami** - nikdo jim nepomohl.

Když chceme popsat vztah nebo činnost, která byla vykonána dvěma a více lidmi, používáme výrazy **jeden druhého (each other)** a **navzájem (one another)**:

The neighbours **accused each other/one another** of who had set fire to the garden shed. / Sousedí se navzájem obviňovali, kdo založil oheň v zahradním přístřešku.

ZKOUŠKOVÉ STRATEGIE

Pracovní sešit k učebnici Focus vám přináší cvičení, která vám pomohou nejen při přípravě na českou maturitní zkoušku, ale i při přípravě na mezinárodní jazykové zkoušky, např. Cambridge English: Preliminary (PET), Cambridge English: First (FCE), Trinity a PTE (Pearson Test of English).

Pracovní sešit obsahuje cvičení, která vás budou připravovat na všechny části zkoušky: Poslech (Listening), Čtení (Reading), Test jazykové kompetence (Use of English), Ústní projev (Speaking) a Písemný projev (Writing). Cvičení, která jsou vhodná pro přípravu na maturitu, jsou v každé lekci označena jako FOCUS ON MATURITA.

V maturitním testu a ve výše zmiňovaných mezinárodních zkouškách (tedy i ve vaší učebnici a pracovním sešitě) se bude objevovat několik typů úloh. Na následujících stránkách naleznete užitečné rady a tipy, jak k jednotlivým typům zkouškových úloh přistupovat.

POSLECH (LISTENING)

JAK POSTUPOVAT

- Před poslechem si pečlivě pročtete zadání a všechny otázky/výroky. Následně se pokuste odhadnout obsah toho, co uslyšíte (např. Kolik mluvčích uslyšíte, jaké slovní obraty budou asi používat apod.).
- Nezapomeňte, že nahrávku uslyšíte dvakrát. Během prvního poslechu si čtete otázky/výroky a dělejte si k nim vlastní poznámky.
- Před druhým poslechem si pročtete otázky znovu a soustřeďte se zejména na ty, které jste buď nezodpověděli vůbec, nebo u kterých si odpovědi nejste jisti.
- Během druhého poslechu vše doplňte, případně opravte a následně zkontrolujte.

ČEHO SE VYVAROVAT

- Nebojte se, pokud některým slovům nerozumíte. K tomu abyste úlohu úspěšně splnili, nemusíte rozumět úplně každému slovu.
- Pokud nerozumíte některé části nahrávky hned napoprvé, nevzdávejte se. Další šanci budete mít při druhém poslechu. Navíc vám pomůže i to, že jste porozuměli ostatním částem nahrávky.
- Nevěnujte příliš mnoho času otázkám, na které neumíte odpovědět. Budete mít možnost se k nim vrátit později. Přejděte raději k další otázce.
- Žádnou otázku nenechávejte bez odpovědi. Nejste-li si jisti, zkuste odpověď odhadnout.

1 ÚLOHY S VÝBĚREM ODPOVĚDÍ

- Pamatujte si, že otázky jsou obvykle kladeny ve stejném pořadí, v jakém jsou v nahrávce řazeny informace, ke kterým se otázky vztahují.
- Při prvním poslechu si na otázky stručně odpovězte vlastními slovy. Pak svoji odpověď porovnejte s odpověďmi v nabídce a vyberte tu, která se s vaší nejvíce shoduje.
- Pozor na odpovědi, které vypadají a znějí téměř identicky jako informace v nahrávce - často jsou nesprávné. Každá z nabízených odpovědí se pravděpodobně k nahrávce bude nějakým způsobem vztahovat, ale jen jedna bude konkrétní otázce vyhovovat naprosto přesně. Všimněte si zejména synonym, antonym a vět v záporu.
- Někdy není odpověď v nahrávce řečena přímo, ale je nutno odvodit ji ze slyšeného. Nejste-li si s výběrem odpovědí jisti, zkuste odpovědi z nabídky postupně vyřazovat: nejprve vyberte ty, které jsou zcela jistě nesprávné, pak ty, které jsou méně pravděpodobné, až vám zbyde jen jedna možnost.
- U úloh vztahovaných k rozhovoru dávejte pozor, aby se otázka a odpověď týkala správného mluvčího. Můžete slyšet i další z možností v nabídce odpovědí, nebudou však patřit k otázce, na kterou jste tázáni.

2 VOLBA Z DVOU MOŽNOSTÍ - PRAVDA/NEPRAVDA

- Pamatujte si, že otázky jsou obvykle kladeny ve stejném pořadí, v jakém jsou v nahrávce řazeny informace, ke kterým se otázky vztahují.

- Při rozhodování, zda je výrok pravdivý nebo nepravdivý, vycházejte více z informací v nahrávce, než z vlastních vědomostí a zkušeností.
- Nezapomeňte, že výrok v otázce nebude mít totožné znění jako informace v nahrávce. Slova a slovní spojení budou často parafrázována, nahrazena jinými tak, aby byl zachován význam. Všímejte si hlavně synonym, antonym a vět v záporu.

3 DOPLŇOVÁNÍ VĚT/POZNÁMEK

- V testu se mohou objevit úlohy, kdy doplňujete větu, obvykle jedním až pěti slovy. Slova, která máte použít, v nahrávce určitě zazní, ale zbytek věty, která je ve vašem odpovědním archu, bude parafrázován (tj. Vyjádřen jinými slovy)
- Jestliže doplňujete běžná slova, bude k uznání odpovědi požadován i zcela bezchybný pravopis. Jména mohou být hláskována, poslouchajte proto pečlivě. Nepřesný pravopis, např. u složitých zeměpisných názvů, které nebyly hláskovány, může být tolerován.
- Před prvním poslechem si věty k doplňování pečlivě přečtěte, abyste měli představu, o čem nahrávka je. To vám také pomůže rozpoznat část poslechu, ve kterém se hledaná informace pravděpodobně nachází.
- Snažte se z vět odhadnout, jaké informace máte zachytit- zda půjde o osobu, místo, číselný údaj, datum, jméno, apod. Buďte opatrní- někdy můžete mít správný odhad, že půjde např. o jméno. V nahrávce ale může zaznít několik jmen za sebou a jen jedno z nich se bude do kontextu doplňované věty hodit.

4 PŘÍRAZOVÁNÍ ODPOVĚDÍ

- V této úloze budete mít většinou za úkol přiřadit různé informace či výroky k různým hovořícím postavám.
- Je důležité nezapomenout, že nabídka odpovědí je navýšena o možnosti, které nevyužijete. Budete je muset vyřadit.
- Pokud potřebujete v nahrávce k vyřešení úlohy identifikovat osobu, anebo místo, snažte se při poslechu zachytit typické výrazy obvykle s lidmi a místy spojené. Někdy vám může pomoci s nalezením správné odpovědi i jediná charakteristická fráze.
- Máte-li za úkol přiřadit k určitým částem nahrávky vždy jednu klíčovou větu z daného výběru, snažte se shrnout si pro sebe obsah každé části a pak přiřadit tu větu, která obsahu části nejvíce odpovídá.
- Nenechte se zmást, pokud o stejném problému v nahrávce hovoří více mluvčích. Při výběru odpovědi se soustřeďte jen na osobu, která je v otázce zmíněna, a na její postoj. Náзор ostatních mluvčích není pro odpověď na danou otázku relevantní.
- Někdy je lépe se během prvního poslechu zaměřit jen na hlavní myšlenku a teprve poté si přečíst možné odpovědi. Vyzkoušejte, která strategie vám vyhovuje lépe.

ČTENÍ (READING)

JAK POSTUPOVAT

- Než začnete řešit úlohy v části věnované čtení, přečtěte si pečlivě pokyny. Zadání úkolu ovlivní, jak při čtení a práci s textem bude nejlepší postupovat.
- Snažte se rozpoznat, o jaký druh textu se jedná. To Vám pomůže odhadnout, jaké informace můžete očekávat.
- Text si před odpověďmi na otázky celý přečtěte a udělejte si rámcovou představu, o čem je. Toto rychlé seznámení se s textem vám později pomůže identifikovat, ve které části máte hledat odpovědi na zadané otázky
- Všímejte si v textu všeho, co vám pomůže mu porozumět - různých narážek, odkazů, titulků, případných doprovodných fotografií a jiných vizuálních doplňků.
- První věta v odstavci vám napoví, jaký bude jeho obsah.
- Podtrhávejte si ty části textu, které se k otázkám vztahují - ať už jednotlivá slova, fráze, věty nebo i celé odstavce.

ČEHO SE VYVAROVAT

- Nesnažte se porozumět každému slovu. Proto, abyste úlohu splnili, to není potřeba. Pokuste se neznámá slova odhadnout (např. z kontextu, mluvnického tvaru, podobnosti s jinými slovy či jiným jazykem)
- Žádnou otázku nenechávejte bez odpovědi. Nejste-li si jisti, zkuste odpověď odhadnout.

- Nevěnujte příliš času jednomu dílčímu úkolu nebo otázce. Pamatujte, že čas je striktně vymezen a vy během něj musíte vyřešit a zodpovědět všechny úkoly.

1 ÚLOHY S VÝBĚREM ODPOVĚDÍ

- Vyberte části textu, které se vztahují k zadaným otázkám. Nezapomente, že může jít o části různě dlouhé – od jednoho slova přes frázi až po celý odstavec.
- Soustřeďte se v odstavci nebo větě na detaily. Nesprávná odpověď se často liší od správné pouze v detailu – například sloveso je v jiném čase, informace v nabízené odpovědi není úplná, případně se shodují jen částečně.
- Pamatujte, že nabízené odpovědi nejsou doslovnou citací z textu, ale jsou parafrázované, objevují se v nich synonyma a další opisy.
- Nenechte se zmást nabídkou velmi podobně znějících možností. Jen jedna možnost přesně odpovídá a je ta správná.
- Nejprve vyřadte možnosti, u kterých jste si jisti, že jsou nesprávné. Nakonec ze zbylých možností vyberte tu, kterou považujete za správnou.

2 VÝBĚR Z DVOU MOŽNOSTÍ - PRAVDA/NEPRAVDA

- Pamatujte si, že otázky jsou obvykle kladené ve stejném pořadí, v jakém jsou v textu uvedené informace, ke kterým se otázky vztahují.
- Při rozhodování o pravdivosti a nebo nepravosti výroku se řiďte výhradně informacemi z textu, a ne svými vědomostmi a zkušenostmi.
- Nezapoměňte, že výrok v otázce nebude mít totožné změnění jako věty v textu. Slova a slovní spojení budou často parafrázované, nahrazené jinými tak, aby byl smysl zachovaný. Všimněte si především synonym, antonym a vět v záporu.

3 PŘÍRAZOVÁNÍ ODPOVĚDÍ

- Tyto úlohy mohou mít více podob. Někdy budete mít za úkol přiřadit podle popisu různé osoby k daným textům či výroky k částem textu. Jindy řešení úkolu obsahuje doplňování vět do označených volných míst v textu.
- Je důležité nezapomenout, že v tomto typu úloh je nabídka navýšena o možnosti, které nevyužijete. Budete je muset vyřadit.
- Na závěr si celý text rychle přečtěte a ujistěte se, že vaše odpovědi dávají smysl.

Přiřazování osob k textům nebo výroků k odstavcům

- Začněte čtením popisů osob nebo výroků a podtrhněte v nich důležité informace. Potom to stejné udělejte i s druhou částí textu.
- Nerozhodujte se unáhledně jen na základě jediného slova, které se bude zdát správnou odpovědí. Nezapomínejte, že hledaná informace bude pravděpodobně parafrázovaná.

Doplňování vět do volných míst v textu

- Před přiřazováním si text orientačně rychle přečtěte, abyste si udělali představu o jeho obsahu. Mezery v textu určené pro doplnění textu ignorujte. Až následně se k nim pokuste najít odpovídající věty a jimi mezery doplnit. Pomohou vám slova, která jednotlivým mezerám předcházejí, anebo po nich bezprostředně následují.
- Zaměřte se na slova, která nějakým způsobem odkazují na předcházející, případně následující větu v textu. Například zájmeno může odkazovat na osobu, která je zmíněna v předcházející větě.

JAZYKOVÁ KOMPETENCE (USE OF ENGLISH)

JAK POSTUPOVAT

- Dříve než začnete číst text, pozorně si přečtěte zadání úlohy a příklad správné odpovědi, který je u každé úlohy uveden. Pomohou vám lépe pochopit, jak máte postupovat.
- Pokud má text nadpis, přečtěte si ho, abyste si utvořili představu, o čem článek pojednává.
- Jde-li o doplňování do mezer v textu, přečtěte si nejprve celý text i bez doplněných informací a snažte se pochopit hlavní myšlenku.

ČEHO SE VYVAROVAT

- Nesnažte se porozumět každému slovu. Proto, abyste úlohu splnili, to není potřeba. Pokuste se neznámá slova odhadnout (např. z kontextu, mluvnického tvaru, podobnosti s jinými slovy či jiným jazykem).
- Žádnou otázku nenechávejte bez odpovědi. Nejste-li si jisti, zkuste odpověď odhadnout.
- Nevěnujte příliš času jednomu dílčímu úkolu nebo otázce. Pamatujte, že čas je striktně vymezen a vy během něj musíte vyřešit a zodpovědět všechny úkoly.

1 UZAVŘENÉ ÚLOHY S VÝBĚREM ODPOVĚDÍ

- Přečtěte si nejprve celý text, abyste získali představu, o čem pojednává. Mezerami se v této chvíli nezabývejte.
- Tento typ úloh ověřuje znalost různých druhů slov. Úkolem je například vytvořit správné frázové sloveso, vybrat vhodný spojovací výraz nebo volit mezi slovy s podobným významem.
- Pozorně si přečtěte všechny nabízené možnosti, než se rozhodnete, kterou z nich vyberete jako odpověď.
- Než se rozhodnete pro správnou odpověď, přečtěte si také text před a za mezerami. Může Vám napovědět, který výraz je vhodný (zaměřte se např. na spojovací výrazy, zájmena, přídavná jména nebo příslovce).
- Nezapomeňte na to, že vámi zvolený výraz se musí do věty hodit po stránce mluvnické i významové.
- Když úlohu dokončíte, vždy si text znovu přečtěte a přesvědčte se, že dává smysl.

2 DOPLŇOVÁNÍ BEZ NABÍDKY ODPOVĚDÍ

- Přečtěte si nejprve celý text, abyste získali představu, o čem pojednává. Mezerami se v této chvíli nezabývejte.
- Tento typ úloh ověřuje znalost různých druhů slov. Úkolem je například vytvořit správné frázové sloveso, doplnit vhodný spojovací výraz, člen, pomocné sloveso apod.
- Než se rozhodnete pro správnou odpověď, přečtěte si také text před a za mezerami. Napoví vám, který slovní druh je vhodný.
- Nezapomeňte na to, že vámi zvolený výraz se musí do věty hodit po stránce mluvnické i významové.
- Když úlohu dokončíte, vždy si text znovu přečtěte a přesvědčte se, že dává smysl.

3 ODVOZOVÁNÍ SLOV

- Přečtěte si nejprve celý text, abyste získali představu, o čem pojednává. Mezerami se v této chvíli nezabývejte.
- Dobře si rozmyslete, jak z daného slova vytvořit nové tak, aby se do věty hodilo z mluvnického hlediska – zda se jedná o přídavné jméno, příslovce apod. Zvažte také jeho význam, např. jde-li o slovo s pozitivním nebo negativním zabarvením.
- Mějte na paměti, že kromě doplnění předpon nebo přípon může být potřeba provést ve slově i jiné další změny.
- Když úlohu dokončíte, vždy si text znovu přečtěte a přesvědčte se, že dává smysl.

4 TRANSFORMACE VĚT

- Vždy si pozorně přečtěte první větu a přesvědčte se, že dobře rozumíte jejímu významu. Druhá věta, vámi doplněná, musí vždy co nejpřesněji zachovávat význam té původní.
- Větu, kterou máte doplnit, si také přečtěte velmi pozorně, protože její dané části mají zásadní vliv na to, jakým způsobem budete postupovat. Všimněte si všech změn slovesných časů, zda je sloveso v jednotném nebo množném čísle, zda jde o zápor, otázku apod.
- Nezapomeňte na to, že počet doplňovaných slov je omezený. Vždy si doplněná slova spočítejte – máte-li jich příliš, udělali jste někde chybu. Stažené tvary sloves (např. don't) se počítají jako dvě slova, Výjimkou je tvar can't.

PÍSEMNÝ PROJEV (WRITING)

U typické zkuškové úlohy na úrovni B1/B2 máte za úkol napsat jeden nebo dva krátké slohové útvary. Může se jednat například o článek, příběh, recenzi, zprávu, esej, neformální dopis nebo e-mail. Délka textu závisí na typu zkoušky. Při plnění tohoto úkolu myslte na to, komu je text určen, a použijte odpovídající jazykové prostředky.

JAK POSTUPOVAT

- Zamyslete se nad tím, jaký slohový tvar máte napsat. Dříve než začnete psát, si stručně v bodech poznamenejte charakteristické znaky daného útvaru.
- Přečtěte si pozorně všechny informace, které máte do textu zahrnout. Zapište si také užitečné výrazy, fráze a gramatické struktury, které se vám mohou hodit.
- Připravte si osnovu- jaké informace zahrnete do jednotlivých odstavců. Pokud máte čas, poznamenejte si i několik klíčových vět.
- Zkontrolujte si, že jste do textu zahrnuli všechny požadované informace.
- Nezapomeňte na vhodné spojovací výrazy, aby váš projev byl srozumitelný a aby v něm myšlenky na sebe logicky navazovaly.
- Dodržujte styl písemného projevu tak, aby odpovídal požadovanému slohovému útvaru (např. správné použití formálních nebo neformálních výrazových prostředků).
- Zkontrolujte si, že vaše práce obsahuje úvod, stať a závěr, že jste text uspořádali do odstavců a že jste dodrželi předepsaný počet slov.
- Nakonec nezapomeňte zkontrolovat gramatiku a pravopis.

ČEHO SE VYVAROVAT

- Držte se povoleného počtu slov. Je lépe kontrolovat počet slov už v průběhu práce a text přitom zkracovat nebo prodlužovat, než seškrtnout na polovinu text již napsaný. Rozmyslete si počet slov, která použijete v jednotlivých odstavcích, již při psaní konceptu.
- Snažte se vyhnout opakování stejné informace, připravovali byste se tak o čas. Opakování má vliv i na to, kolik slov vám pak zbyde z celkového povoleného množství.
- Snažte se nepoužívat stejné fráze a výrazy vícekrát. Uplatňuje bohatou slovní zásobu a širokou škálu mluvnických prostředků.

ÚSTNÍ PROJEV (SPEAKING)

Příprava na ústní část zkoušky vyžaduje dobře porozumět smyslu a účelu rozhovoru, kterého se máte účastnit.

JAK POSTUPOVAT

- Pozorně poslouchajte otázky zkoušejícího. Někdy jsou tyto otázky uvedeny ve vašem zkuškovém sešitě.
- Držte se dané otázky a při své odpovědi vždy mluvte k věci.
- Pokud si nejste jistí, že jste otázce dobře rozuměli, požádejte zkoušejícího o její zopakování.
- Jestliže potřebujete více času na rozmyšlenou, požádejte zkoušejícího o zopakování otázky. Pak ji po něm zopakujte nebo parafrázuje. Před zodpovězením otázky můžete také použít výrazy, které vám poskytnou více času na rozmyšlenou - např. Let me think..., It's difficult to say...
- V úlohách, kde máte úkol vyřešit ve dvojici, myslíte na to, že prostor pro vyjádření musíte mít oba. Snažte se, aby váš ústní projev v rozhovoru nepřevládá, ale zároveň aby byl dostatečný pro posouzení vaší jazykové úrovně.
- Jste-li vyzváni, abyste společně s vaším partnerem u zkoušky prodiskutovali nějakou otázku, spolupracujte s ním a ptejte se na jeho názor. Snažte se, aby váš rozhovor působil přirozeně jako skutečná konverzace.
- Zkoušející musí dodržovat časový limit pro jednotlivé části zkoušky. Pokud vás přeruší, je to proto, že už mluvíte déle, než je třeba.
- Snažte se svůj ústní projev co nejvíce rozvinout, abyste nemuseli skončit předčasně ještě před limitem. Je lépe, když vás zkoušející přeruší, protože mluvíte dlouho, než když už nemáte co říci.
- Pokud si nemůžete vzpomenout na nějaký výraz, napanikařte. Snažte se používat strategii, které vám pomohou sdělit, co máte na mysli (např. použijte slovo s podobným významem nebo věc popište).

ČEHO SE VYVAROVAT

- Vyhněte se opakování stejných frází stále dokola. Ukažte, že máte bohatou slovní zásobu a umíte používat širokou škálu mluvnických prostředků.
- Nesnažte se naučit nazpaměť věty nebo odpovědi na otázky, o kterých si myslíte, že by vám jezkoušející mohl položit. Mluvte a odpovídejte co nejpřirozeněji.
- u zkoušky nežádejte zkoušejícího, aby vám něco vysvětloval. Smí vám otázku pouze zopakovat.

Photo Acknowledgements

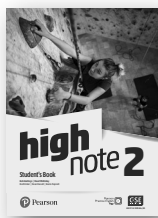
The Publisher would like to thank following for their kind permission to reproduce their photographs:
(b-bottom; c-centre; l-left; r-right; t-top)

bigstockphoto.com: paul prescott 4, insidestudio 5bc, style-photographs 5br, Baloncici 5tc, Studio Peace 5tl, katatonia82 6t, man_kelly 7b, molokowall 8-9c, jsk12 8t, Jan Kvita 9bc, josefkubes 9bl, Kamira 9br, Gary Perkin 9tc, sonatali 9tl, RnDmS 9tr, StephanieFrey 10br, Katharina13 10l, Radist 10tr, Lena_Zajchikova 11c, Reddish Vale Phil 11l, Dron-M 11r, photosvit 12b, iuricazac 12t, Piyawat Nandeenopparit 13bc, Memoryman 13bl, Mihailo K 13tl, XArtProduction 14, Umdash9 15, Pe3check 17bc, miromiro 17br, ferino39 17cr, gorynvd 18, olegd 19bc, davecooil 19br, Yacobchuk 19tc

Shutterstock.com: Petr Toman 6b, Andrea Izzotti 13c, Vanessa Melton 13cr, yakub88 16b, Black Jarab 17c, islavicek 17cl

fotky-foto.cz: Autor Pilar 17tl

DOPORUČENÉ UČEBNICE

High note

Učebnice pro ambiciózní studenty středních škol a gymnázií, koncipovaná jako komplexní příprava na jazykové zkoušky

MyGrammarLab

Unikátní výuka gramatiky – spojení knihy, on-line cvičení a mobilní aplikace

Gold Series

Oblíbená učebnice pro přípravu zkoušky Cambridge English

Pearson English Readers

Zjednodušená četba pro oživení a doplnění výuky angličtiny

Ventures Books je výhradní zástupce nakladatelství Pearson pro ČR a zároveň distributor dalších světových ELT nakladatelů. Poskytujeme kompletní nabídku materiálů pro výuku angličtiny, učebnice, slovníky, zjednodušenou četbu, digitální nástroje, testování znalostí.

www.venturesbooks.cz

Nakupujte na e-shopu shop.venturesbooks.cz

8 596434 009006